

САҶДУЛЛА ҲАКИМ

SA'DULLA HAKIM

ҚҰНГИЛ ЮЗИ

Шеърлар

KO'NGIL YUZI

She'rlar

«SHARQ» NASHRIYOT-MATBAA
AKSIYADORLIK KOMPANIYASI
BOSH TAHRIRIYATI
TOSHKENT — 2006

Саъдулла Ҳаким.

Кўнгил юзи: Шеърлар. — Т.: «Шарқ», 2006. — 160 б.

Саъдулла Ҳаким шеърлари танти самимияти, оламни ўзига хос идрок этиши, кутилмаган якунлари ва фалсафий мушоҳадаларга бойлиги билан эътиборни тортади. Уларда она Ватан табиати, мухаббат тароналари, халқимизнинг ўзбекона бетакрор fazilatлари таъсирчан образлар, гўзал манзаралар, ажид шеърий ифодаларда завқ-шавқ билан тараннум этилади. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Саъдулла Ҳаким шеърият ихлосмандларига «Ҳамал тонглариз», «Сен кутган баҳор», «Ёз оқшоми», «Она сўз», «Сайланма» каби асарлари билан яхши таниш. Ишончимиз комилки, шоирнинг мазкур китоби ҳам ўкувчиларга манзур бўлади.

ББК.84(5Ў)

Sa'dulla Hakim.

Ko'ngil yuzi: She'rlar. — T.: «Sharq», 2006. — 160 b.

Sa'dulla Hakim she'rlari tanti samimiyyati, olamni o'ziga xos idrok etishi, kutilmagan yakunlari va falsafiy mushohadalarga boyligi bilan e'tiborni tortadi. Ularda ona Vatan tabiati, muhabbat taronalari, xalqimizning o'zbekona betakror fazilatlari ta'sirchan obrazlar, go'zal manzaralar, ajib she'riy ifodalarda zavq-shavq bilan tarannum etiladi. O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi Sa'dulla Hakim she'riyat ixlosmandlariga «Hamal tonglari», «Sen kutgan bahor», «Yoz oqshomi», «Ona so'z», «Saylanma» kabi asarlari bilan yaxshi tanish. Ishonchimiz komilki, shoirning mazkur kitobi ham o'quvchilarga manzur bo'ladi.

BBK.84(5О')

© «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти, 2006 й.

© «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi
Bosh tahririysi, 2006-y.

ШАРҲИ ҲОЛ

Очса юрак кўзини
 Кўнглига нам келарми?
 Ҳар бандаси ўзининг
 Кимлигини биларми?

Ўй босар такрор-такрор,
 Мен асли ўзи кимман?
 Эл мудраганда бедор,
 Ҳайқирса нечук жимман?

Наҳот менинг исёним
 Дилемда қотиб қолган,
 Шеърлар битганим ёниб
 Наҳотки бари ёлгон?

Мен деган нечасидан
 Кўрдим изтироб, жафо.
 Ёмонлик кўчасидан
 Лекин ўтмадим асло.

Жоҳил тегирмон тошин
 Бош узра юргизса бад,
 Балки минглар бири мен
 Қилган сабру қаноат.

На дўқ, на озорим бор,
 Мен бир яхши одамман.
 Кўксимда мозорим бор,—
 Ҳиддатларим яшинган.

Биламанки, йўлга бир
 Чиқсан ортга
 қайтмасман.

SHARHI HOL

*Ochsa yurak ko‘zini
 Ko‘ngliga nam kelarmi?
 Har bandasi o‘zining
 Kimligini bilarmi?*

*O‘y bosar takror-takror,
 Men asli o‘zi kimman?
 El mudraganda bedor,
 Hayqirsa nechuk jumman?*

*Nahot mening isyonim
 Dilimda qotib qolgan,
 She’rlar bitganim yonib
 Nahotki bari yolg’on?*

*Men degan nechasidan
 Ko‘rdim iztirob, jafo.
 Yomonlik ko‘chasidan
 Lekin o‘tmadim aslo.*

*Johil tegirmon toshin
 Bosh uzra yurgizsa bad,
 Balki minglar biri men
 Qilgan sabr-u qanoat.*

*Na do‘q, na ozorim bor,
 Men bir yaxshi odamman.
 Ko‘ksimda mozorim bor,—
 Hiddatlarim yashinan.*

*Bilamanki, yo‘lga bir
 Chiqsam ortga
 qaytmasman.*

**Айтмасман зўр
бўлдим деб,
Хор бўлдим деб
айтмасман.**

**...Кимману шу ҳолимга
Бунчалар севар ул ёр,
Ишқи ила қонимга
Қуяр илоҳий шарор.**

**Юксакларга солар из
Самога таралган йўл.
Минглар ичра бўл ёлгиз,
Ёлгизлар ичра минг бўл.**

**Ўшал йўл қошида зор,
Афгорману ҳеч кимман.
Гуноҳкордан гуноҳкор
Саъди оллоҳ**
Ҳакимман...

**Aytmasman zo't
bo'ldim deb,
Xor bo'ldim deb
aytmasman.**

**...Kimmanu shu holimga
Bunchalar sevar ul yor,
Ishqi ila qonimga
Quyar ilohiy sharor.**

**Yuksaklarga solar iz
Samoga taralgan yo'l.
Minglar ichra bo'l yolg'iz,
Yolg'izlar ichra ming bo'l.**

**O'shal yo'l qoshida zor,
Afgorman-u hech kimman.
Gunohkordan gunohkor
Sa'di olloh**
Hakimman...

КЎЗМУНЧОҚ

(туркум)

KO‘ZMUNCHOQ

(turkum)

ИСТИҚЛОЛ

Ҳаёт маъносини баҳор айёми
Барқ уриб яшнаган гиёҳдан
 ўрган.
Азалий хикмат бу, бир кун
 албатта
Ёруғликка чиқар зулматни
 кўрган.

ISTIQLOL

Hayot ma'nosini bahor ayyomi
Barq urib yashnagan giyohdan
 o'rghan.
Azaliy hikmat bu, bir kun
 albatta
Yorug'likka chiqar zulmatni
 ko'rghan.

ЮКСАКЛИК

Чўққида турибман.
Рухимда байрам,
Етгудайман чўзсам қўлимни
 кўкка.
Шунча юксаклика
 кўтарилсан ҳам
Ҳамон
Она-Ерда
 турибман
 тикка!

YUKSAKLIK

Cho'qqida turibman.
Ruhimda bayram,
Yetgudayman cho'zsam
 qo'limni ko'kka.
Shuncha yuksaklikka
 ko'tarilsam ham
Hamon
Ona-Yerda
 turibman
 tikka!

ТАНДИР

Балки пишитгандир лойини
 шоир,
Балки шундан элга
 манзурлик сири.
Юртга нон улашиб
 сўлқилдоқ, ширин,
Ўзига
 бир уюм
 кул қолар
 охир...

TANDIR

Balki pishitgandir loyini
 shoir,
Balki shundan elga
 manzurlik siri.
Yurtga non ularshib
 so'lqildoq, shirin,
O'ziga
 bir uyum
 kul qolar
 oxir...

НАЙ

- Оҳангларинг
мунглар нахрими,
Най, бунчалар маъюссан
нега?
- Айтолмаган ҳасратларини
Сўзлашади одамлар менга!

NAY

- Ohanglaring
munglar nahrimi,
Nay, bunchalar ma'yussan
nega?
- Aytolmagan hasratlarini
So'zlashadi odamlar menga!

АҚЛ ВА ЮРАК

Оҳиста ўзгарди номуқим
соя,
Тош кўчди, эриниб таралди
шовқин.
Ақл дер: «Иссиқдан дарз
кетди коя»,
Юрак: «У кимнинг бошига
тушдийкин?».

AQL VA YURAK

Ohista o'zgardi nomuqim
soya,
Tosh ko'chdi, erinib taraldi
shovqin.
Aql der: «Issiqdan darz
ketedi qoya»,
Yurak: «U kimning boshiga
tushdiyikin?».

ДАРАХТ

Фикримни ростлайман
даражатга қараб,
Қалбим армон тўла орзуга
тўлар.
Кулганида қийғос кулади
даражат,
Дарахт
ўлганда ҳам
тиқ туриб ўлар!

DARAXT

Fikrimni rostlayman
daraxtga qarab,
Qalbim armon to'la orzuga
to'lar.
Kulganida qiyg'os kuladi
daraxt,
Daraxt
o'lganda ham
tik turib o'lar!

ГУЛ

Табиатнинг хикмати гул —
Хаётимнинг хикматидир:
Гулларингни яширгагил,
Илдизингни сақла сир!

GUL

Tabiatning hikmati gul —
Hayotimning hikmatidir:
Gullaringni yashirmagil,
Ildizingni saqla sir!

СҮЗ

Сўз — бу боғда етилган
хосил,
Ҳар ким олар керагин териб.
Аччиғини ўзи ер оқил
Бошқаларга ширигин бериб.

SO'Z

So'z — bu bog'da yetilgan
hosil,
Har kim olar keragin terib.
Achchig'ini o'zi yer oqil
Boshqalarga shirinin berib.

СУКУТ

Қанча азоб тортганим айтмай,
Сўзлай-сўзлай чарчашин
кутиб.
Қалдироқдан сўнгги
ҳаводай,
Гўзал эди унинг сукути...

SUKUT

Qancha azob tortganim aytmay,
So'zlay-so'zlay charchashin
kutib.
Qaldiroqdan so'nggi
havoday,
Go'zal edi uning sukuti...

ЮРАК

Юрагинг — умрингдир,
ором билмайди,
Оғриса оғрисин,
қилмагил ҳасрат.
Неки ёниб яшар
асраб бўлмайди,
Неки табиийдур
бўлмайди асраб!

YURAK

Yuraging — umringdir,
orom bilmaydi,
Og'risa og'risin,
qilmagil hasrat.
Neki yonib yashar
asrab bo'lmaydi,
Neki tabiiydur
bo'lmaydi asrab!

ДАРЁНИНГ ИККИ ЮЗИ

Инсон бир, аммо сўзи
бошқа-бошқа,
Феълию қошу кўзи
бошқа-бошқа.
Кўш кирғоқ бир дарёдан
сув ичса ҳам
Дарёнинг икки юзи
бошқа-бошқа!

DARYONING IKKI YUZI

Insor bir, ammo so'zi
boshqa-boshqa,
Fe'lli-yu qosh-u ko'zi
boshqa-boshqa.
Qo'sh qirg'oq bir daryodan
suv ichsa ham
Daryoning ikki yuzi
boshqa-boshqa!

ЎРМОНЧИЛАР

Ўрмончилар хақида
хангомага бу бир гап,
Кўрган-эшитган хайрон:
 ўрмончилар нетдилар?
Эгри-бугри қайрағоч
 соясида соялаб,
Тўғри ўсган теракни
шартта кесиб кетдилар...

O'RMONCHILAR

O'rmonchilar haqida
hangomaga bu bir gap,
Ko'rgan-eshitgan hayron:
 o'rmonchilar netdilar?
Egri-bugri qayrag'och
 soyasida soyalab,
To'g'ri o'sgan terakni
shartta kesib ketdilar...

ЎКИНЧ

Киши йўқ пахтани элда
 суймаган,
Пахта экдик ҳатто
 ўр-киrimizga.
Жойимиз қолмади пахта
 кўймаган,
Пахтани кўп қўйдик
 бир-биrimizga...

O'KINCH

Kishi yo'q paxtani elda
 suymagan,
Paxta ekdik hatto
 o'r-qirimizga.
Joyimiz qolmadi paxta
 qo'yugan,
Paxtani ko'p qo'yidik
 bir-birimizga...

ЭХТИРОС

Бағрим яшнар.
Юрагим илиб,
Қалбимда шеър гул каби
 битар.
Қалам гўё оловнинг тили,
Бармоқларим
 ловуллаб кетар!

EHTIROS

Bag'rim yashnar.
Yuragim ilib,
Qalbimda she'r gul kabi
 bitar.
Qalam go'yo olovning tili,
Barmoqlarim
 lovullab ketar!

ОШКОРАЛИКНИ ТУШУНИШ

Ошкоралик деса манави бу
 зот, —
Доим саф олдида юришга
 мойил. —
Оркада қолишдан чўчиб,
 шу заҳот
Кип-яланғоч бўлиб олибди,
 койил!

OSHKORALIKNI TUSHUNISH

Oshkorilik desa manavi bu
 zot, —
Doim saf oldida yurishga
 moyil. —
Orqada qolishdan cho'chib,
 shu zahot
Qip-yalang'och bo'lib olibdi,
 qoyil!

МУСОФИЯТ ТАРАФАЙН

Отанг — ёмғир, онанг —
гулбоғ,
Ёмғир ёғар гулбоғ аро.
Онанг — гулбоғ, ўзинг —
гулсан,
Гулбоғ аро гулсан сара.

MUSOFIYAT TARAFAYN

Otang — yomg'ir, onang —
gulbog',
Yomg'ir yog'ar gulbog' aro.
Onang — gulbog', o'zing —
gulsan,
Gulbog' aro gulsan sara.

ЭЙ, РАФИК

Эй, рафик,
бунингдек нокаслик нечун,
Паст кетма, баланд тур,
айтай бир киёс.
Макони юксакда бўлгани
учун
Барчага баробар
нур сепар күёш!

EY, RAFIQ

Ey, rafiq,
buningdek nokaslik nechun,
Past ketma, baland tur,
aytay bir qiyos.
Makoni yuksakda bo'lgani
uchun
Barchaga barobar
nur separ quyosh!

ЭПИГРАММА

— Наҳотки ўзгарган бўлса
ахду ком,
Тириклар кушоду ўликлар
бадном?
— Нишон кўрсатдию,
шараф инъоми
Расуллик даъвосин айлади
гулом...

EPIGRAMMA

— Nahotki o'zgargan bo'lsa
ahdu kom,
Tiriklar kushodu o'liklar
badnom?
— Nishon ko'rsatdi-yu,
sharaf in'omi
Rasullik da'vosin ayladi
g'ulom...

БОЛАЛИК

Болалик.
Кўпкари.
Эсимдан чиқмас
Чоллардан бирининг айтган
сўзлари:
— От минган ҳар киши
чавандоз бўлмас,
Анди эмас эшак минганинг
бари!

BOLALIK

Bolalik.
Ko'pkari.
Esimdan chiqmas
Chollardan birining aytgan
so'zlari:
— Ot mingan har kishi
chavandoz bo'lmas,
Andi emas eshak minganning
bari!

АЙ, СУЛУВ

Тоғ бошида кор ётмаса
Сой тошини кўймас сув.
Отанг — новвот,
онанг — қаймок,
Асал-а асал,
ай, сулув!

AY, SULUV

Tog' boshida qor yotmasa
Soy toshini ko'mmas suv.
Otang — novvot,
onang — qaymoq,
Asal-a asal,
ay, suluv!

АЙТИМ

Жонодил жонга хуш
жўмардин суюр,
Бирга тош-муз ялаб, бир
ўтда куюр.
Оtam замонлардан колган бу
айтим:
Айғир кум чайнаса,
чанг ютар уюр...

AYTIM

Jonodil jonga xush
jo'mardin suyur,
Birga tosh-muz yalab, bir
o'tda kuyur.
Otam zamonlardan qolgan bu
aytim:
Ayg'ir qum chaynasa,
chang yutar uyur...

АЛДАРКЎСА

- Алдаркўса, нега алдайсан?
- Алдамасам яшай
олмайман.
- Алдаркўса, нега
ўлмайсан?
- Яшамасам алдай
олмайман...

ALDARKO'SA

- Aldarko'sa, nega aldaysan?
- Aldamasam yashay
olmayman.
- Aldarko'sa, nega
o'lmarysan?
- Yashamasam alday
olmayman...

РОСТГЎЙЛИК

Ростгўйнинг душмани
кўпdir ҳамиша,
Қасдига тушгани кўпdir
ҳамиша.
Боғбонга «Бекангиз сулув»
деб эдим
Боғдан қува солди қўлида
теша...

ROSTGO'YLIK

Rostgo'yning dushmani
ko'pdir hamisha,
Qasdiga tushgani ko'pdir
hamisha.
Bog'bonga «Bekangiz suluv»
deb edim
Bog'dan quva soldi qo'lida
tesha...

ТАМОЙИЛ

Ровийлар рост айтмиш:
 чўп синмас бекор,
 Ҳар бир тамойилга бор ўзга
 боис.
 Доим зўравондан етади озор,
 Исён кўтаради
 хамиша
 ожиз.

TAMOYIL

Roviyalar rost aytmish:
 cho'p sinmas bekor,
 Har bir tamoyilga bor o'zga
 bois.
 Doim zo'ravondan yetadi ozor,
 Isyon ko'taradi
 hamisha
 ojiz.

БИР ҲИКМАТ

Ўз фикрин қила олур пеш
 Афлотун олдидা,
 Фурурини бой бермас,
 ҳатто олтин олдидা.
 Бошига қилич келса,
 тик борар ўлимга ҳам,
 Мумдай эшилар эркак
 факат хотин олдидা!

BIR HIKMAT

O'z fikrin qila olur pesh
 Aflatun oldida,
 G'ururini boy bermas,
 hatto oltin oldida.
 Boshiga qilich kelsa,
 tik borar o'limga ham,
 Mumday eshilar erkak
 faqat xotin oldida!

УСМОН НОСИР ВА ЎЗГАЛАР

Англамоқ шунчалар
 мушкулдир наҳот
 Қайда ёлғон зохир,
 қайда пайдо чин.
 Тўғри йўл тик жарга дуч
 этиб гоҳо,
 Эгри йўл
 чўққига элтмоғи мумкин...

USMON NOSIR VA O'ZGALAR

Anglamoq shunchalar
 mushkuldir nahot
 Qayda yolg'on zohir,
 qayda paydo chin.
 To'g'ri yo'l tik jarga duch
 etib goho,
 Egri yo'l
 cho'qqiga eltmog'i mumkin...

ШОХИ ЖОН

Тола қочса чийирдан
 қил арқон ҳам узилгай,
 Куроқ сўзлар қовушса
 минг бир ҳикмат тузилгай.

SHOHI JON

Tola ochsa chiyirdan
 qil arqon ham uzilgay,
 Quroq so'zlar qovushsa
 ming bir hikmat tuzilgay.

Осмонлигим, шохи жон,
сенинг заминлигингдан,
Дур бўлса ҳам тақинчоқ
оддий ипга чизилгай!

Osmonligim, shohi jon,
sening zaminligingdan,
Dur bo'lsa ham taqinchoq
oddiy ipga chizilgay!

АБАДИЙ САВОЛ

Бу сирли ҳаётнинг мохияти не,
Азал жавобидан саволи
кўпроқ.
Қазо вақти етгач,
яхши-ёмонни
Бирдек бошга баланд
кўтарар тупроқ

ABADIY SAVOL

Bu sirli hayotning mohiyati ne,
Azal javobidan savoli
ko'proq.
Qazo vaqtı yetgach,
yaxshi-yomonni
Birdek boshga baland
ko'tarar tuproq

ЕР ТАФТИ

Бахор келиб кетди кўч-кўрон
 билан,
Айтиб кетди абадият сирини.
Чапарас гуллади илдизи
 борлар,
Ердан узилганинг бари
 чириди...

YER TAFTI

Bahor kelib ketdi ko'ch-ko'ron
 bilan,
Aytib ketdi abadiyat sirini.
Chaparas gulladi ildizi
 borlar,
Yerdan uzilganning bari
 chiridi...

КЎЗИМ ГАВҲАРИ

Бундайи, юракдан наридасан,
Яъники, кўзимнинг
 гавҳаридасан.
Ва лекин юракка қиёмат
 солгандан
 Кўзим топганининг баридасан!

KO'ZIM GAVHARI

Bundayi, yurakdan naridasan,
Ya'niki, ko'zimning
 gavharidasan.
Va lekin yurakka qiyomat
 solgan
 Ko'zim topganining baridasan!

ТУЮҚ

Нодон кас хақида очсам гап
 устин,
 Ноқис мижозидан туролмас
 устин.

TUYUQ

Nodon kas haqida ochsam gap
 ustin,
Noqis mijozidan turolmas
 ustin.

Шаршара қўртошин устунга
ўхшар,
Аммо иморатга бўлолмас
устун!

Sharshara qo'rg'oshin ustunga
o'xshar,
Ammo imoratga bo'lolmas
ustun!

ГАРЧИ...

Гарчи овозангиз тутмиш
самони,
Гарчи биз сувоқнинг сариқ
сомони,
Кўйманг ўзингизга
бунчалар бино,
Мўридан иборат эмасдир
бино!

GARCHI...

Garchi ovozangiz tutみsh
samoni,
Garchi biz suvoqning sariq
somoni,
Qo'ymang o'zingizga
bunchalar bino,
Mo'ridan iborat emasdир
bino!

ТАФАККУР

Текислаб тоғу тош, тепа-
тубанни,
Тўшакдек ташлади тақдир
туманни.
Тайрлар тентиди, тинди,
толиқди,
Тафаккур топди тўғри тўрт
томонни.

TAFAKKUR

Tekislab tog'-u tosh, tepa-
tubanni,
To'shakdek tashladи taqdir
tumanni.
Tayrlar tentidi, tindi,
toliqdi,
Tafakkur topdi to'g'ri to'rt
tomonni.

ЖАННАТ

Кезсанг эшитасан, хар ёнда
хикмат:
«Ёки у ёғидан,
бу ёғидан ё.
Хотини яхшига бу дунё
жанинат,
Хотини ёмонга нариги дунё».

JANNAT

Kezsang eshitasan, har yonda
hikmat:
«Yoki u yog'idan,
bu yog'idan yo.
Xotini yaxshiga bu dunyo
jannat,
Xotini yomonga narigi dunyo».

ҚИСМАТ

Вахий – азиз зотларга қисмат,
Зеро элда жўн бир пайғом
бор:

QISMAT

Vahiy – aziz zotlarga qismat,
Zero elda jo'n bir payg'om
bor:

Ҳар пайғамбар эмас
Мухаммад,
Ҳар Мухаммад эмас
пайғамбар!

Har payg‘ambar emas
Muhammad,
Har Muhammad emas
payg‘ambar!

ОҚШОМ ҚҮЁШИ

Ўзингсан ўзингга муносиб
киёс,
Эй, оқшом қүёши, дилбарим
аёл.
Кундуз зулматидан тезроқ эт
халос,
Танимни музлатди жазира аёз!

OQSHOM QUYOSHI

O‘zingsan o‘zingga munosib
qiyos,
Ey, oqshom quyoshi, dilbarim
ayol.
Kunduz zulmatidan tezroq et
xalos,
Tanimni muzlatdi jazira ayoz!

ЛОЛА ЮЗИ

Сирли самандар дунё
ажаб-ажаб, қизиқдир,
Кўк сув она боласи —
лола юзи қизилдир.
Суврату сийрат илло
ўҳашаш эмас доимо,
Оғзи куюқ тандирнинг
бағри тўла кизил дур!

LOLA YUZI

Sirli samandar dunyo
ajab-ajab, qiziqdir,
Ko‘k suv ona bolasi —
lola yuzi qizildir.
Suvrat-u siyrat illo
o‘xshash emas doimo,
Og‘zi kuyuk tandirning
bag‘ri to‘la qizil dur!

ҲАР КИМНИНГ...

Ҳар нарса ўрнида азиз,
мукаррам,
Ҳар кимнинг ўрнида иззати
баланд.
Оёққа ўрарлар бўз пайтавани
Бичими саллага ўҳшаган
билин!

HAR KIMNING...

Har narsa o‘rnida aziz,
mukarram,
Har kimning o‘rnida izzati
baland.
Oyoqqa o‘rarlar bo‘z paytavani
Bichimi sallaga o‘xshagan
bilan!

МЕХР

Бехуда сўз айтиб килма
маломат,
Агар нури дийданг дард
чекса харчанд.—

MEHR

Behuda so‘z aytib qilma
malomat,
Agar nuri diydang dard
cheksa harchand.—

Ота соясида sog' саломат,
Она меҳри билан
согломдир фарзанд!

Ota soyasida sog'-u salomat,
Ona mehri bilan
sog'lomdir farzand!

ҚУВОНЧ ҚУШИ

Чечак яшнаб турса, чаман
саломат,
Юрак яйраб турса, бадан
саломат.
Кувонч қуши қўнар сокин
кўнгилга,
Кулгу янграб турса,
Ватан саломат!

QUVONCH QUSHI

Chechak yashnab tursa, chaman
salomat,
Yurak yayrab tursa, badan
salomat.
Quvonch qushi qo'nar sokin
ko'ngilga,
Kulgu yangrab tursa,
Vatan salomat!

МАНЗАРА

Шохлардан шовуллаб
куйилар шамол,
Тўлқин-тўлқин оқар гул-
майсаларда.
Оппоқ булат янглиғ кўпчиб,
ланг очик
Деразадан тошиб хилпирав
парда.

MANZARA

Shoxlardan shovullab
quyilar shamol,
To'lqin-to'lqin oqar gul-
maysalarda.
Oppoq bulut yanglig' ko'pchib,
lang ochiq
Deraزادан toshib hilpirav
parda.

ИНТИҚОМ

— Ул ёр интиқомига борми
экан бир чора,
Бул навкари сўққабош
на айласин, бечора?
— Борсин дарвозасига
от ўйнатиб, уриб бош,
Хайдаса қайтиб кирсинг,
тизиллаб тўкканча ёш!

INTIQOM

— Ul yor intiqomiga bormi
ekan bir chora,
Bul navkari so'qqabosh
na aylasin, bechora?
— Borsin darvozasiga
ot o'ynatib, urib bosh,
Haydasa qaytib kirsin,
tizillab to'kkancha yosh!

ГУЛХАН

Гуруллайди гулхан – оташ
үрдаси,
Забтидан сесканар одамнинг
эти.
Кўкка хамла қилас олов ўртаси,
Четидан огёҳ бўл, куйдирар
чети.

GULXAN

Gurullaydi gulxan – otash
o'rdasi,
Zabtidan seskanar odamning
eti.
Ko'kka hamla qilar olov o'rtasi,
Chetidan ogoh bo'l, kuydirar
cheti.

ҲАВАС

Иштонсиз иштони йиртиққа
кулар,
Йўрмалаб ўтирма
йиртиғингни, бас.
Не тонг, ахволи танг ўша
кимсалар
Йиртиқ иштонингни килсалар
хавас.

HAVAS

Ishtonsiz ishtonini yirtiqqa
kular,
Yo'rmalab o'tirma
yirtig'ingni, bas.
Ne tong, ahvoli tang o'sha
kimsalar
Yirtiq ishtoningni qilsalar
havas.

«КЕТМОНЧИ» ДЎСТ

Билишимча, белқуракни
кўрмайсан хуш,
Аррани ҳам. Билганингдан,
майли, қолма.
Не бўлса ҳам, эҳтиёт бўл,
«кетмончи» дўст,
Кизик усти, ўз оёғинг
чопиб олма!

«KETMONCHI» DO'ST

Bilishimcha, belkurakni
ko'rmayсан xush,
Arrani ham. Bilganingdan,
mayli, qolma.
Ne bo'lsa ham, ehtiyot bo'l,
«ketmonchi» do'st,
Qiziq usti, o'z oyog'ing
chopib olma!

ЎГИТ

Чўқкига чиққандайсан,
нафасинг гув-гув шамол,
Наздингда юлдуз каби
тафтсиз кўринар куёш.
Ишқилиб, эсон-омон
ўз вақтида тушиб ол,
Чўқкида муқим қолар
музли қор ва совуқ тош!

O'GIT

Cho'qqiga chiqqandaysan,
nafasing guv-guv shamol,
Nazdingda yulduz kabi
taftsiz ko'rinar quyosh.
Ishqilib, eson-omon
o'z vaqtida tushib ol,
Cho'qqida muqim qolar
muzli qor va sovuq tosh!

КЎНГЛИМ АЙТУР

Ёқубjon akaga

Ўтди ёшлик...
тим қаро сочимда оқ
Мисли кор тоғ бошида ётган
сиёқ.

Кўнглим айтур:
«Чекма қайфу, идрок эт –
Шунча қорли
канча юксак бўлса тоғ».

НЕКБИНЛИК

Душман нима бўпти – бир
бандай каж,
Имонинг бут бўлсин, дўстим,
аввало.
Фақат ожизларга баҳонаadir
важ,
Душман чикорадир, дўст
бўлса олло.

ЧЎЛПОН ЁДИ

Шодлик ўз йўлига,
тек турмас шайин,
Бу дунёда асли ҳаммага
кийин.
Шоир бўлса чиндан элнинг
кўқайи
Шоирга осондир ўлгандан
кеин.

БЕДИЛОНА

Bahodirjonga

Ҳавойи сўз эмас сукут,
андиша,
Тойса тилдан тояр одам
хамиша.
Бўшатиб бир четга отмас
эдилар
Оғзини очмаса май тўла
шиша.

KO'NGLIM AYTUR

Yoqubjon akaga

O'tdi yoshlik...
tim qaro sochimda oq
Misli qor tog' boshida yotgan
siyoq.

Ko'nglim aytur:
«Chekma qayg'u, idrok et –
Shuncha qorli
qancha yuksak bo'lsa tog'».

NEKBINLIK

Dushman nima bo'pti – bir
bandai kaj,
Imoning but bo'lzin, do'stim,
avvalo.
Faqat ojizlarga bahonadir
vaj,
Dushman chikoradir, do'st
bo'lsa ollo.

CHO'LPOH YODI

Shodlik o'z yo'liga,
tek turmas shayin,
Bu dunyoda asli hammaga
qiyin.
Shoir bo'lsa chindan elning
ko'kayi
Shoирга осондир о'лгандан
кеин.

BEDILONA

Bahodirjonga

Havoyi so'z emas sukut,
andisha,
Toysa tildan toyar odam
hamisha.
Bo'shatib bir chetga otmas
edilar
Og'zini ochmasa may to'la
shisha.

ОНАИЗОР

Онаизор юзга кириб
кўз юмди,
Кўкни тутди фарзандларин
ноласи.
Эрта ташлаб кетдингиз,
деб бўзларди
Оппоқ сочли саксон ёшли
боласи!

ONAIZOR

Onaizor yuzga kirib
ko'z yumdi,
Ko'kni tutdi farzandlarin
nolası.
Erta tashlab ketdingiz,
deb bo'zlardi
Oppoq sochli sakson yoshli
bolasi!

УМР ФАСЛИ

Ёшлик бошқа экан, йигитлик
бошқа,
Энди тор кўринар аввал кенг
йўлак.
Яшардим ўз кайфим зайдида,
энди
Дардим кўп ўзимнинг
дардимдан бўлак.

UMR FASLI

Yoshlik boshqa ekan, yigitlik
boshqa,
Endi tor ko'rinar avval keng
yo'lak.
Yashardim o'z kayfim zaylida,
endi
Dardim ko'p o'zimning
dardimdan bo'lak.

ЭЛ ХИКМАТИ

Эл кезиб топганим бу,
элизма хос,
Бир ипга маржон каби
тиздим, холос:
Отлик билан чопишар от
кўрмаган,
Ёвук билан ёвлашар ёт
кўрмаган.

EL HIKMATI

El kezib topganim bu,
elimga xos,
Bir ipga marjon kabi
tizdim, xolos:
Otliq bilan chopishar ot
ko'rмаган,
Yovuq bilan yovlashar yot
ko'rмаган.

МЎЪЖИЗА

Магар эчки одам бўлибди
десанг,
Эшишган оғзингга уради:
«Пуч гап!».
Лекин, таассуфки, ҳаётда
ба'зан
Одамнинг эчкиси тураркан
учраб!

MO'JIZA

Magar echki odam bo'libdi
desang,
Eshitgan og'zingga uradi:
«Puch gap!».
Lekin, taassufki, hayotda
ba'zan
Odamning echkisi turarkan
uchrab!

МАШРАБ

Шодлиги офтобча, тунча
дарди чўнг
Дунё тилсимотдир, тўла
асоррга.
Мингта дордан қочган
шуародан сўнг
Машрабдек бир шоир тик
борар дорга.

ҲАЖ ИБОДАТИ

Туркийдурсан, форсийдурсан
ё хабаш,
Ибодатдан дилда ўзга йўқ
хавас.
Либосингни бир кийимдан
килурлар,
Хақ қаломин билурингдан
билурлар.

ЭЙ ИНСОН

Ёяр оппоқ пояндоз осмон,
Бошингта ер тутар соябон.
Сен ҳам ерни кўтар
бошингга,
Осмонингта сажда кил,
инсон!

АТИРГУЛ СОЯСИДА

Булбул сайрайди хушхон
атиргул соясида,
Чин ошиқ топар макон
атиргул соясида.
Атиргул ифорига
арзимас дунё моли,
Мени ҳам эт имтиҳон
атиргул соясида.

ОЯТ

Менга ўз адолатинг пеш
қилма, эй дўуст,

MASHRAB

Shodligi oftobcha, tuncha
dardi cho'ng
Dunyo tilsimotdir, to'la
asrorga.
Mingta dordan qochgan
shuarodan so'ng
Mashrabdek bir shoir tik
borar dorga.

HAJ IBODATI

Turkiydursan, forsiyedursan
yo habash,
Ibodatdan dilda o'zga yo'q
havas.
Libosingni bir kiyimdan
qilurlar,
Haq kalomin biluringdan
bilurlar.

EY INSON

Yoyer oppoq poyandoz osmon,
Boshingga yer tutar soyabon.
Sen ham yerni ko'tar
boshingga,
Osmoningga sajda qil,
inson!

ATIRGUL SOYASIDA

Bulbul sayraydi xushxon
atirgul soyasida,
Chin oshiq topar makon
atirgul soyasida.
Atirgul iforiga
arzimas dunyo moli,
Meni ham et imtihon
atirgul soyasida.

OYAT

Menga o'z adolating pesh
qilma, ey do'st,

Адолат биттадир, ҳимоят битта.
Минг наво қилурмиз сафо
чоғлари,
Изтироб чоғлари, бил,
оят битта.

Adolat bittadir, himoyat bitta.
Ming navo qilurmiz safo
chog'lari,
Iztirob chog'lari, bil,
oyat bitta.

ҚЎШИҚ ЙЎЛИ

Термизда тўй гурулласа
полвон келар Қаршидан,
Бойсун тоғда қор эриса
Гузорда гул яшнайди.
Бахши чертса Кўқдалада
дўмбирасин сел бўлиб,
Шерободда сувлик чайнаб,
Бойчиборлар кишнайди!

QO'SHIQ YO'LI

Termizda to'y gurullasa
polvon kelar Qarshidan,
Boysun tog'da qor erisa
G'uzorda gul yashnaydi.
Baxshi chertsa Ko'kdalada
do'mbirasin sel bo'lib,
Sherobodda suvliq chaynab,
Boychiborlar kishnaydi!

ИРСИЯТ

Нечун гина қиласай сендан,
бадкирдор,
Насл суюк сурар.
Кодирул халлок.
Момонгнинг момоси балки
дилозор,
Бобонгнинг бобоси ўтгандир
жаллод!

IRSIYAT

Nechun gina qilay sendan,
badkirdor,
Nasl suyak surar.
Qodirul xalloq.
Momongning momosi balki
dilozor,
Bobongning bobosi o'tgandir
jallod!

БИРИ КАМ ДУНЕ

Камбағалнинг доим қалтадир
дасти,
Бойнинг бойда, қулнинг
қулдадир қасди.
Бири кам дунё бу – барча
учун teng,
Худонинг жуфти йўқ,
пошшонинг дўсти.

BIRI KAM DUNYO

Kambag'alning doim kaltadir
dasti,
Boyning boyda, qulning
quldadir qasdi.
Biri kam dunyo bu – barcha
uchun teng,
Xudoning jufti yo'q,
poshshoning do'sti.

ЁЗ ОҚШОМИ

Бахмал кўрпасини ёпди ёз
оқшом,
Олмазор боғ ичи қандай
латиф, бок.

YOZ OQSHOMI

Baxmal ko'rpasini yopdi yoz
oqshom,
Olmazor bog' ichi qanday
latif, boq.

Кел, юрагинг — коса,
ишқингни эт шам,
Тилингни гулхандек
гуриллатиб ёк!

Kel, yuraging — kosa,
ishqingni et sham,
Tilingni gulxandek
gurillatib yoq!

МАРД АЪМОЛИ

Хавф келса майдонни мард
Ҳаммадан сўнг этар тарк,
Ки энг кейин тўкилар
Чинор учидаги барг!

MARD A'MOLI

Xavf kelsa maydonni mard
Hammadan so'ng etar tark,
Ki eng keyin to'kilar
Chinor uchidagi barg!

ТУҒИЛИШ

Тоғдай қоматни хам
чўқтирап вахм,
Килични ўроқдек эгар
хавотир.
Халқим деб жон берган
кимсалар — шахид,
Марднинг ўлимидан туғилар
ботир!

TUG'ILISH

Tog'day qomatni ham
cho'ktirar vahm,
Qilichni o'roqdek egar
xavotir.
Xalqim deb jon bergan
kimsalar — shahid,
Mardning o'limidan tug'ilar
botir!

ОТА ВА БОЛА

Бедовнинг донғи қўноққа
етар,
Кулун довруғи — ўтовга.
Отанинг моли ўновга етар,
Боланинг моли — икковга...

OTA VA BOLA

Bedovning dong'i qo'noqqa
yetar,
Qulun dovrug'i — o'tovga.
Otaning moli o'novga yetar,
Bolaning moli — ikkovga...

ҲАР ЎЗБЕКНИ

«Хиёнат кам, бемехрлик
кам», —
Халқимга бу сифат забаржад.
Хиёнатдан, бемехрликдан
Ҳар ўзбекни асрагай фарзанд!

HAR O'ZBEKNI

«Xiyonat kam, bemehrlik
kam», —
Xalqimga bu sifat zabarjad.
Xiyonatdan, bemehrlikdan
Har o'zbekni asragay farzand!

ОВЧИ

Оҳу қочиб борар кўзи тўла
рам,

OVCHI

Ohu qochib borar ko'zi to'la
g'am,

Овчи қувиб борар изидан
хуррам,
Билмаски, қувгани сари
қанча тез,
Тақдир қувиб борар унинг
ўзин ҳам.

ОЗОДЛИК

Жаноб мантиқ!
Сизга минг қуллук,—
Озодлик бор. Ёки бор қуллик.
Қолган бари қуруқ сафсата,
Қолган бари нархи бир пуллик.

ҲАҚИҚАТ

«Ҳақиқат эгилар, синмас».
Қай замон
Қай бир зот шундай деб
айтгани аён.
Мен дейман:
«Синган соз эгилмай туриб,
Хар маврид эгилмоқ
сингандан ёмон!».

МУҲАББАТ

Йўлбарснинг қўйнида
ухлагим келар,
Кийикнинг қулоғин
тишлагим келар.
Васлинг оташида куйиб-кул
бўлиб,
Хажринг аёзида қишлигим
келар.

КУЙГАН КЎНГИЛ

Хажрингда қўзим тўқмаса
бир нам
Ишқимни, эй ёр, чиқарма
йўққа.

Ovchi quvib borar izidan
xurram,
Bilmaski, quvgani sari
qancha tez,
Taqdir quvib borar uning
o'zin ham.

OZODLIK

Janob mantiq!
Sizga ming qulluq,—
Ozodlik bor. Yoki bor qullik.
Qolgan bari quruq safsata,
Qolgan bari narxi bir pullik.

HAQIQAT

«Haqiqat egilar, sinmas».
Qay zamon
Qay bir zot shunday deb
aytgani ayon.
Men deyman:
«Singan soz egilmay turib,
Har mavrid egilmoq
singandan yomon!».

MUHABBAT

Yo'lbarsning qo'yunda
uxlagim kelar,
Kiyikning qulog'in
tishlagim kelar.
Vasling otashida kuyib-kul
bo'lib,
Hajring ayozida qishlagim
kelar.

KUYGAN KO'NGIL

Hajringda ko'zim to'kmasa
bir nam
Ishqimni, ey yor, chiqarma
yo'qqa.

Биқирлаб тошар қайнаган
кумғон,
Куйган идишдан дуд чопар
кўкка.

Biqirlab toshar qaynagan
qumg'on,
Kuygan idishdan dud chopar
ko'kka.

ТОПИШМОҚ

Юлдузларни дондек териб,
Ой булогин ичib кетди –
Кора товуқ тилло тухум
Кўйди-ю, сўнг учиб кетди.

TOPISHMOQ

Yulduzlarni dondek terib,
Oy bulog'in ichib ketdi –
Qora tovuq tillo tuxum
Qo'ydi-yu, so'ng uchib ketdi.

РОСТ ВА ЁЛГОН

Қайғурма ростми бу
ёлғонми дебон,
Бир йилда неча бор тусланар
осмон.
Ёлғонга айланар,
керак бўлса рост,
Керак бўлса, ростга айланар
ёлғон.

ROST VA YOLG'ON

Qayg'urma rostmi bu
yolg'onmi debon,
Bir yilda necha bor tuslanar
osmon.
Yolg'onga aylanar,
kerak bo'lsa rost,
Kerak bo'lsa, rostga aylanar
yolg'on.

КЕЧАГИ КУН

Бамисли битилган бир
китобдир кечаги кун,
Варақлар – яхши, ёмон
мазмун тўла хотира.
Уни ҳар дақиқада такрор
ўқимоқ мумкин,
Аммо, афсуски, қайта битиб
бўлмайди сира.

KECHAGI KUN

Bamisli bitilgan bir kitobdir
kechagi kun,
Varaqlar – yaxshi, yomon
mazmun to'la xotira.
Uni har daqiqada takror
o'qimoq mumkin,
Ammo, afsuski, qayta bitib
bo'lmaydi sira.

КЎНГИЛ ЮЗИ

Кўнгил юзин кўз ичидан
ахтаринг,
Кўклам изин куз ичидан
ахтаринг.
Сўздан лиbos киймиш,
изтиробдан тож,
Саъдуллони сўз ичидан
ахтаринг.

KO'NGIL YUZI

Ko'ngil yuzin ko'z ichidan
axtaring,
Ko'klam izin kuz ichidan
axtaring.
So'zdan libos kiymish,
iztirobdan toj,
Sa'dulloni so'z ichidan
axtaring.

ШУ ГҮЗАЛ БОҒ

SHU GO‘ZAL BOG‘

ЯНГИ ЙИЛ

Янги йил!
Кўчкордек ўғил бер
тирноққа зорга,
Умрини безасин гавҳар донаси.
Ой каби эгилсин бешик устида
Сочлари тун каби баҳмал
онаси.

Янги йил!
Улуғ қариялар юрар йўлига
Кобил зурёдларни асо
қилиб эк.
Кўтарса фарзанди қўтарар
бошга,
Суянса фарзандга суюнار
ўзбек.

Янги йил!
Унутма озурда кимсаларни ҳам,
Тийра дилларини нур бўлиб
ёрит.
Ўстир севинчини,
айлагил карам,
Урвоқча бўлса-да фуссасин
арит.

Янги йил!
Йўлсизга йўл кўрсат, нур бер
кўзига,
Адашган кимки бор, тавфиқ
ато эт.
Асл ўзанларни қайтар изига,
Диёнат рамзиdir қадим
Ота юрт.

Янги йил!
Босган изларида майсалар
гиласм,

YANGI YIL

Yangi yil!
Qo'chqordek o'g'il ber
tirnoqqa zorga,
Umrini bezasin gavhar donasi.
Oy kabi egilsin beshik ustida
Sochlari tun kabi baxmal
onasi.

Yangi yil!
Ulug' qariyalar yurar yo'liga
Qobil zuryodlarni aso
qilib ek.
Ko'tarsa farzandi ko'tarar
bosha,
Suyansa farzandga suyanar
o'zbek.

Yangi yil!
Unutma ozurda kimsalarni ham,
Tiyra dillarini nur bo'lib
yorit.
O'stir sevinchini,
aylagil karam,
Urvoqcha bo'lسا-da g'uussasin
arit.

Yangi yil!
Yo'lsizga yo'l ko'rsat, nur ber
ko'ziga,
Adashgan kimki bor, tavfiq
ato et.
Asl o'zanlarni qaytar iziga,
Diyonat ramzidir qadim
Ota yurt.

Yangi yil!
Bosgan izlarida maysalar
gilam,

Чирмашсин ошиқлар пойига
гуллар.
Оқшомлар ухлатиб
юлдузларни ҳам
Ловуллаб сайрасин ўсмир
булбуллар.

Янги йил!
Хар кунинг улашсин элга
насиба,
Хар кунинг савобга бўлсин
бир сабаб.
Буюк Ўзбекистон пешонасида
Хурлик — олтин жига
порласин абад!

Chirmashsin oshiqlar poyiga
gullar.
Oqshomlar uxlatib
yulduzlarni ham
Lovullab sayrasin o'smir
bulbullar.

Yangi yil!
Har kuning ulashsin elga
nasiba,
Har kuning savobga bo'lsin
bir sabab.
Buyuk O'zbekiston peshonasida
Hurlik — oltin jig'a
porlasin abad!

ҚАЙТИШ

Чучукликни тилига суриб,
Кўнглимга қўл соглан
бегона,—
Эй, қўйнимга илондай кириб,
Йўриғида тутган жонона.
Энди сендан кечурман тамом,
Богингдан гул узмасман энди.
Кўнглим тугунини ечурман
тамом,
Файри ғамзаларга
учмасман энди.

Сирли ўзбаки ишқ,
Ишқ аро сабр,
Рухим дарахтида ёзар чинни
барг.
Хонатлас энгилдан
таралган атири
Минг йиллик анбарни уфурар.

Эй, қайроқтош каби Силлик
Сўз,
Кўнглимдан кет нари,
Сипойи Сатр.
Фикр, оч
асрлик тагофилдан кўз,

QAYTISH

Chuchuklikni tiliga surib,
Ko'nglimga qo'l solgan
begona,—
Ey, qo'yning ilonday kirib,
Yo'rig'ida tutgan jonona.
Endi sendan kechurman tamom,
Bog'ingdan gul uzmasman endi.
Ko'nglim tugunini yechurman
tamom,
G'ayri g'amzalarga
uchmasman endi.

Sirli o'zbaki ishq,
Ishq aro sabr,
Ruhim daraxtida yozar chinni
barg.
Xonatlas engildan
taralgan atir
Ming yillik anbarni ufurar.

Ey, qayroqtosh kabi Silliq
So'z,
Ko'nglimdan ket nari,
Sipoyi Satr.
Fikr, och
asrlik tag'ofildan ko'z,

Фафлат сипохини айлагил қатл.
Шамоллар юзига ажинлар
соглан,
Тупроққа кетмондек
санчилган Калом,
Кел, сени соғиндим, бағримга
тўлгин,
Эй, содда, озод сўз,
салом-ассалом!

ЯНГИ ЗАМОН ШУКУХИ

Кезсам наҳор ё мавриди шом
Гавжум пойтахт кўчаларида,
Чуғур-чуғур ажнабий калом
Эшитаман неchalаридан.

Шунда ногоҳ ёдимга тушар:
Бундан ўттиз йиллар
муқаддам
Мехмон ҳабаш йигитни ўша
Кузатганим қадам-бақадам.

Бугун бошқа ҳаёт. Тунов кун
Бир даврада ўтиrsa жапон,
Кўзи киймоч бўлгани учун
Кўшработдан келганми,
дебман.

Худди шундоқ, икки инглиз
Лутф айласа бир-бирин
«сиз»лаб,
Марғилондан кетган-ов,
дейсиз,
Бир замонлар уммонни излаб.

Бўлди ажиб хур замон шафөъ,
Йўллар очик қайга бурма юз:
Ўзбек ичар Парижда кофе,
Тошкентда чой хўплар
француз.

G‘aflat sipohini aylagil qatl.
Shamollar yuziga ajinlar
solgan,
Tuproqqa ketmondek
sanchilgan Kalom,
Kel, seni sog‘indim, bag‘rimga
to‘lgin,
Ey, sodda, ozod so‘z,
salom-assalom!

YANGI ZAMON SHUKUHI

Kezsam nahor yo mavridi shom
Gavjum poytaxt ko‘chalarida,
Chug‘ur-chug‘ur ajnabiy kalom
Eshitaman nechalaridan.

Shunda nogoh yodimga tushar:
Bundan o‘ttiz yillar
muqaddam
Mehmon habash yigitni o‘sha
Kuzatganim qadam-baqadam.

Bugun boshqa hayot. Tunov kun
Bir davrada o‘tirsa japon,
Ko‘zi qiymoch bo‘lgani uchun
Qo‘shabotdan kelganmi,
debman.

Xuddi shundoq, ikki ingliz
Lutf aylasa bir-birin
«siz»lab,
Marg‘ilondan ketgan-ov,
deysiz,
Bir zamonalr ummonni izlab.

Bo‘ldi ajib hur zamon shafe’,
Yo‘llar ochiq qayga burma yuz:
O‘zbek ichar Parijda kofe,
Toshkentda choy ho‘plar
fransuz.

Ванкувердан келиб яқинда
Мехмон бўлди бир хафта
Жеймс.
Сахар чори уйғотдим алқаб,
Етакладим: «Юр, палов
сеймиз!».

Ў, ўзбегим тўй-томошаси,
Оlam аро довруқ қозонган.
Оттиради тонгни хам
барвакт,
Қуёш чиқиб келар қозондан.

Эл-улус жам. Ёшлар
хизматда,
Иzzатдадир аҳли дониши.
Ҳаммасидан ёқди Жеймсга
Чорпояда ҳофиз хониши.

Мудрагандек ўтириди элиб,
Дедим яйраб: «Чиндан хам
зўр-а!
Садқа кетсин минг бир
андалиб,
Буни «Мақом» дейдилар,
жўра!

Қани, ошга! Эх, нега?
Афсус...»
Такрор таклиф қилмай неча
ман,
Иймангандек жилмаяр Жеймс:
«Мен ERTALAB кофе ichaman...»

Тушунаман, дейман, гар одам
Бир одатга ўрганса қийин.
Ҳазми таом учун ичамиз,
Биз кофени... овқатдан кейин.

Эх, у билмас...
Хаёт қандай соз,
Яшагандан яшагинг келар.
Ёринг қилас кечалари ноз,
Тонгда палов ошагинг келар!

Vankuverdan kelib yaqinda
Mehmon bo'ldi bir hafta
Jeyms.
Sahar chog'i uyg'otdim alqab,
Yetakladim: «Yur, palov
seyemiz!».

O', o'zbegin to'y-tomoshasi,
Olam aro dovruq qozongan.
Ottiradi tongni ham
barvaqt,
Quyosh chiqib kelar qozondan.

El-ulus jam. Yoshlar
xizmatda,
Izzatdadir ahli donishi.
Hammasidan yoqdi Jeymsga
Chorpojada hofiz xonishi.

Mudragandek o'tirdi elib,
Dedim yayrab: «Chindan ham
zo'r-a!
Sadqa ketsin ming bir
andalib,
Buni «Maqom» deydilar,
jo'ra!

Qani, oshga! Eh, nega?
Afsus...»
Takror taklif qilmay necha
man,
Iymangandek jilmayar Jeyms:
«Men ertalab kofe ichaman...»

Tushunaman, deyman, gar odam
Bir odatga o'rgansa qiyin.
Hazmi taom uchun ichamiz,
Biz kofeni... ovqatdan keyin.

Eh, u bilmas...
Hayot qanday soz,
Yashagandan yashaging kelar.
Yoring qilar kechalari noz,
Tongda palov oshaging kelar!

BATAH

Дардан бино бўлса ҳам асли
Сездирмагай дардларин Ватан.
Дардларига дармон бўлгали
Машраб қилас мардларин

Ватан.

Пешонасин Темур силаган,
Камолини Бобур тилаган.
Чўлпон қони билан тўлаган
Чин фарзандлик хақларин

Ватан.

Ҳақ таоло иноятидан,
Ислом нури хидоятидан,
Она халқим ҳимоятидан
Тоза гулим — настарин

Ватан.

Кундай ёруғ юзларим ила,
Зурёд ўғил-қизларим ила,
Ёзай босган изларим ила
Умр баён дафтарим Ватан!

VATAN

Darddan bino bo'lsa ham asli
Sezdirmagay dardlarin Vatan.
Dardlariga darmon bo'lgali
Mashrab qilar mardlarin

Vatan.

Peshonasin Temur silagan,
Kamolini Bobur tilagan.
Cho'lon qoni bilan to'lagan
Chin farzandlik haqlarin

Vatan.

Haq taolo inoyatidan,
Islom nuri hidoyatidan,
Ona xalqim himoyatidan
Toza gulim — nastarin

Vatan.

Kunday yorug' yuzlarim ila,
Zuryod o'g'il-qizlarim ila,
Yozay bosgan izlarim ila
Umr bayon daftarim Vatan!

ЯССАВИЙ ФАЗАЛИГА МУХАММАС

Ҳақ таоло ҳар дилга
шувълаи пок қотар-o,
Калимаи шаҳодат
забонига битар-o,
Кечар булоқдек тонглар,
дарёи шом етар-o,
Бешак билинг, бу дунё
барча элдан ўтар-o,
Иноммаг'ил молингга
бир кун қўлдан кетар-o.

Аввал Одам Отадан
баён кетди, фикр кил,

YASSAVIY G'AZALIGA MUXAMMAS

Haq taolo har dilga
shu'layi pok qotar-o,
Kalimayi shahodat
zaboniga bitar-o,
Kechar buлоqdek tonglar,
daryoi shom yetar-o,
Beshak biling, bu dunyo
barcha eldan o'tar-o,
Inonmag'il molingga
bir kun qo'lidan ketar-o.

Avval Odam Otadan
bayon ketdi, fikr qil,

Аён келган очунга
 аён кетди, фикр қил,
Мард кетса ҳам мардларча
 шоён кетди, фикр қил,
Ота-она, қариндош
 қаён кетди, фикр қил,
Тўрт аёғлиф чўбин от
 бир кун сенга етар-о,

Роҳат изтиробдадир,
 фарофат қани дема,
Ўзни буғдой, ўзгани
 сариқ сомони дема,
Рост бокиб сўз айтса ким
 дўст тушун, ғаним дема,
Дунё учун ғам ема,
 хақдин ўзгани дема,
Киши молини ема,
 сиrot узра тутар-о.

Бу оламда азалдан
 шон талон, даврон талош,
Беимонлар дам уриб
 бир-бирин айлаюр фош,
Омадинг кетиб, илло
 теккандা бошиннга тош,
Аҳли аёл қариндош,
 хеч ким бўлмайдир йўлдош,
Мардона бўл ғарип бош,
 умр елдек ўтар-о.

Инсон зоти ҳам асли
 борлиқдан олар тамсил,
Фалак шафоатидан
 тоза ҳар дил, ҳар кўнгил,
Саъди олло одат қил,
 покликни тахорат бил,
Кул хожа Ахмад тоат қил,
 умринг билмам неча йил,
Аслинг билсанг оби гил
 яна гилга кетар-о.

Ayon kelgan ochunga
 ayon ketdi, fikr qil,
Mard ketsa ham mardlarcha
 shoyon ketdi, fikr qil,
Ota-on, qarindosh
 qayon ketdi, fikr qil,
To'rt ayog'lig' cho'bin ot
 bir kun senga yetar-o,

Rohat iztirobdadir,
 farog'at qani dema,
O'zni bug'doy, o'zgani
 sariq somoni dema,
Rost boqib so'z aytsa kim
 do'st tushun, g'anim dema,
Dunyo uchun g'am yema,
 haqdin o'zgani dema,
Kishi molini yema,
 sirot uzra tutar-o.

Bu olamda azaldan
 shon talon, davron talosh,
Beimonlar dam urib
 bir-birin aylayur fosh,
Omading ketib, illo tekkanda
 boshingga tosh,
Ahli ayol qarindosh,
 hech kim bo'lmaydir yo'ldosh,
Mardona bo'l g'arib bosh,
 umr yeldek o'tar-o.

Inson zoti ham asli
 borliqdan olar tamsil,
Falak shafoatidan
 toza har dil, har ko'ngil,
Sa'di ollo odat qil,
 poklikni tahorat bil,
Qul xoja Ahmad toat qil,
 umring bilmam necha yil,
Asling bilsang obi gil
 yana gilga ketar-o.

CAPATON

Тирноқдай губор йўқ.
Осмон бир ёруғ.
Тонглар ичра отар сара тонг.
Кўк гумбази гёй улкан
сариқ том,
Ловуллайди фалак тоқида
гулхан.
Тоблар, эритар қуёшни
ёмби олтиндай,
Фалакка ўт қўяр Саратон.

Тошлар чатнар...
Тошлар сув остида баликдай
сузар.
Тап-такир қолдириб бўз
далаларни
Сув бўйига қўчар яшил
майсалар.
Тераклар елпинар оёқда
туриб.

Кетмон соясида мудрайди
ғайрат.
Шийпонда ёнбошлаб ўй
сурар дехқон,
Ҳаёти жилдираб эгатга оқар.
Саратон пиширас умидларини,
Фикрида нур чақнар.

Нихоят қип-қизил тилло ёмбини
Уфққа ботирар фалак гўлахи,
Борлик чуйкаб кетар...
Сачрайди фалакка
эриган қуёш,
Балдоқдай товланар
ярим бўлаги.
Ўрик шоҳларига томар,
Нафис ётоқларга тўкилар
Қаҳрабо қуёш томчилари.

...Ер қизи таратиб мушку
анбарлар

SARATON

Tirnoqday g‘ubor yo‘q.
Osmon bir yorug‘.
Tonglar ichra otar sara tong.
Ko‘k gumbazi go‘yo ulkan
sariq tom,
Lovullaydi falak toqida
gulxan.
Toblar, eritar quyoshni
yombi oltinday,
Falakka o‘t qo‘yar Saraton.

Toshlar chatnar...
Toshlar suv ostida baliqday
suzar.
Tap-taqir qoldirib bo‘z
dalalarni
Suv bo‘yiga ko‘char yashil
maysalar.
Teraklar yelpinar oyoqda
turib.

Ketmon soyasida mudraydi
g‘ayrat.
Shiyponda yonboshlаб o‘y
surar dehqon,
Hayoti jildirab egatga oqar.
Saraton pishirar umidlarini,
Fikrida nur chaqnar.

Nihoyat qip-qizil tillo yombini
Ufqqa botirar falak go‘laxi,
Borliq chuykab ketar...
Sachraydi falakka
erigan quyosh,
Baldoqday tovlanar
yarim bo‘lagi.
O‘rik shoxlariga tomar,
Nafis yotoqlarga to‘kilar
Qahrabo quyosh tomchilari.

...Yer qizi taratib mushk-u
anbarlar

Эриниб уйғонар.
Малоҳат билан
Күш ёмбига ёпар ипак
сийнабанд
Ва бир жуфт зарғалдоқ қуёш
томчисин
Аста тақиб қўяр қулокларига...

АЛЁР

Шамол-шамол оққан,
эй булут,
Гавҳар бўлиб ёққан,
эй булут,
Лолаларни бокқан, эй булут,
Гул яшнади дил, яйради кўз,
Алёр энди, аллаёр Наврўз!

Офтоб – чироқ,
дунё хонадон,
Башар бир отаю онадан.
Эй, хур инсон, олмос донадан,
Гул яшнади дил, яйради кўз,
Алёр энди, аллаёр Наврўз!

Ўн икки ҳур ситора той-той,
Туғди қуёш, туғди ярим ой,
Ки озодлик кўргазди чироқ,
Гул яшнади дил, яйради кўз,
Алёр энди, аллаёр Наврўз!

Наврўз, олов кўклам
сенингдур,
Неки азал кўркам сенингдур,
Ўзбекистон ўлкам сенингдур,
Гул яшнади дил, яйради кўз,
Алёр энди, аллаёр Наврўз!

ВАТАНГА МАНСУБЛИК

Баногох чўққидан
куласа бир тош

Erinib uyg'onar.
Malohat bilan
Qo'sh yombiga yopar ipak
siynaband
Va bir juft zarg'aldoq quyosh
tomchisin
Asta taqib qo'yar qulolqlariga...

ALYOR

Shamol-shamol oqqan,
ey bulut,
Gavhar bo'lib yoqqan,
ey bulut,
Lolalarni boqqan, ey bulut,
Gul yashnadi dil, yayradi ko'z,
Alyor endi, allayor Navro'z!

Oftob – chiroq,
dunyo xonadon,
Bashar bir ota-yu onadan.
Ey, hur inson, olmos donadan,
Gul yashnadi dil, yayradi ko'z,
Alyor endi, allayor Navro'z!

O'n ikki hur sitora toy-toy,
Tug'di quyosh, tug'di yarim oy,
Ki ozodlik ko'rgazdi chiroq,
Gul yashnadi dil, yayradi ko'z,
Alyor endi, allayor Navro'z!

Navro'z, olov ko'klam
seningdur,
Neki azal ko'rkm seningdur,
O'zbekiston o'lkm seningdur,
Gul yashnadi dil, yayradi ko'z,
Alyor endi, allayor Navro'z!

VATANGA MANSUBLIK

Banogoh cho'qqidan
qulasa bir tosh

Тоғ пойига тушар,
тоғни тарқ этмас.
Эт билан тирнокдек
бир жону бир тан
Ватандан яралган
Ватандан кетмас.

Қүёшга интилган
хавоиї буғлар
Баланд парвозларни
килса ҳам ҳавас
Бир кун қайтиб келар
ўқириб-йиғлаб,
Ватандан яралган
Ватандан кетмас.

Шашмақом — минг йиллик
наво муаттар,
Очсам кўкайимни
янграр қадим сас.
Авлодлар туғилар,
аждодлар ўтар,
Ватандан яралган
Ватандан кетмас.

Улуғлар юксалар
ер остида ҳам,
Хайкал бўлиб ўсар,
эли унутмас.
Шахидлар боғидан
куйлаб ўтаман:
Ватандан яралган
Ватандан кетмас.

Тошдан учган учқун
ялт этиб ўчар,
Ўчган чўғ қайта ўз
холига келмас.
Чопонинг силкисанг
губори кўчар,
Ватандан тўкилган
Ватандан эмас!

Tog' poyiga tushar,
tog'ni tark etmas.
Et bilan tirnoqdek
bir jon-u bir tan
Vatandan yaralgan
Vatandan ketmas.

Quyoshga intilgan
havoyi bug'lar
Baland parvozlarni
qilsa ham havas
Bir kun qaytib kelar
o'kirib-yig'lab,
Vatandan yaralgan
Vatandan ketmas.

Shashmaqom — ming yillik
navo muattar,
Ochsam ko'kayimni
yangrar qadim sas.
Avlodlar tug'ililar,
ajdodlar o'tar,
Vatandan yaralgan
Vatandan ketmas.

Ulug'lar yuksalar
yer ostida ham,
Haykal bo'lib o'sar,
eli unutmas.
Shahidlar bog'idan
kuylab o'taman:
Vatandan yaralgan
Vatandan ketmas.

Toshdan uchgan uchqun
yalt etib o'char,
O'chgan cho'g' qayta o'z
holiga kelmas.
Choponing silkisang
g'ubori ko'char,
Vatandan to'kilgan
Vatandan emas!

ОТАЛАР ВА БОЛАЛАР

Агар хонадонга
кирса бир китоб
Бир куни албатта
варақланажак.
Ўсмани кошида
яйратса она,
Қизи зулфин қилас бурама
гажак.

Асал табассуму
ўтли қарашлар
Онадан ой юзли қизига ўтар.
Минг йиллик малоҳат,
нозу қарашма
Ҳамон юракларда тўфон
уйғотар.

Ота ташлаб қўйса
боғига кетмон
Суяги қотганда боласи
чопар.
Ота китоб кўриб излаганини
Охир дунё кезиб зурёди
топар.

Ота йўл-юзага
ташлаб қўйса тош
Бир куни дуч келиб боласи
бебош
Шу тошга қоқилиб
кетмоғи мумкин,
Танига озорлар
етмоғи мумкин.

Наслу насабини
буркар шарафга
Ота жасорати абадул-абад.
Шердан шер туғилар,
тулкидан тулки,
Итолғидан бургут чиқмагай
минбаъд.

OTALAR VA BOLALAR

Agar xonadonga
kirsa bir kitob
Bir kuni albatta
varaqlanajak.
O'smani qoshida
yayratsa ona,
Qizi zulfin qilar burama
gajak.

Asal tabassumu
o'tli qarashlar
Onadan oy yuzli qiziga o'tar.
Ming yillik malohat,
noz-u karashma
Hamon yuraklarda to'fon
uyg'otar.

Ota tashlab qo'ysa
bog'iga ketmon
Suyagi qotganda bolasi
chopar.
Ota kitob ko'rib izlaganini
Oxir dunyo kezib zuryodi
topar.

Ota yo'l-yuzaga
tashlab qo'ysa tosh
Bir kuni duch kelib bolasi
bebosh
Shu toshga qoqilib
ketmog'i mumkin,
Taniga ozorlar
yetmog'i mumkin.

Nasl-u nasabini
burkar sharafga
Ota jasorati abadul-abad.
Sherdan sher tug'ilalar,
tulkidan tulki,
Itolg'idan burgut chiqmagay
minba'd.

Сув хам ўзанидан
 айрилар тошиб,
 Нур каби таралар дашту
 далага.
 Ажабки, хар қанча
 бўлсин муносиб,
 Ота йўли торлик қилас болага.

 Дунё минг эврилсин,
 ўргилсин, илло
 Асло ўзгармагай битта
 шеваси.
 Ўз ўсган уйингнинг
 кесаги тилло,
 Ўз эккан боғингнинг
 тавҳар меваси.

Suv ham o'zanidan
 ayrilalar toshib,
 Nur kabi taralar dasht-u
 dalaga.
 Ajabki, har qancha
 bo'lzin munosib,
 Ota yo'li torlik qilar bolaga.

 Dunyo ming evrilsin,
 o'rgilsin, illo
 Aslo o'zgarmagay bitta
 shevasi.
 O'z o'sgan uyingning
 kesagi tillo,
 O'z ekkan bog'ingning
 gavhar mevasi.

КЎНГЛИ ТЎҒРИ ОДАМ

Даврада бир киши
 маза-бемаза
 Сўз айтиб, авомни
 қиласарди изза.
 Бирига дер эди:
 «Рангингиз сарик,
 Мендан кичиксизу
 қолибсиз қариб».

Бировин тутал деб,
 бошқасин манقا,
 Хар кимга осарди
 хунук бир ланقا.

Нокис табиатин этса-да аён,
 «Тўғри сўз одамман!»
 дер эди чандон.

Давра бир четида
 чойдан узатиб,
 Мен хам ўтирадим
 уни кузатиб.

Suv ham o'zanidan
 ayrilalar toshib,
 Nur kabi taralar dasht-u
 dalaga.
 Ajabki, har qancha
 bo'lzin munosib,
 Ota yo'li torlik qilar bolaga.

 Dunyo ming evrilsin,
 o'rgilsin, illo
 Aslo o'zgarmagay bitta
 shevasi.
 O'z o'sgan uyingning
 kesagi tillo,
 O'z ekkan bog'ingning
 gavhar mevasi.

KO'NGLI TO'G'RI ODAM

Davrada bir kishi
 maza-bemaza
 So'z aytib, avomni
 qilardi izza.
 Biriga der edi:
 «Rangingiz sariq,
 Mendan kichiksizu
 qolibsiz qarib».

Birovin tutal deb,
 boshqasin manqa,
 Har kimga osardi
 xunuk bir lanqa.

Noqis tabiatin etsa-da ayon,
 «To'g'ri so'z odamman!»
 der edi chandon.

Davra bir chetida
 choydan uzatib,
 Men ham o'tirardim
 uni kuzatib.

Ёшлар ғаши келиб
бу ғайри ҳолга,
Қараб қўйишарди
нуроний чолга.

«Болам, — дея вазмин
сўз бошлади чол,—
Гапларим кўнглингта
келмасин малол.

Тўғри сўз бу ҳали
донишлик эмас,
Букрини ҳеч ким сен
букрисан демас.

Ток ёнида тўғри кўринган
сада
Минг қилса, эгридир
шамшод олдида.

Ўқ тўғри ва лекин
эгридур камон,
Шу боис жароҳат етказур
ёмон.

Ўйламай сўз айтмоқ
нодоннинг иши,
Кўнгли тўғри одам — шу
ростгўй киши!»

ТАВАЛЛО

Хаётдан мурод не,
котди бу бошим,
Билдиму, ёронлар,
билолмадим.
Кулдиму, кўзимдан тирқираб
ёшим
Осмондек ҳайқириб
кулолмадим.

Талпинган илоҳам шунчалар
узок,

Yoshlar g‘ashi kelib
bu g‘ayri holga,
Qarab qo‘yishardi
nuroniy cholga.

«Bolam, — deya vazmin
so‘z boshladи chol,—
Gaplarim ko‘nglingga
kelmasin malol.

To‘g‘ri so‘z bu hali
donishlik emas,
Bukrini hech kim sen
bukrisan demas.

Tok yonida to‘g‘ri ko‘ringan
sada
Ming qilsa, egreditir
shamshod oldida.

O‘q to‘g‘ri va lekin
egridur kamon,
Shu bois jarohat yetkazur
yomon.

O‘ylamay so‘z aytmoq
nodonning ishi,
Ko‘ngli to‘g‘ri odam — shu
rostgo‘y kishi!»

TAVALLO

Hayotdan murod ne,
qotdi bu boshim,
Bildim-u, yoronlar,
bilolmadim.
Kuldim-u, ko‘zimdan tirqirab
yoshim
Osmondek hayqirib
kulolmadim.

Talpingan iloham shunchalar
uzoq,

Бағримга беркинган	Bag'rimga berkingan
кунчалар узок.	kunchalar uzoq.
Сирлашсам, сир тўла	Sirlashsam, sir to'la
гунчалар узок,	g'unchalar uzoq,
Югурдим, жойимдан	Yugurdim, joyimdan
жилолмадим.	jilolmadim.
Ўсдим, соя солди бошимга	O'sdim, soya soldi boshimga
бир гул,	bir gul,
Муштипар, настарин	Mushtipar, nastarin
онажоним ул.	onajonim ul.
Сўнг хушим олдию	So'ng hushim oldi-yu
соchlари сунбул,	sochlari sunbul,
Кетдим, гул бағрида	Ketdim, gul bag'rida
қололмадим.	qololmadim.
Орзу-хавасларнинг изидан	Orzu-havaslarning izidan
чопдим,	chopdim,
Бирини йўқотиб, бирини	Birini yo'qotib, birini
топдим.	topdim.
Шархи дилим битсам	Sharhi dilim bitsam
кўхна китобдир,	ko'hna kitobdir,
Кўнглимни бир изга	Ko'nglimni bir izga
сололмадим.	sololmadim.
Вужуд қўза экан,	Vujud ko'za ekan,
илм — оби нур,	ilm — obi nur,
Ўтмишга умтилсам	O'tmishga umtilsam
сел бўлиб ёғур.	sel bo'lib yog'ur.
Вах, бу не синоат,	Vah, bu ne sinoat,
ваҳ, бу қандай сир,	vah, bu qanday sir,
Чалқиб тўкилдиму	Chalqib to'kildimu
тўлолмадим.	to'lolmadim.
Ҳамон ўша-ўша	Hamon o'sha-o'sha
Саъди олломан,	Sa'di olloman,
Манзил оша-оша	Manzil osha-osha
Саъди олломан,	Sa'di olloman,
Дарди қўша-қўша	Dardi qo'sha-qo'sha
Саъди олломан,	Sa'di olloman,
Ўзимдан ўзгача	O'zimdan o'zgacha
бўлолмадим...	bo'lolmadim...

КЎҲНА НАҚЛ

Бўри отда, бири пиёда
 Икки ҳамроҳ чиқдилар йўлга.
 Йўл юргандан юриб зиёда
 Дуч келдилар чатнаган
 чўлга.

Тарс-тарс ёриб ёбон тошини
 Куёш кўқдан олов сел қуиди.
 Офтоб урди отлик бошини,
 Пиёданинг оёғи қуиди...

Бир нақл бу, хотирингда тут,
 Со'з сараси ақлга ярог:
 От минганинг оёқлари бут,
 Пиёданинг эса боши соғ.

Бу қанча рост, кечирган
 билар,
 Аммо қолмиш шундай ифода:
 Отлик бошин эҳтиёт қилас,
 Оёғини асрар пиёда!

ЮЛДУЗ ШУЉЛАСИ

Устоз Абдулла Ориповга

«Юраги ботирдир,
 хар сўзи ёқут,
 Абдулла акангнинг
 этагидан тут.

Устоди кабир лутф-иноятидан
 Темирни хамирдек
 юмшатди Довуд.

Устоз ўгитидай
 ўткир қилич йўқ,
 Йўқ устоз пандидек
 мустаҳкам совут.»

Раҳматли отамнинг
 даъватларидан

КО‘ННА НАҚЛ

Biri otda, biri piyoda
 Ikki hamroh chiqdilar yo'lga.
 Yo'l yurgandan yurib ziyoda
 Duch keldilar chatnagan
 cho'lga.

Tars-tars yorib yobon toshini
 Quyosh ko'kdan olov sel quydi.
 Oftob urdi otlik boshini,
 Piyodaning oyog'i kuydi...

Bir naql bu, xotiringda tut,
 So'z sarasi aqlga yarog':
 Ot minganning oyoqlari but,
 Piyodaning esa boshi sog'.

Bu qancha rost, kechirgan
 bilar,
 Ammo qolmish shunday ifoda:
 Otiliq boshin ehtiyyot qilar,
 Oyog'ini asrar piyoda!

YULDUZ SHU'LASI

Ustoz Abdulla Oripovga

«Yuragi botirdir,
 har so'zi yoqut,
 Abdulla akangning
 etagidan tut.

Ustodi kabir lutf-inoyatidan
 Temirni xamirdek
 yumshatdi Dovud.

Ustoz o'gitiday
 o'tkir qilich yo'q,
 Yo'q ustoz pandidek
 mustahkam Sovut.»

Rahmatli otamning
 da'vatlaridan

Ҳамон юрагимда	Hamon yuragimda
гуруллайди ўт.	gurullaydi o't.
Устозим Наврўзда туғилмиш,	Ustozim Navro'zda tug'il mish,
ўзим	o'zim
Ўн йил ўтгандан сўнг,	O'n yil o'tgandan so'ng,
кундан яна тўрт.	kundan yana to'rt.
Ўсди болалигим	O'sdi bolaligim
узумга тўйиб,	uzumga to'yib,
Онамдек бол бериб	Onamdek bol berib
улғайтириди тут.	ulg'aytirdi tut.
Нихоят Некўзда кўчган	Nihoyat Neko'zda ko'chgan
наърадан	na'rada
Уйғонди Гараша,	Uyg'ondi Garasha,
кўз очди Накрут.	ko'z ochdi Nakrut.
Йўллар етаклади	Yo'llar yetakladi
Тошкент бағрига,	Toshkent bag'riga,
Қуйилди кўксимга	Quyildi ko'ksimga
навою суруд.	navo-yu surud.
Не бир замон кечди	Ne bir zamон kechdi
шундан буёғи	shundan buyog'i
Макру нағмалари	Makr-u nag'malari
бўлган йўқ унут.	bo'lgan yo'q unut.
Не бахт, ўзбекнинг ҳам	Ne baxt, o'zbekning ham
келди ҳамали,	keldi hamali,
Ортда қолди буткул	Ortda qoldi butkul
аямажиз, хут.	ayamajiz, hut.
Аммо «Митти юлдуз»	Ammo «Mitti yulduz»
юксакда ҳамон,	yuksakda hamon,
Ҳамон юракларга	Hamon yuraklarga
таратади кут:	taratadi qut:
Ўзбекнинг томири	O'zbekning tomiri
ер юрагида,	yer yuragida,
Хаёли етти қат осмонда	Xayoli yetti qat osmonda
масъуд.	mas'ud.
Бол келса элингга тухфалар	Bol kelsa elingga tuhfalar
айла,	ayla,

Фам келса қолдирма,
сүнгигача ют.

G‘am kelsa qoldirma,
so‘ngigacha yut.

Устоз эл ёдига
күчибди бу хол,
Мен ўн йил берида
турибман бойкут.

Ustoz el yodiga
ko‘chibdi bu hol,
Men o‘n yil berida
turibman boyqut.

Юлдуз-ку абадий
порлаб қолажак,
Нур тушган қўнгил ҳам
бўлмагай унут!

Yulduz-ku abadiy
porlab qolajak,
Nur tushgan ko‘ngil ham
bo‘lmagay unut!

ЙЎҚОЛМАС

Йиллар этагидан
тўкилган гавҳар
Сарбон адашмаса,
карвон йўқолмас.
Ўғлон эътиқоди бут эса магар
Аллоҳ даргоҳига
нарвон йўқолмас.

YO‘QOLMAS

Бу дониш ҳаётнинг
умматлари кўп,
Собир султонига
химматлари кўп.
Бошинг омон бўлса,
хикматлари кўп,
То офтоб бор экан
найсон йўқолмас.

Yillar etagidan
to‘kilgan gavhar
Sarbon adashmasa,
karvon yo‘qolmas.
O‘g‘lon e’tiqodi but esa magar
Alloh dargohiga
narvon yo‘qolmas.

Росту ёлғон асли
руҳ мусаввири
Бири ота бўлса, онадир бири.
Ростнинг от ўйнатиб
турганин кўриб,
Ёлғон йўқолади ёлғон,
йўқолмас.

Bu donish hayotning
ummatlari ko‘p,
Sobir sultoniga
himmatlari ko‘p.
Boshing omon bo‘lsa,
hikmatlari ko‘p,
To oftob bor ekan
nayson yo‘qolmas.

Мардлар келаверар,
кетаверади,

Rost-u yo‘lg‘on asli
ruh musavviri
Biri ota bo‘lsa, onadir biri.
Rostning ot o‘ynatib
turganin ko‘rib,
Yolg‘on yo‘qoladi yolg‘on,
yo‘qolmas.

Mardlar kelaverar,
ketaveradi,

Номард ҳам мардман деб
 ўтаверади.
Эл бир Алпомишни кутаверади,
Замонлар ўзгарар,
 майдон йўқолмас.

То бирон гўшада шеърга
 жон ато,
Бир мисра ўқилур
 Навоийдан то,
Тошкент — Шарқ гавҳари,
 Самарқанд якто,
Бухоро йитмагай,
 Кўқон йўқолмас.

Бошингга не келса,
 келар феълингдан,
Саъдулло, кетмасин имкон
 қўлингдан.
Сўзингга кушойиш изла
 элингдан,
Элим деб эмранган забон
 йўқолмас!

Nomard ham mardman deb
 o'taveradi.
El bir Alpomishni kutaveradi,
Zamonlar o'zgarar,
 maydon yo'qolmas.

To biron go'shada she'rga
 jon ato,
Bir misra o'qilur
 Navoiydan to,
Toshkent — Sharq gavhari,
 Samarqand yakto,
Buxoro yitmagay,
 Qo'qon yo'qolmas.

Boshingga ne kelsa,
 kelar fe'lingdan,
Sa'dullo, ketmasin imkon
 qo'lingdan.
So'zingga kushoyish izla
 elingdan,
Elim deb emrangan zabon
 yo'qolmas!

ТУФИЛИШ

Чакмоқларда тобланиб ўғлон
Ёмғирларга ювди юзини.
Юрагига ёз киргани он
Севди юртнинг сулув кизини.

Гуллар билан ифор талашиб
Бахорларга бўлиб жон сингил,
Бир куни ой каби тўлишиб
Киз ҳам берди йигитта кўнгил.

Қовушдилар тун билан қундек
Сўнгидা тонг бир тиниқ отди.
...Кўнгироқдек гўдак овози
Күёшни уйкудан уйғотди.

TUG'ILISH

Chaqmoqlarda toblanib o'g'lon
Yomg'irlarga yuvdi yuzini.
Yuragiga yoz kirgani on
Sevdi yurtning suluv qizini.

Gullar bilan ifor talashib
Bahorlarga bo'lib jon singil,
Bir kuni oy kabi to'lishib
Qiz ham berdi yigitga ko'ngil.

Qovushdilar tun bilan kundek
So'ngida tong bir tiniq otdi.
...Qo'ng'iroydek go'dak ovozi
Quyoshni uyqudan uyg'otdi.

ЁЗ ОҚШОМИ

Ой бўзариб ботаётган
Ёз оқшоми ичida,
Аёл ёқди атлас гулхан
Шундоқ оёқ учida.

Шошиб узди кўлини бирдан,
Куйдиргандек туюлди. —
Чорпоядан оқиб гулхан,
Олмазорга кўйилди.

Тоғ тарафдан эсди шамол,
Гулхан бағри очилди.
Учқунлари маржон-маржон
Кўк тоқига сочилди.

Шивир-шивир сир айтишиб
Ёш олмалар гўянда,
Лўппи-лўппи сийналарин
Тобладилар гулханда.

Кучди йигит исинай деб
Гулдек аёл танини:
Шаъни билан меҳрини-ю,
Мехри билан шаънини.

... Ой бўзариб ботаётган
Ёз оқшоми ичida,
Аёл ёқди атлас гулхан
Шундоқ оёқ учida.

* * *

Сочларингдек, ёр,
дунё соч кўрмаган,
Шабогун бу, шабогун бу,
шабогун.
Кун — кўзинг қизғаниб
чирмаб ўраган
Каро тун бу, каро тун бу,
каро тун.
Кошларинг — тун лашкари
акраболар

YOZ OQSHOMI

Oy bo'zarib botayotgan
Yoz oqshomi ichida,
Ayol yoqdi atlas gulxan
Shundoq oyoq uchida.

Shoshib uzdi qo'lin birdan,
Kuydirgandek tuyuldi. —
Chorpoyadan oqib gulxan,
Olmazorga quyildi.

Tog' tarafdan esdi shamol,
Gulxan bag'ri ochildi.
Uchqunlari marjon-marjon
Ko'k toqiga sochildi.

Shivir-shivir sir aytishib
Yosh olmalar go'yanda,
Lo'ppi-lo'ppi siynalarin
Tobladilar gulxanda.

Quchdi yigit isinay deb
Guldek ayol tanini:
Sha'ni bilan mehrini-yu,
Mehri bilan sha'nini.

... Oy bo'zarib botayotgan
Yoz oqshomi ichida,
Ayol yoqdi atlas gulxan
Shundoq oyoq uchida.

* * *

Sochlaringdek, yor,
dunyo soch ko'rmagan,
Shabogun bu, shabogun bu,
shabogun.
Kun — ko'zing qizg'anib
chirmab o'ragan
Qaro tun bu, qaro tun bu,
qaro tun.
Qoshlaring — tun lashkari
aqrabolalar

Пойлаб ётар, баланддадир
макони.

Билиб олмоқ бўлар
айлаб имолар
Ошиқларинг дилидаги маънони.

Кўзинг очсанг,
қилич сермаб турар шай,
Тун қавмидан пайкон отлиғ
ботирлар.

Уйқунгда ҳам
кўзларингни қўриқлай,
Бир-бирига занжир солиб
ётурлар.

Неки гўзал, неки ёруғ,
во ажаб,
Сипоҳ тортиб кўриқлар тун
лашкари.

Ой чикқанда
сен ёдимга тушасан,
Кўзлари кун, соchlari tun,
дилбарим.

Poylab yotar, balanddadir
makoni.

Bilib olmoq bo'lar
aylab imolar
Oshiqlarining diliidagi ma'noni.

Ko'zing ochsang,
qilich sermab turar shay,
Tun qavmidan paykon otlig'
botirlar.

Uyqungda ham
ko'zlarining qo'riqlay,
Bir-biriga zanjir solib
yoturlar.

Neki go'zal, neki yorug',
vo ajab,
Sipoh tortib qo'riqlar tun
lashkari.

Oy chiqqanda
sen yodimga tushasan,
Ko'zлari kun, sochlari tun,
dilbarim.

ЭЙ КЎНГИЛ

Нописанд босма хазон
япрогини,
Бошинг узра эсла соя чогини.

Тангри ҳукмига азал бир
чора йўқ,
Бандаси билмас
келиб-кетмоғини.

Истаса бергай шифо беморига,
Дард бериб солгай синовга
согини.

Умр ўтар дарё каби қалкиб
оқиб,
Айлагил тақдир насиб
киргонини.

EY KO'NGIL

Nopisand bosma xazon
yaprog'ini,
Boshing uzra esla soyaga chog'ini.

Tangri hukmiga azal bir
chora yo'q,
Bandasi bilmas
kelib-ketmog'ini.

Istasa bergay shifo bemoriga,
Dard berib solgay sinovga
sog'ini.

Umr o'tar daryo kabi qalqib
oqib,
Aylagil taqdир nasib
qirg'og'ini.

Раббано қодир ўзи,
Гофир ўзи,
Хар нафас тортиб турар
қармогини.

Бок, қуёшни кон этиб
хар рўзи шом
На учун кўз-кўз этар
ўргони?

Билмаса меъёрини офтоб ҳам
Кувратар бори чаман
хар ёғини.

Эй кўнгил, бул ходисот ибрат
сенга,
Эл аро фасона эт келмоини.

Олмок эрсанг, бир ғарид
кўнглини ол,
Айро этсанг, айро эт
дил доғини.

Саъди оллога этар
қирмочи ҳам,
Ёри жонга тухфа қил
қаймогини.

Шон деса, йўл олди деб
Тошканни айт,
Шаън деса, кўрсат
Нурота тоғини!

Rabbano qodir o'zi,
g'ofir o'zi,
Har nafas tortib turar
qarmog'ini.

Boq, quyoshni qon etib
har ro'zi shom
Na uchun ko'z-ko'z etar
o'rog'ini?

Bilmasa me'yorini oftob ham
Quvratar bog'i chaman
har yog'ini.

Ey ko'ngil, bul hodisot ibrat
senga,
El aro fasona et kelmog'ini.

Olmoq ersang, bir g'arib
ko'nglini ol,
Ayro etsang, ayro et
dil dog'ini.

Sa'di olloga yetar
qirmochi ham,
Yori jonga tuhfa qil
qaymog'ini.

Shon desa, yo'l oldi deb
Toshkanni ayt,
Sha'n desa, ko'rsat
Nurota tog'ini!

АЁЛЛАР

Етти нарса суюк этар аёлни,
Биринчиси — қора рангнинг
хўблиги:
Кора сочу, кора қошу
кора кўз,
Яна соз тим қора бўлса
киргири.
Етти нарса суюк этар аёлни,

AYOLLAR

Yetti narsa suyuk etar ayolni,
Birinchisi — qora rangning
xo'bligi:
Qora soch-u, qora qosh-u
qora ko'z,
Yana soz tim qora bo'lsa
kiprigi.
Yetti narsa suyuk etar ayolni,

Иккинчиси — оқ ранг
уйғунрок бўлса:
Сутдек бадан, садафдек тиш,
пок чехра,
Яна яхши кўз оқи ҳам
оқ бўлса.

Етти нарса суюк этар аёлни,
Учинчиси — қирмизи ранг
жилоси:
Лаб олича, юз атиргул,
тил қирмиз,
Яна қирмиз бўлса яхши
либоси.

Етти нарса суюк этар аёлни,
Тўртингчиси — ушбулари
эн бўлсин:
Пешонаси, кўзи, юзи,
сийнаси,
Яна феъли, табиати
кенг бўлсин.

Етти нарса суюк этар аёлни,
Бешинчиси — кичкиналиқ
қаъдаси:
Оғзи, оёқ-қўли ҳамда
кўкраги,
Яна яхши майда бўлса
қадами.

Етти нарса суюк этар аёлни,
Олтинчиси — бўлсин тоза,
покдомон
Дили, қўли, яна рўзғор
тутуми,
Этагига ит тегмасин ҳеч
қачон.

Етти нарса суюк этар аёлни,
Еттинчиси — ширин бўлсин
шубҳасиз:
Дудоғию тили, тортган таоми,
Яна нозу ғамзасию ишваси.

Ikkinchisi — oq rang
uyg'unroq bo'lsa:
Sutdek badan, sadafdekk tish,
pok chehra,
Yana yaxshi ko'z oqi ham
oq bo'lsa.

Yetti narsa suyuk etar ayolni,
Uchinchisi — qirmizi rang
jilos:
Lab olicha, yuz atirgul,
til qirmiz,
Yana qirmiz bo'lsa yaxshi
libosi.

Yetti narsa suyuk etar ayolni,
To'rtinchisi — ushbulari
en bo'lsin:
Peshonasi, ko'zi, yuzi,
siynasi,
Yana fe'li, tabiati
keng bo'lsin.

Yetti narsa suyuk etar ayolni,
Beshinchisi — kichkinalik
qa'dasi:
Og'zi, oyoq-qo'li hamda
ko'kragi,
Yana yaxshi mayda bo'lsa
qadami.

Yetti narsa suyuk etar ayolni,
Oltinchisi — bo'lsin toza,
pokdomon
Dili, qo'li, yana ro'zg'or
tutumi,
Etagiga it tegmasin hech
qachon.

Yetti narsa suyuk etar ayolni,
Yettinchisi — shirin bo'lsin
shubhasiz:
Dudog'iyu tili, tortgan taomi,
Yana nozu g'amzasiyu ishvasi.

УЧ ГУЛИМ, УЧ ЧЕЧАГИМ

Кизинг бўлса изингда,
Изинг қолар қизингда.

Гуркираб гул иси келар,
Бойчечак кулгуси келар.
Богимда уч гулнинг бири,
Бойчечагим, кўнглим сири,
Бир данакда кўш мағизим,
Фотимажон, эгиз қизим.

Кизинг бўлса изингда,
Юзинг қолар қизингда.

Гуркираб гул иси келар,
Бинафша кулгуси келар.
Богимда уч гулнинг бири,
Бинафшажон, кўклам нури.
Бир данакда кўш мағизим,
Зухрожоним, эгиз қизим.

Кизинг бўлса изингда,
Сўзинг қолар қизингда.

Гуркираб гул иси келар,
Атиргул кулгуси келар.
Богимда уч гулнинг бири,
Атиргулим, дилим дури.
Бир бутада бол илдизим.
Барножоним, кенжа қизим.

Кизинг бўлса изингда,
Ёзинг қолар қизингда.

UCH GULIM, UCH CHECHAGIM

Qizing bo'lsa izingda,
Izing qolar qizingda.

Gurkirab gul isi kelar,
Boychechak kulgusi kelar.
Bog'imda uch gulning biri,
Boychechagim, ko'nglim siri,
Bir danakda qo'sh mag'izim,
Fotimajon, egiz qizim.

Qizing bo'lsa izingda,
Yuzing qolar qizingda.

Gurkirab gul isi kelar,
Binafsha kulgusi kelar.
Bog'imda uch gulning biri,
Binafshajon, ko'klam nuri.
Bir danakda qo'sh mag'izim,
Zuhrojonim, egiz qizim.

Qizing bo'lsa izingda,
So'zing qolar qizingda.

Gurkirab gul isi kelar,
Atirgul kulgusi kelar.
Bog'imda uch gulning biri,
Atirgulim, dilim duri.
Bir butada bol ildizim.
Barnojonim, kenja qizim.

Qizing bo'lsa izingda,
Yozing qolar qizingda.

ТУНГГИ ТАҚҚОСЛАР

Чайқалади қора уммон,
чайқалади...
Қароқчи тун сепивориб
олтин ушок,

TUNGGI TAQQOSLAR

Chayqaladi qora ummon,
chayqaladi...
Qaroqchi tun sepivorib
oltin ushoq,

Ёяр уммон тубигача	Yoyar ummon tubigacha
тилло тузок,	tillo tuzoq,
Чайқалади қора уммон,	Chayqaladi qora ummon,
чайқалади.	chayqaladi.
Сув париси соchlарини	Suv parisi sochlарини
ёйиб ётар	yoyib yotar
Боғ ичида. Боғ шундайин	Bog' ichida. Bog' shundayin
бойиб ётар.	boyib yotar.
Гоҳ юзида, гоҳ белида	Goh yuzida, goh belida
ўйнайди нур,	o'ynaydi nur,
Доғ ичида ғафлат босиб	Dog' ichida g'aflat bosib
бойи ётар.	boyi yotar.
Чайқалади қора уммон,	Chayqaladi qora ummon,
чайқалади...	chayqaladi...
Шамол-шамол оч тўлқинлар	Shamol-shamol och to'lqinlar
устин очар,	ustin ochar,
Хилол-хилол сийналарин	Hilol-hilol siynalarin
ўпиб қочар.	o'pib qochar.
Машшаталаб олмаларни	Mashshatalab olmalarni
кетар тўкиб,	ketar to'kib,
Тўр ташлаган қароқчини	To'r tashlagan qaroqchini
сўкиб-сўкиб.	so'kib-so'kib.
Чайқалади қора уммон,	Chayqaladi qora ummon,
чайқалади...	chayqaladi...
Ухлаш мумкин наҳот шундай	Uxlash mumkin nahot shunday
бехавотир,	bexavotir,
Уйғонсанг-чи, уйғон, ахир,	Uyg'onsang-chi, uyg'on, axir,
уйғон, ботир!	uyg'on, botir!
Фафлатни қув, бир чорасин	G'aflatni quv, bir chorasin
топгил, уни	topgil, uni
Асра, жону танинг ила	Asra, jon-u taning ila
ёпгил уни.	yopgil uni.
Чайқалади қора уммон,	Chayqaladi qora ummon,
чайқалади...	chayqaladi...
...Уйғонаман, ҳар тарафда	...Uyg'onaman, har tarafda
нур тошқини,	nur toshqini,

Кўзим тинар истаб
кора қароқчини...
Бунча сени қизғанмасам,
менга қара,
Ёрим, сенинг кўзинг нега
бунча қора?

Чайқалади қора уммон,
чайқалади...

БОЛА БОТИР

Оlam olam bўlib tirik
Necha asr, necha yil
Kўrmagandi bunday tiniq,
Nur ёғилган кечани.

Майин еллар қанотида
Тўлқин-тўлқин оқар нур.
Чигирткалар чилдириғи
Жаранглайди мисли дур.

Маст қилгувчи шувоқ иси
Димокларни ёради.
Бола Ботир дала йўлда
От ўйнатиб боради.

Ногоҳ кўзи тушар, шундок
Йўл бўйида бир пари
Имо қилар, тақимини
Ўпид тилло соchlари.

Каптар сийна, чумоли бел,
Кўза куймич, оқбадан.
Кўрсатса шу Лайли дея,
Мажнун кечар сахродан.

Чўумич-чўумич
мой симирган
Бойбиччанинг бой қизи.
Бу дунёдан эмас чиндан,
Асли ойнинг ой қизи.

Ko'zim tinar istab
qora qaroqchini...
Buncha seni qizg'anmasam,
menga qara,
Yorim, sening ko'zing nega
buncha qora?

Chayqaladi qora ummon,
chayqaladi...

BOLA BOTIR

Olam olam bo'lib tirik
Necha asr, necha yil
Ko'rmagandi bunday tiniq,
Nur yog'ilgan kechani.

Mayin yellar qanotida
To'lqin-to'lqin oqar nur.
Chigirtkalar childirog'i
Jaranglaydi misli dur.

Mast qilguvchi shuvoq isi
Dimoqlarni yoradi.
Bola Botir dala yo'lda
Ot o'ynatib boradi.

Nogoh ko'zi tushar, shundoq
Yo'l bo'yida bir pari
Imo qilar, taqimini
O'pib tillo sochlari.

Kaptar siyna, chumoli bel,
Ko'za quymich, oqbadan.
Ko'rsatsa shu Layli deya,
Majnun kechar sahrodan.

Cho'mich-cho'mich
moy simirgan
Boybichchaning boy qizi.
Bu dunyodan emas chindan,
Asli oyning oy qizi.

Пишкирар от юарию, Юрмасини билмайин. Хайратидан хониш қилар Ойга караб жилмайиб.	Pishqirar ot yurari-yu, Yurmasini bilmayin. Hayratidan xonish qilar Oyga qarab jilmayib.
Отдан тушар Бола Ботир Ой нурига осилиб. Ойпарининг сийнасига Аста қўяр бошини.	Otdan tushar Bola Botir Oy nuriga osilib. Oyparinining siynasiga Asta qo'yar boshini.
Эхтиросдан ихтиёри Кетар тамом илкидан. Тангачалик эҳсон тилар Нозаниннинг мулкидан.	Ehtirosdan ixtiyor Ketar tamom ilkidan. Tangachalik ehson tilar Nozaninning mulkidan.
«Бўлди, энди ўзингни тий, Кўлингни торт, шўх йигит. Мен тулкиман, бу ишни қўй, Унут мени, бас, унут!»	«Bo'ldi, endi o'zingni tiy, Qo'lingni tort, sho'x yigit. Men tulkiman, bu ishni qo'y, Unut meni, bas, unut!»
Ойпарининг нолишлари Кулогига кирмайди. Қах-қах урап Бола Ботир Аҳдидан юз бурмайди:	Oyparinining nolishlari Qulog'iga kirmaydi. Qah-qah urar Bola Botir Ahcidan yuz burmaydi:
«Хийла қилиб аврама, бас, Мендай йигит мардини. Ишқ тимсоли бўлиб, ўзинг Билмасмисан шартини?	«Hiyla qilib avrama, bas, Menday yigit mardini. Ishq timsoli bo'lib, o'zing Bilmasmisan shartini?»
Майли, агар тулки бўлсанг Мен ҳам тулки бўлайин. Гул юзингдан факат яна Битта муччи олайин».	Mayli, agar tulki bo'lsang Men ham tulki bo'layin. Gul yuzingdan faqat yana Bitta muchchi olayin».
«Бола Ботир, ўзингдан қўр, Ёш жонингга қасд қилдинг. Мен тулкиман, ахир, мени Нега бунча маст қилдинг?»	«Bola Botir, o'zingdan ko'r, Yosh joningga qasd qilding. Men tulkiman, axir, meni Nega buncha mast qilding?»
Битта бўлар еру осмон, Жону тан бир, руху қалб. Ой булоғи тошар ногоҳ, Шаршараడек шарқираб.	Bitta bo'lar yer-u osmon, Jon-u tan bir, ruh-u qalb. Oy bulog'i toshar nogoh, Sharsharadek sharqirab.

Сапчиб тушар эгасиз от
Билмай бу ҳол сирини:
Теграсида икки тулки
Кувлашар бир-бирини.

...Олам олам бўлиб тирик
Неча аср, неча йил
Кўрмаганди бундай тиник
Нур ёғилган кечани!

Sapchib tushar egasiz ot
Bilmay bu hol sirini:
Tegrasida ikki tulki
Quvلاшар bir-birini.

...Olam olam bo'lib tirik
Necha asr, necha yil
Ko'rmagandi bunday tiniq
Nur yog'ilgan kechani!

БАХОР

Лола тошнинг устига чиқар,
Ўсма қошининг устига чиқар.

Нақш олмадек,—
балоғат ёши,—
Севинч чиқар сийнадан
тошиб.

Гуллар чиқар шохлар устига,
Йўллар чиқар тоғлар устига.

Кувонч одам юзига чиқар,
Күёш олам юзига чиқар...

BAHOR

Lola toshning ustiga chiqar,
O'sma qoshning ustiga chiqar.

Naqsh olmadek,—
balog'at yoshi,—
Sevinch chiqar siynadan
toshib.

Gullar chiqar shoxlar ustiga,
Yo'llar chiqar tog'lar ustiga.

Quvonch odam yuziga chiqar,
Quyosh olam yuziga chiqar...

ОЙДИН КЕЧА

Ярим тунда кўз очсан
Ёнимда ётибди Ой.

Сочлари тарам-тарам,
Юзлари тиник ширмой.

Томиримда кон эмас
Гурас-гурас оқди нур.

... Ойга қаранг, юзида
Бўса изи қўринур!

OYDIN KECHA

Yarim tunda ko'z ochsam
Yonimda yotibdi Oy.

Sochlari taram-taram,
Yuzlari tiniq shirmoy.

Tomirimda qon emas
Guras-guras oqdi nur.

... Oyga qarang, yuzida
Bo'sa izi ko'rinur!

МАНГУ ХИЖРОН НАВОСИ

Кутган фақат бир менми,
Бир менми гирён фақат.
Хар тонг қон бўлиб бафри
Нимани кутар шафақ?

Сарғайган кўз ёшларин
Олмалар тап-тап тўкар.
Улар кимнинг йўлига
Бунчалар зор кўз тикар.

Коронғу кечаларда
Ой фонусин кўтариб,
Юлдуз кўзли сулувлар
Кимни юрар ахтариб.

Карвон-карвон булутлар
Нега ўкириб бўзлар?
Дунё кезган шамоллар
Увлаб нимани излар?

Кутавериб охири
Тоғ бафри бўлганми тош,
У кимни кута-кута
Дарё-дарё тўкар ёш?

Олов тусли аргумоқ
Йўртиб ўтар хар куни.
Ким сугориб хар кеча,
Қайдা ўтлатар уни?

Кўриниш бермас нега
Алп қоматли чавандоз?
Кимни кутиб фасллар
Ёяр турли пойандоз?

Ер устини бирма-бир
Кезиб чиккач қадамлаб,
Ер остига нимани
Излаб кетар одамлар?

Эй, олами кубаро,
Гоҳ вайрон, гоҳ шод кўнгил.
Қилча меҳр нуридан
Каъбача обод кўнгил.

MANGU HIJRON NAVOSI

Kutgan faqat bir menmi,
Bir menmi giryon faqat.
Har tong qon bo'lib bag'ri
Nimani kutar shafaq?

Sarg'aygan ko'z yoshlarin
Olmalar tap-tap to'kar.
Ular kimning yo'liga
Bunchalar zor ko'z tikar.

Qorong'u kechalarda
Oy fonusin ko'tarib,
Yulduz ko'zli suluvlar
Kimni yurar axtarib.

Karvon-karvon bulutlar
Nega o'kirib bo'zlar?
Dunyo kezgan shamollar
Uvlab nimani izlar?

Kutaveriб oxiri
Tog' bag'ri bo'lganmi tosh,
U kimni kuta-kuta
Daryo-daryo to'kar yosh?

Olov tusli arg'umoq
Yo'rtib o'tar har kuni.
Kim sug'orib har kecha,
Qayda o'tlatar uni?

Ko'rinish bermas nega
Alp qomatli chavandoz?
Kimni kutib fasllar
Yoyar turli poyandoz?

Yer ustini birma-bir
Kezib chiqqach qadamlab,
Yer ostiga nimani
Izlab ketar odamlar?

Ey, olami kubaro,
Goh vayron, goh shod ko'ngil.
Qilcha mehr nuridan
Ka'bacha obod ko'ngil.

Бағри кон шафақ — бу сен,
Бу сен — саргардон шамол.
Олов аргумоқ — бу сен,
Бу сен — хасби хатти-хол.

На ошкор — сенда ошкор,
На ниҳон — ниҳон сенда.
На рост — сенда росту бор,
Ёлғон — на ёлғон сенда!

БҮЛМАГАЙ

Кулмагай ҳеч ким гўдак
сайрон сафо кулганчалик,
Келмагай ҳеч бир замон
ёшлик замон келганчалик.

Жонга жону танга тан,
дилга дил малҳам эса,
Килмагай ҳеч ким вафо
ёринг вафо қилганчалик.

Кимга тан маҳрам лазизdir,
кимга дил маҳрам азиз,
Бўлмагай тан маҳрами
дил маҳрами бўлганчалик.

Эй табиб, жонинг сабил, воҳ,
неча асрү неча йил,
Билмагай дарднинг давосини
қазо билганчалик.

Қатра шодликни баҳр,
уммонча ғамни қатра бил,
Тўлмагай баҳт косаси
ғам косаси тўлганчалик.

Саъди олло, ғам ўтар,
шодлик ўтар, корингни кил,
Колмагай сендан тирик
бир янги сўз қолганчалик.

Bag'ri qon shafaq — bu sen,
Bu sen — sargardon shamol.
Olov arg'umoq — bu sen,
Bu sen — hasbi xatti-hol.

Na oshkor — senda oshkor,
Na nihon — nihon senda.
Na rost — senda rostu bor,
Yolg'on — na yolg'on senda!

BO'L MAGAY

Kulmagay hech kim go'dak
sayron safo kulganchalik,
Kelmagay hech bir zamon
yoshlik zamon kelganchalik.

Jonga jonu tanga tan,
dilga dil malham esa,
Qilmagay hech kim vafo
yoring vafo qilganchalik.

Kimga tan mahram lazizdir,
kimga dil mahram aziz,
Bo'l magay tan mahrami
dil mahrami bo'l ganchalik.

Ey tabib, joning sabil, voh,
necha asru necha yil,
Bilmagay dardning davosini
qazo bilganchalik.

Qatra shodlikni bahr,
ummoncha g'amni qatra bil,
To'l magay baxt kosasi
g'am kosasi to'l ganchalik.

Sa'di ollo, g'am o'tar,
shodlik o'tar, koringni qil,
Qolmagay sendan tirik
bir yangi so'z qolganchalik.

ШУКРОНА

Ҳақ әгам, ҳақлигингни
Билдирганингта шукур.
Ўз устимдан ўзимни
Кулдирганингга шукур.

Йўғимни ҳам бор этиб,
Ул зотга даркор этиб,
Бағримни баҳор этиб,
Бўлдирганингга шукур.

Дўст-душманни қўндириб,
Асов отга миндириб,
Юрап ўйлим ундириб,
Елдирганингга шукур.

Синов солиб бошимга,
Шерик қилиб ошимга,
Ағёрги ҳам қошимга
Келдирганингга шукур.

Хаёт худди кўпкари,
Бахт бир бери, бир нари,
Гоҳ ўйда шу сингари
Қолдирганингга шукур.

Ким зару ким қумлигин,
Кимнинг асл кимлигин,
Бу дунёнинг шумлигин
Билдирганингга шукур.

Ишқ ичра мансаб бўлмас,
Ошиқликнинг ўзи бас.
Хур кўнглимга пок нафас
Тўлдирганингга шукур.

Ой билан оқшом хуштор,
Кун билан кундуз дилдор,
Шеър айтиб, эски дутор
Чалдирганингга шукур!

SHUKRONA

Haq egam, haqligingni
Bildirganingga shukur.
O'z ustimdan o'zimni
Kuldirganingga shukur.

Yo'g'imni ham bor etib,
Ul zotga darkor etib,
Bag'rimni bahor etib,
Bo'ldirganingga shukur.

Do'st-dushmanni ko'ndirib,
Asov otga mindirib,
Yurar yo'lim undirib,
Yeldirganingga shukur.

Sinov solib boshimga,
Sherik qilib oshimga,
Ag'yorni ham qoshimga
Keldirganingga shukur.

Hayot xuddi ko'pkari,
Baxt bir beri, bir nari,
Goh o'uda shu singari
Qoldirganingga shukur.

Kim zaru kim qumligin,
Kimning asl kimligin,
Bu dunyoning shumligin
Bildirganingga shukur.

Ishq ichra mansab bo'lmas,
Oshiqlikning o'zi bas.
Hur ko'nglimga pok nafas
To'ldirganingga shukur.

Oy bilan oqshom xushtor,
Kun bilan kunduz dildor,
She'r aytib, eski dutor
Chaldirganingga shukur!

ШУ ГЎЗАЛ БОҒ ИЧИНДА

Бамисли жавхару зар
тоғ ичинда,
Мохият нарсанинг андоқ
ичинда.

Тафаккур дур каби
ноёблигидан
Мудом тутмиш макон
чаноқ ичинда.

Ясаб тош тахтадан
мўъжаз иморат
Магиз қадри баланд
ёнгоқ ичинда.

Очар япроқ ичинда лола
рухсор,
Мухаббат лаззати
ардоқ ичинда.

Сенинг асли тилинг, ай ёр,
шириндир,
Садафдан қўрғони
дудоқ ичинда.

Қабоқ устида қолмиш қош,
сабабким
Қароф — кўз гавҳари
қабоқ ичинда.

Азал ҳукмин, аё, ҳар лаҳза
ёд эт,
Азиздир жон қазо —
сиртмоқ ичинда.

Униш бордир, яшаш бор,
яшнариш бор,
Сўлиш бордир гўзал
шу боғ ичинда.

Мурод шу, қолдириб бир
майса яшноқ,
Мохият қасб айламоқ
тупроқ ичинда.

SHU GO'ZAL BOG' ICHINDA

Bamisli javharu zar
tog' ichinda,
Mohiyat narsaning andoq
ichinda.

Tafakkur dur kabi
noyobligidan
Mudom tutmish makon
chanoq ichinda.

Yasab tosh taxtadan
mo'jaz imorat
Mag'iz qadri baland
yong'oq ichinda.

Ochar yaproq ichinda lola
ruxsor,
Muhabbat lazzati
ardoq ichinda.

Sening asli tiling, ay yor,
shirindir,
Sadafdan qo'rg'oni
dudoq ichinda.

Qaboq ustida qolmish qosh,
sababkim
Qarog' — ko'z gavhari
qaboq ichinda.

Azal hukmin, ayo, har lahza
yod et,
Azizdir jon qazo —
sirtmoq ichinda.

Unish bordir, yashash bor,
yashnarish bor,
So'lish bordir go'zal
shu bog' ichinda.

Murod shu, qoldirib bir
maysa yashnoq,
Mohiyat kasb aylamoq
tuproq ichinda.

ЭСКИ КИТОБ

Эски китобларни ўқидим
кўп-кўп,
Олтинга топилмас
кўрганим фойда:
Наъраси чақмоқдек шиддатли
шер ҳам
Мушукча бўлолмас
сир қочган жойда.

Эски китобларни ўқидим
кўп-кўп,
Бозорда сотилмас
олганим сабоқ:
Сирти маҳкам дея
қолма чув тушиб,
Ичидан панглагай
усти тош ёнғоқ.

Эски китобларни ўқидим
такрор,
Билганим шу бўлди,
бilmaganim bu:
Бедорлик, ох, нега бунчалар
тахир,
Вах, нега бунчалар
шириндир уйку?

Эски китобларни ўқидим
тўймай,
Қалбимни чароғон
этди бир хикмат:
Куйдирса куйдирсин
ишқ алангаси,
Ёндирса ёндинтирсин
ишқ ўти фақат!

ХОТИН

Ёшлик замонингда ўйнашиб
яйра,
Тилингни мусаллас сўзларда
кайра,

ESKI KITOB

Eski kitoblarni o'qidim
ko'p-ko'p,
Oltinga topilmas
ko'rganim foyda:
Na'rasi chaqmoqdek shiddatli
sher ham
Mushukcha bo'lolmas
sir qochgan joyda.

Eski kitoblarni o'qidim
ko'p-ko'p,
Bozorda sotilmas
olganim saboq:
Sirti mahkam deya
qolma chuv tushib,
Ichidan panglagay
usti tosh yong'oq.

Eski kitoblarni o'qidim
takror,
Bilganim shu bo'ldi,
bilmaganim bu:
Bedorlik, oh, nega bunchalar
taxir,
Vah, nega bunchalar
shirindir uyqu?

Eski kitoblarni o'qidim
to'ymay,
Qalbimni charog'on
etdi bir hikmat:
Kuydirsa kuydirlsin
ishq alangasi,
Yondirsa yondirsin
ishq o'ti faqat!

XOTIN

Yoshlik zamoningda o'ynashib
yayra,
Tilingni musallas so'zlarda
qayra,

Мен бир қушман десанг,
ишонар, сайра,
Навниҳол айёми
ғўр келар хотин.

Офтоб тиллақошу ой олтин
балдоқ,
Фамзаси жонолғу, сўзлари
қаймоқ,
Булбул бўлсанг, порлаб
куйлар ўшандок,
Келинчак чоғида жўр келар
хотин.

Нозу адони хеч қўйдим
демайди,
Кимхобу зар кийдир,
кийдим демайди,
Севги шаробига тўйдим
демайди,
Кул босган ўчоққа
кўр келар хотин.

Ёшлиқдан обдовин олмогин
ўйла,
Бошингга минг савдо
солмогин ўйла,
Кетмогин ўйлама,
қолмогин ўйла,
Ўр бўлсанг сендан-да
ўр келар хотин.

Билмадим, ёмони қандай
бўлади,—
Сен боғдан келсанг,
у тоғдан келади,
Яхшиси асалдай,
қантдай бўлади,
Магар осмон келсанг,
ер келар хотин.

Эрдек зир югуриб чопган
одам йўқ,
То ҳали кўнглини топган
одам йўқ,

Men bir qushman desang,
ishonar, sayra,
Navnihol ayyomi
g'o'r kelar xotin.

Oftob tillaqoshu oy oltin
baldoq,
G'amzasi jonolg'u, so'zları
qaymoq,
Bulbul bo'lsang, porlab
kuylar o'shandoq,
Kelinchak chog'ida jo'r kelar
xotin.

Noz-u adoni hech qo'ydim
demaydi,
Kimxob-u zar kiydir,
kiydim demaydi,
Sevgi sharobiga to'ydim
demaydi,
Kul bosgan o'choqqa
qo'r kelar xotin.

Yoshlikdan obdovin olmog'in
o'yla,
Boshingga ming savdo
solmog'in o'yla,
Ketmog'in o'ylama,
qolmog'in o'yla,
O'r bo'lsang sendan-da
o'r kelar xotin.

Bilmadim, yomoni qanday
bo'ladi, —
Sen bog'dan kelsang,
u tog'dan keladi,
Yaxshisi asalday,
qantday bo'ladi,
Magar osmon kelsang,
yer kelar xotin.

Erdek zir yugurib chopgan
odam yo'q,
To hali ko'nglini topgan
odam yo'q,

Бу очик китобни ёпган одам
йўқ,
Минг-милён йилдирки,
сир келар хотин.

Bu ochiq kitobni yopgan odam
yo‘q,
Ming-milyon yildirkni,
sir kelar xotin.

2001 ЙИЛ, 31 ИЮЛ

Райхон колур, гул колур,
Эвоҳ, ўтар Мухаммад,
Ошик кўнгил тул колур,
Ўртаб кетар Мухаммад.

Эрка кийикни энди
Ким суяди эркалаб,
Хайрон кўзи фам тўла
Жайрон нетар, Мухаммад?

Элликқалья элида,
Хар ошиқнинг дилида
Эллик биринчи қалъа
Бўлиб ётар Мухаммад.

Юртим дея қуйганни,
Куйиб-ёниб суйганни,
Хирад тўнин кийганни
Ким унтар, Мухаммад?

Ой порлар ўша-ўша,
Юлдузлар қўша-қўша,
Нур ёғилган тинч гўша,
Тонглар отар, Мухаммад.

Эр улувлар элинини,
Ёлғон — шоир ўлеми.
Мухаммаднинг ўёлини
Яна тутар Мухаммад!

2001-YIL, 31-IYUL

Rayhon qolur, gul qolur,
Evoh, o‘tar Muhammad,
Oshiq ko‘ngil tul qolur,
O’rtab ketar Muhammad.

Erka kiyikni endi
Kim suyadi erkalab,
Hayron ko‘zi g‘am to‘la
Jayron netar, Muhammad?

Ellikqal‘a elida,
Har oshiqning dilida
Ellik birinchi qal‘a
Bo‘lib yotar Muhammad.

Yurtim deya kuyganni,
Kuyib-yonib suyganni,
Xirad to‘nin kiyganni
Kim unutar, Muhammad?

Oy porlar o‘scha-o‘scha,
Yulduzlar qo‘scha-qo‘scha,
Nur yog‘ilgan tinch go‘scha,
Tonglar otar, Muhammad.

Er ulug‘lar elini,
Yolg‘on — shoir o‘limi.
Muhammadning yo‘lini
Yana tutar Muhammad!

СЕНДИН ОРТИҚ

Сендин ортиқ менга на
даркор, керак, лозим, зарур.
На фаришта, хур на ва
даркор, керак, лозим, зарур.

SENDIN ORTIQ

Sendin ortiq menga na
darkor, kerak, lozim, zarur.
Na farishta, hur na va
darkor, kerak, lozim, zarur.

Хижрону дардинг кўксима
тиғ урса жоним ўқсимас.
Озори йўқдир хечгина,
даркор, керак, лозим, зарур.

Сухбат қуарга нечалар
ой ухлаган зим кечалар
Нур косасига шамгина
даркор, керак, лозим, зарур.

Аҳволу дардим сен каби
бўса билан соғлар табиб
Йўқ бу қадар билгичгина
даркор, керак, лозим, зарур.

Аҳду қароринг олибон,
шаккар висолинг болидан
Ичтим келар ичсам яна
даркор, керак, лозим, зарур.

Бир мен эмасман ишқ қули,
ҳар дилни бўлса булбули
Ул ўша ҳилоддаккина
даркор, керак, лозим, зарур.

Ишқ ичра зорлик истаган
бир бўлса-да минг-юзтадан,
Ер – кўрпача, осмон – пана,
даркор, керак, лозим, зарур!

Hijron-u darding ko'ksima
tig' ursa jonim o'ksimas.
Ozori yo'qdir hechgina,
darkor, kerak, lozim, zarur.

Suhbat qurarga nechalar
oy uxlagan zim kechalar
Nur kosasiga shamgina
darkor, kerak, lozim, zarur.

Ahvol-u dardim sen kabi
bo'sa bilan sog'lar tabib
Yo'q bu qadar bilgichgina
darkor, kerak, lozim, zarur.

Ahd-u qaroring olibon,
shakkar visoling bolidan
Ichgim kelar ichsam yana
darkor, kerak, lozim, zarur.

Bir men emasman ishq quli,
har dilni bo'lsa bulbuli
Ul o'sha hiloldakkina
darkor, kerak, lozim, zarur.

Ishq ichra zorlik istagan
bir bo'lsa-da ming-yuztadan,
Yer – ko'racha, osmon – pana,
darkor, kerak, lozim, zarur!

ЎЙЛАСАМ

Ўйласам, фоний бу дунё
тарзи доим шул экан.
Йўқни бору борни йўқ
этмоққа тенг масъул экан.

«Иброҳимдан қолғон ул
эски дўқон» ўзгармамиш,
То хануз бек ҳам, гадо ҳам
бўз тўқиб машғул экан.

O'YLASAM

O'ylasam, foniy bu dunyo
tarzi doim shul ekan.
Yo'qni boru borni yo'q
etmoqqa teng mas'ul ekan.

«Ibrohimdan qolg'on ul
eski do'kon» o'zgarmamish,
To hanuz bek ham, gado ham
bo'z to'qib mashg'ul ekan.

Илму хикмат ғазнасига
молу жонинг етмагай,
Беҳаёлиғ, бешармлиғ,
канча ол, бепул экан.

Кўйма асло шону шухрат,
кибру мансабга кўнгул,
Бир куни ташлаб қочодур
кўп асов дулдул экан.

Боқ, эранлар эгнига киймиш
боқиyllикдан либос,
Кийгани ахли жаҳоннинг
ёқасиз камзул экан.

Бордилар кўп, келдилар кўп,
айтдилар сўнг оҳ уриб:
Каъбача вожиб зиёрат
тоза бир кўнгул экан.

КУЯРМАН ЎЗ ХОЛИМГА МЕН

Эй, дилимнинг нози,
Эй, умрнинг ёзи,
Эй, атиргул овози,
Эй, ошик дилим сози,
Куярман ўз холимга мен.

Сен ширин бир тушга
 ўхшайсан,
Илоҳий товушга ўхшайсан,
Тутқич бермас күшга
 ўхшайсан,
Сановбар Кумушга
 ўхшайсан,
Куярман ўз холимга мен.

Сени баҳор атарман,
Мен ёз билан кетарман,
Кузга аввал етарман,
Қорға бошим тутарман,
Куярман ўз холимга мен.

Ilm-u hikmat g‘aznasiga
mol-u joning yetmagay,
Behayolig‘, besharmlig‘,
qancha ol, bepul ekan.

Qo‘yma aslo shon-u shuhrat,
kibr-u mansabga ko‘ngul,
Bir kuni tashlab qochodur
ko‘p asov duldul ekan.

Boq, eranlar egniga kiymish
boqiylikdan libos,
Kiygani ahli jahonning
yoqasiz kamzul ekan.

Bordilar ko‘p, keldilar ko‘p,
aytdilar so‘ng oh urib:
Ka’bacha vojib ziyorat
toza bir ko‘ngul ekan.

KUYARMAN O‘Z HOLIMGA MEN

Ey, dilimning nozi,
Ey, umrning yozi,
Ey, atirgul ovozi,
Ey, oshiq dilim sozi,
Kuyarman o‘z holimga men.

Sen shirin bir tushga
 o‘xshaysan,
Ilohiy tovushga o‘xshaysan,
Tutqich bermas qushga
 o‘xshaysan,
Sanovbar Kumushga
 o‘xshaysan,
Kuyarman o‘z holimga men.

Seni bahor atarman,
Men yoz bilan ketarman,
Kuzga avval yetarman,
Qorga boshim tutarman,
Kuyarman o‘z holimga men.

Сенга энди бол тушди,
Менинг ҳосилим пишди.
Бундай савдо оламда
Сира тугамас ишдир,
Куярман ўз холимга мен.

Гард тегмасин, илохим,
Дард тегмасин, илохим,
Номард тегмасин илохим,
Ой каби тўлган моҳим,
Куярман ўз холимга мен.

СЕН ЎЗИНГ

Шеър ёзмадим номингни атаб,
Кошки, исминг ягона бўлса?
Истайманки, бор мақтovларим
Бошқаларга бегона бўлса!

Сурайёдек номинг эъзозлаб
Таърифингда очар бўлсан сўз,
Боқий савр қахкашонидан
Хумор боқар неча тўп юлдуз.

Юрагимга исминг аслида
Худди нишон каби қадалган.
Аталмаган шеърларим бари
Фақат ёлғиз сенга аталган.

МАЪРИФАТ

«Маърифат» газетаси
кунлари
муносабати билан

Маърифат, мен сени кўрганда
илк бор
Гул исли соchlaring жамалак
эди.
Оёғинг остида поёндоz
бахор,
Бошингда тиллақош —
камалак эди.

Senga endi bol tushdi,
Mening hosilim pishdi.
Bunday savdo olamda
Sira tugamas ishdir,
Kuyarman o'z holimga men.

Gard tegmasin, ilohim,
Dard tegmasin, ilohim,
Nomard tegmasin ilohim,
Oy kabi to'lgan mohim,
Kuyarman o'z holimga men.

SEN O'ZING

She'r yozmadim nomingni atab,
Koshki, isming yagona bo'lsa?
Istaymanki, bor maqtovlarim
Boshqalarga begona bo'lsa!

Surayyodek noming e'zozlab
Ta'rifingda ochar bo'lsam so'z,
Boqiy savr kahkashonidan
Xumor boqar necha to'p yulduz.

Yuragimga isming aslida
Xuddi nishon kabi qadalgan.
Atalmagan she'rлarim bari
Faqat yolg'iz senga atalgan.

MA'RIFAT

«Ma'rifat» gazetasi
kunlari
munosabati bilan

Ma'rifat, men seni ko'rganda
ilk bor
Gul isli sochlaring jamalak
edi.
Oyog'ing ostida poyondoz
bahor,
Boshingda tillaqosh —
kamalak edi.

Мехрим боғланди-ю, сенга
 ўшанда,
Кўзимдан кўтардинг ҳарир
 пардани.
Ҳатто тун-кечалар мўл эди
 ёғду,
Бирдек севар эдим
 барча-барчани.

Сўнг Ибн Ҳаттобдек
 кўргазиб сеҳр,
Эртаклар бағрига кетдинг
 етаклаб.
Ботирлар изидан
 югурдим-елиб,
Хикмат маъноларин тердим
 етаклаб.

Гоҳида мунажжим Улуғбек
 бўлиб
Бошимдан ҳовучлаб
 соҷдинг марварид.
Кўнглимга аждодлар меҳрини
 солиб,
Тарих мактабида этдинг
 парвариш.

Бир замон жаҳолат —
 шайтони лаъин,
Сенинг тимсолингда бўлди
 намоён.
Мен қилич солганда
 билиб-бilmайин,
Нодир китоблардан
 сирқиради қон.

Сени дўст тутганга тиладим
 ўлим,
Сенга эргашганинг тўқдим
 ёшини.
Мен Ўзбек Бобога кўтардим
 кўлим,
Этмоққа қасд килдим мағрур
 бошини...

Mehrим bog‘landiyu senga
 o’shanda,
Ko‘zimdan ko‘tarding harir
 pardani.
Hatto tun-kechalar mo‘l edi
 yog‘du,
Birdek sevar edim
 barcha-barchani.

So‘ng Ibn Hattobdeк
 ko‘rgazib sehr,
Ertaklar bag‘riga ketding
 yetaklab.
Botirlar izidan
 yugurdim-yelib,
Hikmat ma’nolarin terdim
 etaklab.

Gohida munajjim Ulug‘bek
 bo‘lib
Boshimdan hovuchlab
 sochding marvarid.
Ko‘nglimga ajdodlar mehrini
 solib,
Tarix maktabida etding
 parvarish.

Bir zamon jaholat —
 shaytoni la’in,
Sening timsolingda bo‘ldi
 namoyon.
Men qilich solganda
 bilib-bilmayin,
Nodir kitoblardan
 sirqiradi qon.

Seni do‘sst tutganga tiladim
 o‘lim,
Senga ergashganning to‘kdim
 yoshini.
Men O‘zbek Boboga ko‘tardim
 qo‘lim,
Egmoqqa qasd qildim mag‘rur
 boshini...

Ҳамон гоҳ панд берар ғайри
рахнамо
Дарсида адашиб ўқиганларим.
Оёғим чалкашиб тойғанар
ҳамон,
Шўро ёшинг – бу мен
тўқиганларим.

Қанча бўлди сени
таниганимга,
Гавҳар «Авесто»га teng асли
ёшинг.
Асрий малхам қўяр жону
танимга,
Ислом хидояти, Ҳурлик
куёшинг.

«Маърифат» муаллим қўлида
бўлса,
Муаллим маърифат йўлида
мудом.
Муаллим маърифат йўлида
бўлса,
Маърифат муаллим элида
мудом.

...Маърифат, мен сени
кўрганда илк бор
Гул исли соchlaring жамалак
эди.
Оёғинг остида поёндоз
бахор,
Бошингда тиллақош –
камалак эди.

Бугун соchlaringda
жилоланар нур,
Озодлик дарсида ўзинг ягона.
Хар ўзбек маърифат толиби
эрур,
Бутун Ўзбекистон –
маърифатхона.

Бунда асрларга tengdir ҳар
фурсат,

Hamon goh pand berar g‘ayri
rahnamo
Darsida adashib o‘qiganlarim.
Oyog‘im chalkashib toyg‘anar
hamon,
Sho‘ro yoshing – bu men
to‘qiganlarim.

Qancha bo‘ldi seni
taniganimga,
Gavhar «Avesto»ga teng asli
yoshing.
Asriy malham qo‘yar jon-u
tanimga,
Islom hidoyati, Hurlit
quyoshing.

«Ma’rifat» muallim qo‘lida
bo‘lsa,
Muallim ma’rifat yo‘lida
mudom.
Muallim ma’rifat yo‘lida
bo‘lsa,
Ma’rifat muallim elida
mudom.

...Ma’rifat, men seni
ko‘rganda ilk bor
Gul isli sochlaring jāmalak
edi.
Oyog‘ing ostida poyondoz
bahor,
Boshingda tillaqosh –
kamalak edi.

Bugun sochlaringda
jilolanar nur,
Ozodlik darsida o‘zing yagona.
Har o‘zbek ma’rifat tolibi
erur,
Butun O‘zbekiston –
ma’rifatxona.

Bunda asrlarga tengdir har
fursat,

Бунда хикматталаб ҳар
кўнгил қоим.
Улуг Алишернинг ўрнини
кўрсат,
Кўрсат Мангуберди ўтирган
жойин.

Улар хоки пойин кўзимга
суртай,
Хар сўзинг оқ сутдек
тамшаниб ича
Қутлуг останангга бosh уриб
ўтай
Энг сўнгги қўнғироқ
чалингунича!

Bunda hikmattalab har
ko'ngil qoim.
Ulug' Alisherning o'rnini
ko'rsat,
Ko'rsat Manguberdi o'tirgan
joyin.

Ular xoki poyin ko'zimga
surtay,
Har so'zing oq sutdek
tamshanib icha
Qutlug' ostonangga bosh urib
o'tay
Eng so'nggi qo'ng'iroq
chalingunicha!

ҲАЁТ ҚЎШИФИ

Сифмас соҳилига
суман Саратон,
Ердан кўкка қадар буюк
бир дала.
Бахмал амлокидан
дон териб, ҳар тонг
Осмон тандирига нон ёпар
Фалак.

Она Ўзбекистон
маъволарида
Олтиндек товланар буғдой
хирмони.
Бошоқ парвоз этар
қуш тумшуғида,
Тинмас чумолилар юкли
карвони.

Ҳар ёнда тўкинлик,
кушойиш, кенглик,
Тангри аямади оби раҳматин.
Мулку дафинага
эр-эгаменлик
Үйғотди дехқоннинг рушду
рафбатин.

HAYOT QO'SHIG'I

Sig'mas sohiliga
suman Saraton,
Yerdan ko'kka qadar buyuk
bir dala.
Baxmal amlokidan
don terib, har tong
Osmon tandiriga non yopar
Falak.

Ona O'zbekiston
ma'volarida
Oltindek tovlanar bug'doy
xirmoni.
Boshoq parvoz etar
qush tumshug'ida,
Tinmas chumolilar yukli
karvoni.

Har yonda to'kinlik,
kushoyish, kenglik,
Tangri ayamadi obi rahmatin.
Mulku dafinaga
er-egamenlik
Uyg'otdi dehqonning rushdu
rag'batin.

Замона ҳикмати,
фикр гавҳари:
«Асл эгасига мулк ила ер бер.
Ўзи тўқу обод
бўлгани сари
Юртини хам обод айлагай
фермер».

О, бу қадим тупрок.
Бағрида яшар
Фарҳод тешасининг
ярқироқ изи.
Асрлар қаърига
туташиб кетар
Қайроқи буғдойнинг попук
илдизи.

...Сиғмас соҳилига
суман Саратон,
Ердан қўкка қадар
буюк бир хаёл.
Тандирга камондай
эгилиб, ҳар тонг
Қуёшдек кирмизи
нон узар Аёл!

Zamona hikmati,
fikr gavhari:
«Asl egasiga mulk ila yer ber.
O'zi to'qu obod
bo'lgani sari
Yurtini ham obod aylagay
fermer».

O, bu qadim tuproq.
Bag'rida yashar
Farhod teshasining
yargiroq izi.
Asrlar qa'rige
tutashib ketar
Qayroqi bug'doyning popuk
ildizi.

...Sig'mas sohiliga
suman Saraton,
Yerdan ko'kka qadar
buyuk bir xayol.
Tandirga kamonday
egilib, har tong
Quyoshdek qirmizi
non uzar Ayol!

КУНЛАРИМ

Ёдимдадир узумзор боғлар,
Кумуш тусли шувоқзор
дала.
Кирдан-қирга қулундек
сакраб,
Ёмғирларда чўмилган бола.

Ёдимдадир tengқур қизалоқ
Ташлаганда қийғоч кўз
кирин,
Пойида қад тиклагандек тоғ
Үолдузга бош урган ўспирин.

Ёдимдадир муҳташам
пойтахт

KUNLARIM

Yodimdadir uzumzor bog'lar,
Kumush tusli shuvoqzor
dala.
Qirdan qirga qulundek
sakrab,
Yomg'irlarda cho'milgan bola.

Yodimdadir tengqur qizaloq
Tashlaganda qiyg'och ko'z
qirin,
Poyida qad tiklagandek tog'
Yulduzga bosh urgan o'spirin.

Yodimdadir muhtasham
poytaxt

Шукухидан бўлиб роса маst,
Арпапоя каби қўчани
Орзу қилган бўз хаёлпараст.

Бир тўл шеърни қилиб
жарида
Давраларга кирдим қисиниб:
«Билиб қўйинг,
коммунизмнинг
Гарашалик қурувчиниси».

Дедиларки: «Хали ёшсан, фўр,
Мушагинг бўш, тобламоқ
керак.
Курсанг, аввал «Вузгородок»
қур,
Мана, ўртоқ, сенга белкурак.

Чин қурувчи бўлмок
истасанг
Шеърга шошма, ишла ва ўқи.
Зарбдор ёшлар ҳаётидан
сўнг
Истаганча шеърингни тўқи».

Ҳам ишчи, ҳам шоир.
На шараф.
Икки йўлда оввора, ҳалак.
Кўнгил мудрок, тасаввур
карахт,
Иш ҳам чала, ашъор ҳам чала.

Бир кун... менинг ётолимда
ҳам
Бир кечага тунади пинҳон,
Огоҳ этиб миллат холидан
Эътиқодим синади Чўлон.

Минг кечадек бўлди бир кеча,
Юрагимга оқди ҳар сўзи.
Кеча, кеча, адоксиз кеча,
Кечанинг йўқ эди Кундузи.

«Митти юлдуз» ўша
кундузнинг

Shukuhidan bo'lib rosa mast,
Arpapoya kabi ko'chani
Orzu qilgan bo'z xayolparast.

Bir to'p she'rni qilib
jarida
Davralarga kirdim qisinib:
«Bilib qo'ying,
kommunizmning
Garashalik quruvchisini».

Dedilarki: «Hali yoshsan, g'o'r,
Mushaging bo'sh, toblamoq
kerak.
Qursang, avval «Vuzgorodok»
qur,
Mana, o'rtoq, senga belkurak.

Chin quruvchi bo'lmoq
istasang
She'rga shoshma, ishla va o'qi.
Zarbdor yoshlar hayotidan
so'ng
Istagancha she'ringni to'qi».

Ham ishchi, ham shoir.
Na sharaf.
Ikki yo'lda ovvora, halak.
Ko'ngil mudroq, tasavvur
karaxt,
Ish ham chala, ash'or ham chala.

Bir kun... mening yotog'imda
ham
Bir kechaga tunadi pinhon,
Ogoh etib millat holidan
E'tiqodim sinadi Cho'lpon.

Ming kechadek bo'ldi bir kecha,
Yuragimga oqdi har so'zi.
Kecha, kecha, adoqsiz kecha,
Kechaning yo'q edi Kunduzi.

«Mitti yulduz» o'sha
kunduzning

Жамолидан эди бир нишон.
«Ўзбегим»ни қилиб қироат
Тозарарди томирларда қон.

Мен хам айтар гапим
пардалаб
Ёздим дилим ўксиган чоги:
«Кўқда булат вазмин
сурдralар
Кўринмайди йўлнинг
адоги»...

Юракларда «Кечава Кундуз»
Яшар эди шу тахлит ниҳон.
Эрк қуёши балқди, ниҳоят
Ўшал кундуз бўлди
намоён.

Ўзи азиз кўрса раббано
Бешак солар расул қавлига.
Чиқса мингдан чиқар бир
доно,
Милёндан бир чиқар авлиё.

Ватан озод. Жисму тан озод,
Миллат озод.

Исму шаън озод.
Эриди муз — тойғок
тафаккур,
Бахор посбонига ташаккур.

Не саодат, мени хам қизгин
Давраларга қўшдилар сийлаб.
Улуғласам дейман юртимни,
Айтсан дейман сўзимни
сайлаб.

Вале севинч завқидан кўра
Итиробли дамларим кўпроқ.
Сўз айтганда ахли шуаро
Осон эмас сўз демак
хўброқ.

Фақат бир ўй кўнглимга
таскин,

Jamolidan edi bir nishon.
«O'zbegim»ni qilib qiroat
Tozarardi tomirlarda qon.

Men ham aytar gapim
pardalab
Yozdim dilim o'ksigan chog'i:
«Ko'kda bulut vazmin
sudralar
Ko'rinnmaydi yo'lning
adog'i»...

Yuraklarda «Kechava Kunduz»
Yashar edi shu taxlit nihon.
Erk quyoshi balqdi, nihoyat
O'shal kunduz bo'ldi
namoyon.

O'zi aziz ko'rsa rabbano
Beshak solar rasul qavligi.
Chiqsa mingdan chiqar bir
dono,
Milyondan bir chiqar avliyo.

Vatan ozod. Jism-u tan ozod,
Millat ozod.

Ism-u sha'n ozod.
Eridi muz — toyg'oq
tafakkur,
Bahor posboniga tashakkur.

Ne saodat, meni ham qizg'in
Davralarga qo'shdilar siylab.
Ulug'lasam deyman yurtimni,
Aystsam deyman so'zimni
saylab.

Vale sevinch zavqidan ko'ra
Iztirobli damlarim ko'proq.
So'z aytganda ahli shuaro
Oson emas so'z demak
xo'broq.

Faqat bir o'y ko'nglimga
taskin,

Хижолатдан айлайди халос.
Хар юмушни қилдим бадастир,
Севдим севсам самимий
ва рост.

Шу туйғудан тўқисдир
бағрим,
Кувват берар ҳурлик шонлари.
Рози кетинг, ўтган
кунларим —
Хаётимнинг азиз онлари!

КЕЛИНЧАК

Келинчакнинг атрофида
Ноз талашар атиrlар.
Келинчакнинг таърифида
Сўз талашар сатрлар.

Келинчакка қилиб ҳавас,
Куйиб, икки бўлиниб,
Чимилдиққа кирар хилол
Кўз устида кош бўлиб.

Майда босиб кўйса қадам
Гулшан аро келинчак,
Кўш исирға қулофида
Яйраб учар ҳалинчак.

Келинчакнинг сандигида
Тоза либос, матолар
Қоматига бўлиб шайдо
Йиллаб кута ётарлар.

Чимилдиқни қўримоқни
Хуш кўради момолар.
Чимилдиққа кирганини
Туш кўради момолар:

«Ярқирайди олмос қилич,
Нури тушар қалконга.
Чимилдиқ ҳам тор келди-ку
Алпомишдай алпонга.

Xijolatdan aylaydi xalos.
Har yumushni qildim badastir,
Sevdim sevsam samimiyy
va rost.

Shu tuyg'udan to'kisdir
bag'rim,
Quvvat berar hurlik shonlari.
Rozi keting, o'tgan
kunlarim —
Hayotimning aziz onlari!

KELINCHAK

Kelinchakning atrofida
Noz talashar atirlar.
Kelinchakning ta'rifida
So'z talashar satrlar.

Kelinchakka qilib havas,
Kuyib, ikki bo'linib,
Chimildiqqa kirar hilol
Ko'z ustida qosh bo'lib.

Mayda bosib qo'ysa qadam
Gulshan aro kelinchak,
Qo'sh isirg'a qulog'ida
Yayrab uchar halinchak.

Kelinchakning sandig'ida
Toza libos, matolar
Qomatiga bo'lib shaydo
Yillab kuta yotarlar.

Chimildiqni qo'rimoqni
Xush ko'radi momolar.
Chimildiqqa kirganini
Tush ko'radi momolar:

«Yarqiraydi olmos qilich,
Nuri tushar qalqonga.
Chimildiq ham tor keldi-ku
Alpomishday alponga.

Парвозга шай кабутардай
Қанот қоқиб, талшиниб,
Кўксига бош қўяр Барчин
Сайлагани – алпининг».

Дунё сирли. Дунё гўзал.
Туш тугамас. Тун ўтар.
Эҳ, момолар... фарқ уйқуда
Икки ёшни унутар.

...Келинчакнинг гул юзидан
Муччи узиб, викор-ла
Тонгла чиқиб кетар куёв,
Дунё тўлар ифорга!

Сўзга сўз берар жило
хикмат мақоли билан,
Хар ким пишиб тўклилсин
жуфти ҳалоли билан.

Тарк этолмас уясин
жуфтидан жудо қумри,
Кайга борар есир чол
бир қўра моли билан.

Ёрини еру кўкка
ёри ишонмас зинхор,
Ёрини бокса ёри
марварид боли билан.

Қозонда гуруч пошшо
ғайри эса-да курмак,
Чалғига азиз бошин
тeng tutar sholi bilan.

Умрини Саъди оллоҳ
тоблади синовларда,
Айро тушмади аммо
бахту Иқболи билан!

Parvozga shay kabutarday
Qanot qoqib, talpinib,
Ko'ksiga bosh qo'yar Barchin
Saylagani – alpining».

Dunyo sirli. Dunyo go'zal.
Tush tugamas. Tun o'tar.
Eh, momolar... g'arq uyquda
Ikki yoshni unutar.

...Kelinchakning gul yuzidan
Muchchi uzib, viqor-la
Tongla chiqib ketar kuyov,
Dunyo to'lar iforga!

* * *

So'zga so'z berar jilo
hikmat maqoli bilan,
Har kim pishib to'kilsin
jufti haloli bilan.

Tark etolmas uyasin
juftidan judo qumri,
Qayga borar yesir chol
bir qo'ra moli bilan.

Yorini yer-u ko'kka
yori ishonmas zinhor,
Yorini boqsa yori
marvarid boli bilan.

Qozonda guruch poshsho
g'ayri esa-da kurmak,
Chalg'iga aziz boshini
teng tutar sholi bilan.

Umrini Sa'di olloh
tobladi sinovlarda,
Ayro tushmadi ammo
baxtu Iqboli bilan!

**СИНФДОШИМ
РАШИДГА**

Болалик сопқонидан отилдик .
бирга-бирга,
Мен пойтахт томонларга,
сен-чи чўли Маликка.
Бора-бора кўниқдик иккимиз
ҳам тақдирга,
Имкон бўлмади доим
дийдор, салом-аликка.

Сен далангда гиргиттон
пахтангни экдинг қайта,
Мен қайта-қайта битдим
бошлаб қўйган шеъримни.
Сен ўз сўзинг йўқотдинг
бехуда айта-айта,
Мен эса аста-аста юракдаги
еримни.

Менинг шеър дафтаримда
қўпайгандек сатрлар,
Сенинг ёруғ юзингда ортиб
борди ажинлар.
Мени чалди шаҳарда чалган
бўлса номардлар,
Чалган бўлса далада чалди
сени ажина.

Учрашсак аввалига ийманиб
турасан сал,
Нўширвона гапларим бир
хушламай, бир хушлаб.
Товонинг қизиб олгач,
қумондай шарақлайсан,
Хезланасан шер каби,
тиzzangta қия муштлаб.

Мен бўлиб ким бўлибман:
кенг далага бегона —
Тупроқ исин унугтан
шахарлик шоир тўра.

**SINFDOSHIM
RASHIDGA**

Bolalik sopqonidan otildik
birga-birga,
Men poytaxt tomonlarga,
sen-chi cho'li Malikka.
Bora-bora ko'nikdik ikkımız
ham taqdirga,
Imkon bo'lmadi doim
diyord, salom-alikka.

Sen dalangda girgittton
paxtangni ekding qayta,
Men qayta-qayta bitdim
boshlab qo'ygan she'rimni.
Sen o'z so'zing yo'qotding
behuda aytaya-ayta,
Men esa asta-asta yurakdag
yerimni.

Mening she'r daftarimda
ko'paygandek satrlar,
Sening yorug' yuzingda ortib
bordi ajinlar.
Meni chaldi shaharda chalgan
bo'lsa nomardlar,
Chalgan bo'lsa dalada chaldi
seni ajina.

Uchrashsak avvaliga iymanib
turasan sal,
No'shirvona gaplarim bir
xushlamay, bir xushlab.
Tovoning qizib olgach,
qumg'onday sharaqlaysan,
Xezlanasan sher kabi,
tizzangga qiya mushtlab.

Men bo'lib kim bo'libman:
keng dalaga begona —
Tuproq isin unutgan
shaharlik shoir to'ra.

Лекин сен унутмайсан, сен
‘ бегона тутмайсан,
Шивирлайсан хўрсиниб:
«Сени соғиндим, жўра!».

Одатинг шу: кўнглингни
дастурхон қилмайсан ҳеч,
Соғинч билан яшайсан,
соғинчни соғингайсан.
Кор кечиб, ёмғир ичиб,
ёз пишиб, куз тўкилиб,
Юрагингни ўртаган соғинчга
сиғингайсан.

Бугун сенинг ўз даланг – ўз
хаёт қўшифинг бор,
Айтмасанг оғрир дилинг,
айтсанг овозинг етмас.
Хаёлингдан, чамаси,
эгатларда соврилган
Умрингнинг кучга тўла
ёшлик йиллари кетмас.

Дейсанки: «Алвон-алвон
кузги боғлар хосили
Кўклам чоги сочишган
дурсара донга боғлик.
Мулк эгалик замонда
хаётимни қайтадан
Бошлишга етмас ҳолим,
кўтара олмас соғлиқ».

Соғлар умр қадрига
етавермас ҳамиша,
Беморлар жасоратга мойил
келар аслида.
Калбида эл дардидан зарра
оғриқ бўлмаса
Сувланмаган по'латдек
мўртдир шоир сатри ҳам.

Меним-да мулк эгаси
дегулик сиёқим бор,
Хур ва озод Ватаним
ўз маконим, ўз ерим.

Lekin sen unutmaysan, sen
begona tutmaysan,
Shivirlaysan xo'rsinib:
«Seni sog'indim, jo'ra!».

Odating shu: ko'nglingni
dasturxon qilmaysan hech,
Sog'inch bilan yashaysan,
sog'inchni sog'ingaysan.
Qor kechib, yomg'ir ichib,
yoz pishib, kuz to'kilib,
Yuragingni o'rtagan sog'inchga
sig'ingaysan.

Bugun sening o'z dalang – o'z
hayot qo'shig'ing bor,
Aytmasang og'rir diling,
aytsang ovozing yetmas.
Xayolingdan, chamasi,
egatlarda sovrilgan
Umringning kuchga to'la
yoshlik yillari ketmas.

Deysanki: «Alvon-alvon
kuzgi bog'lar hosili
Ko'klam chog'i sochilgan
dursara donga bog'liq.
Mulk egalik zamonda
hayotimni qaytadan
Boshlashga yetmas holim,
ko'tara olmas sog'liq».

Sog'lar umr qadriga
yetavermas hamisha,
Bemorlar jasoratga moyil
kelar aslida.
Qalbida el dardidan zarra
og'riq bo'lmasa
Suvlanmagan po'latdek
mo'rtdir shoir satri ham.

Menim-da mulk egasi
degulik siyoqim bor,
Hur va ozod Vatanim
o'z makonim, o'z yerim.

Мен ҳам сўз даласига хикмат
уругин сочиб,
Мўл ҳосил олсан дейман,
тугамас йигим-терим.

Бағри ҳам даласидек юз бор
шудгор қилинган,
Эй сен, заҳматкаш дўстим –
болалигим ҳамрохи.
Асл тилло минг ғубор
босганда ҳам билингай,
Умидларни енголмас ўтган
йиллар армони!

ҲАР СЎЗИМ МОНАНД ТУЗАЙ

Кўнгил узгандан манам
кўнгил узай,
Мehr кўргазганга чандон
кўргузай.

Ўтди ёлғон ичра умрим
қанчаси,
Хар қадамни ҳақ йўлида
юргузай.

Шеъру борим эгнига зарбоф
чопон,
Ҳам яланг бошига қалпоқ
кийгузай.

Юрт событ. Дўст бекарор.
Ёр минг наво,
Фикратим хар қайсига
монанд тузай.

Патқалам – офтоб нури,
Чорвоқ – давот,
Хур Ватан васфини гул
бирла ёзай.

Бош қўйиб тупроғини айлай
тавоф

Men ham so'z dalasiga hikmat
urug'in sochib,
Mo'l hosil olsam deyman,
tugamas yig'im-terim.

Bag'ri ham dalasidek yuz bor
shudgor qilingan,
Ey sen, zahmatkash do'stim –
bolaligim hamrohi.
Asl tillo ming g'ubor
bosganda ham bilingay,
Umidlarni yengolmas o'tgan
yillar armoni!

HAR SO'ZIM MONAND TUZAY

Ko'ngil uzgandan manam
ko'ngil uzay,
Mehr ko'rgazganga chandon
ko'rguzay.

O'tdi yolg'on ichra umrim
qanchasi,
Har qadamni haq yo'lida
yurguzay.

She'ru borim egniga zarbof
chopon,
Ham yalang boshiga qalpoq
kiyguzay.

Yurt sobit. Do'st beqaror.
Yor ming navo,
Fikratim har qaysiga
monand tuzay.

Patqalam – oftob nuri,
Chorvoq – davot,
Hur Vatan vasfini gul
birla yozay.

Bosh qo'yib tuprog'ini aylay
tavof

Беш махал, рухимга қувват
киргузай.

Жоиз ўлса, номусим айлаб
камон,
Хар сўзим пайкон каби шай
тургузай!

ЭР ЙИГИТ

Эр йигитнинг кўнглида
эгарланган от ётар,
Кадам кўйса зулматга
изларида тонг отар.
Бутун миллат юкига
елка тутар эр йигит,
Эр йигитнинг номуси
миллатини уйғотар.

Эр йигитнинг кўллари
мехнатга мойил бўлар,
Ёр сочин силаганда ипакдек
майин бўлар.
Аммо она Ватани чорласа
суюнчим деб,
Гурзи каби залворли,
зарангдек чайир бўлар.

Бургут каби шиддатли,
садаф тиш каби бир саф,
Истиқлол томондасиз,
сиз она халқим тараф.
Кодирдир юртнинг сиздек
фидойи ўғлонлари
Этмоққа ҳар қандайин балою
қазони даф.

Нокасу нодон яшар
бир кунлик хаёт билан,
Мангуб жасоратга эш
жўмардлик тарбияси.
Темурий шижаоту покиза
ният билан
Эл тинчлигин қўриқлар
Ўзбегим Армияси.

Besh mahal, ruhimga quvvat
kirguzay.

Joiz o'lsa, nomusim aylab
kamон,
Har so'zim paykon kabi shay
turguzay!

ER YIGIT

Er yigitning ko'nglida
egarlangan ot yotar,
Qadam qo'ysa zulmatga
izlarida tong otar.
Butun millat yukiga
yelka tutar er yigit,
Er yigitning nomusi
millatini uyg'otar.

Er yigitning qo'llari
mehnatga moyil bo'lar,
Yor sochin silaganda ipakdek
mayin bo'lar.
Ammo ona Vatani chorlasa
suyanchim deb,
Gurzi kabi zalvorli,
zarangdек chayir bo'lar.

Burgut kabi shiddatli,
sadaf tish kabi bir saf,
Istiqlol tomondasiz,
siz ona xalqim taraf.
Qodirdir yurtning sizdек
fidoyi o'g'lolnları
Etmoqqa har qandayin balo-yu
qazoni daf.

Nokas-u nodon yashar
bir kunlik hayot bilan,
Mangu jasoratga esh
jo'mardlik tarbiyasi.
Temuriy shijoatu pokiza
niyat bilan
El tinchligin qo'riqlar
O'zbegim Armiyasi.

OQ VA QORA

Улугвор қабоқ ичра
Күёш гавхар қорачик.
Бир кўз юмиб очгандай
Кун ила тун ораси.

Хаётнинг бир юзи оқ,
Бир юзи экан қора.
Ойбахтли зотларни хам
Кўрдим юраги пора.

Оломон деганлари
Минг битта қуроқ экан.
Ош деса ботир бари,
Иш деса қўрқоқ экан.

Алқасанг маддоқ дерлар,
Узиб олсанг — ғамбода.
Алпомиш каби эрлар
Йўқ экан бу дунёда.

Тўклирга айт латифа,
Тўклирга шеъринг ёқмас.
Авлиё ошиқ ойга,
Тиллонгга ўша боқмас...

Нафсу хурофот, тайин
То абад битмас яра.
Машраб туғилса тағин,
Дорга тортилар яна...

Биров бор, дока монанд
Сўлингни тортиб олар.
Биров бор, юкин номард
Елкангга ортиб олар.

Биров бор, жилға мисол
Охиста оқиб кетар,
Минг бир қиёққа ял-ял
Гул-ғунча тақиб кетар.

Биров ёруғ кунларинг
Бир лахза кетмай нари,

OQ VA QORA

Ulug'vor qaboq ichra
Quyosh gavhar qorachiq.
Bir ko'z yumib ochganday
Kun ila tun orasi.

Hayotning bir yuzi oq,
Bir yuzi ekan qora.
Oybaxtli zotlarni ham
Ko'rdim yuragi pora.

Olomon deganlari
Ming bitta quroq ekan.
Osh desa botir bari,
Ish desa qo'rroq ekan.

Alqasang maddoq derlar,
Uzib olsang — g'amboda.
Alpomish kabi erlar
Yo'q ekan bu dunyoda.

To'qlarga ayt latifa,
To'qlarga she'ring yoqmas.
Avliyo oshiq oyga,
Tillongga o'sha boqmas...

Nafsu xurofot, tayin
To abad bitmas yara.
Mashrab tug'ilsla tag'in,
Dorga tortilar yana...

Birov bor, doka monand
So'lingni tortib olar.
Birov bor, yukin nomard
Yelkangga ortib olar.

Birov bor, jilg'a misol
Ohista oqib ketar,
Ming bir qiyozqa yal-yal
Gul-g'uncha taqib ketar.

Birov yorug' kunlaring
Bir lahza ketmay nari,

Булут қўнса бошингта
Қочар соя сингари.

Бирор шоён дамларда
Дарак бермас боридан,
Тун қуйилса, йўлингни
Чироқ бўлиб ёритар.

... Улувор қабоқ ичра
Қуёш гавхар корачик.
Бир кўз юмиб очгандай
Кун ила тун ораси.

БИР ДЎСТ ҲАҚИДА ГИРЯ

Гарчи мен отда, у пиёда эди,
Бир дўстим бор эди,
зидёда эди,
Бегубор, самимий ва содда
эди,
Ўт кечсам ўт кечиб,
чанг ютсам ютиб,
Мудом бирга — киру қиёда
эди,—
Эсласам, дилтортар наволари
бор.

Бу йўллар — гоҳ чақир,
гоҳ чукур экан,
Илону чаёнлар кўп чакур
екан.
Гоҳи жар, гоҳида ўр чиқур
екан,
Мингаштириб олдим
дўстимни отга,
Зинҳор оёғига кирмасин
тикан, —
Дўстликнинг фидолик
адолари бор.

Бирон бир Кўкалдош чил
солдими ё,

Bulut qo'nsa boshingga
Qochar soya singari.

Birov shoyon damlarda
Darak bermas boridan,
Tun quyilsa, yo'lingni
Chiroq bo'lib yoritar.

... Ulug'vor qaboq ichra
Quyosh gavhar qorachiq.
Bir ko'z yumib ochganday
Kun ila tun orasi.

BIR DO'ST HAQIDA GIRYA

Garchi men otda, u piyoda edi,
Bir do'stim bor edi,
ziyoda edi,
Beg'ubor, samimiy va sodda
edi,
O't kechsam o't kechib,
chang yutsam yutib,
Mudom birga — qir-u qiyoda
edi,—
Eslasam, diltortar navolari
bor.

Bu yo'llar — goh chaqir,
goh chuqur ekan,
Ilonu chayonlar ko'p chaqur
ekan.
Gohi jar, gohida o'r chiqur
ekan,
Mingashtirib oldim
do'stimni otga,
Zinhor oyog'iga kirmasin
tikan, —
Do'stlikning fidolik
adolari bor.

Biron bir Ko'kaldosh chil
soldimi yo,

Кўз тегди. Йикилди отим.
Ё олло,
Дўстим билмагандек
бу холни гўё
Бошқа бир отликка
мингашди-кетди,
Мен сари қайрилиб боқмади
киё,—
Озурда дилимнинг нидолари
бор.

Бир-бирига монанд,
бири-бирига мос,
Балки пиёдага пиёда ҳамроz,
Отлик бўлсанг дўст хам от
мингани соз.
Мингашгувчи дўста
этмасин дучор,
Кўзингдан панада нағма
қилур боз,—
Хаётнинг бу турфа савдолари
бор.

Чора йўқ оллодан келган
тадбирга,
Азиз онажоним қўйдим
қабрга.
Юрагим қон бўлди,
тўлди жабрга,
Кўрдим ғамга чўмган
не ёронларни,
Ул дўст кўринмади.
Кўндим сабрга.—
Сабрнинг тагида тиллолари
бор.

Дерлар: «Дўст душмани
килмагай вафо,
Дўстнинг дўстларини дўст
тутмоқ рало.
Икки тоифа бор, ишонма асло
Душман дўстларию дўст
душманига».

Ko'z tegdi. Yiqildi otim.
Yo ollo,
Do'stim bilmagandek
bu holni go'yo
Boshqa bir otliqqa
mingashdi-ketdi,
Men sari qayrilib boqmadi
qiyo,—
Ozurda dilimning nidolari
bor.

Bir-biriga monand,
bir-biriga mos,
Balki piyodaga piyoda hamroz,
Otliq bo'l sang do'st ham ot
mingani soz.
Mingashguvchi do'stga
etmasin duchor,
Ko'zingdan panada nag'ma
qilur boz,—
Hayotning bu turfa savdolari
bor.

Chora yo'q ollodan kelgan
tadbirga,
Aziz onajonim qo'ydim
qabrga.
Yuragim qon bo'ldi,
to'ldi jabrga,
Ko'rdim g'amga cho'mgan
ne yoronlarni,
Ul do'st ko'rinnmadi.
Ko'ndim sabrga.—
Sabrning tagida tillolari
bor.

Derlar: «Do'st dushmani
qilmagay vafo,
Do'stning do'stlarini do'st
tutmoq ravo.
Ikki toifa bor, ishonma aslo
Dushman do'stlariyu do'st
dushmaniga».

Чинни пиёланинг дарзида
хатто
Бутунлик хикматин садолари
бор.

Chinni piyolaning darzida
hatto
Butunlik hikmatin sadolari
bor.

БОЙБИЧЧА

Бойбичча киз ўтади
«Матиз»ини чоптириб.
Йўл ёқасин тутади
Ўткир фаранг атири.

Бойбичча киз.... Жон берай
Десам-да қайрилмас ҳеч.
Манов содда парирўй
Бир лаҳза айрилмас ҳеч.

Қоп-кора соchlаридан
Тараалар шувоқ иси.
Шарқироқ булоқ сувин
Эсга солар кулгуси.

Гоҳ кулиб тураг майин
Оқ дурра танғиб бошга.
Гоҳ сакраб оҳудайин
Кочади тоғу тошга.

Гоҳ елкасида кетмон
Кетиб борар далада.
Фариштадек покиза,
Гўё оппроқ аланга.

Кўз очсам... тушдек рўё,
Кўз юмсам... бўлар пайдо.
Бир узаман умидим,
Бир... эс йўқотиб шайдо.

Қайдан топаман бундай
Содда ва ҳаёlinи,
Дейману... бойбичча киз
Ўғирлар хаёлимни.

BOYBICHCHA

Boybichcha qiz o'tadi
«Matiz»ini choptirib.
Yo'l yoqasin tutadi
O'tkir farang atiri.

Boybichcha qiz.... Jon beray
Desam-da qayrilmas hech.
Manov sodda pariro'y
Bir lahza ayrilmas hech.

Qop-qora sochlardan
Taralar shuvoq isi.
Sharqiroq buloq suvin
Esga solar kulgusi.

Goh kulib turar mayin
Oq durra tang'ib boshga.
Goh sakrab ohudayin
Qochadi tog'-u toshga.

Goh yelkasida ketmon
Ketib borar dalada.
Farishtadek pokiza,
Go'yo opproq alanga.

Ko'z ochsam... tushdek ro'yo,
Ko'z yumsam... bo'lar paydo.
Bir uzaman umidim,
Bir... es yo'qotib shaydo.

Qaydan topaman bunday
Sodda va hayolini,
Deymanu... boybichcha qiz
O'g'irlar xayolimni.

АДОЛАТ

Мажоли қолмаса ҳамки
турмоққа
Бемор шовқин солар ранги
бир ҳолат:
«Хой, ким бор, чақириң,
кетди қаёққа,
Тезроқ кела қолсин, айтинг,
Адолат».

Ўйлайсизки, bemor ruhiy
касалманд,
Бир қур йўқотганин то ҳануз
қистар.
Хаёли не ажиб ўйлар билан
банд,
Хаммага нон каби адолат
истар.

Асли у шундай деб эмранар
зор-зор
Оғриқ жон-жонидан ўтган
захоти.
Асли ҳамширани чақирав
бемор,
Адолат — бу ўша ҳамшира
оти.

У кириб келару оғриқ
пасанда,
Бемор шовқини-да хонани
тутмас.
Ажаб, bemorlar ham
shifoxonada
Адолат бўлмаса соғайиб
кетмас!

ADOLAT

Majoli qolmasa hamki
turmoqqa
Bemor shovqin solar rangi
bir holat:
«Hoy, kim bor, chaqiring,
ketdi qayoqqa,
Tezroq kela qolsin, ayting,
Adolat».

O'ylaysizki, bemor ruhiy
kasalmand,
Bir qur yo'qotganin to hanuz
qistar.
Xayoli ne ajib o'ylar bilan
band,
Hammaga non kabiadolat
istar.

Asli u shunday deb emranar
zor-zor
Og'riq jon-jonidan o'tgan
zahoti.
Asli hamshirani chaqirar
bemor,
Adolat — bu o'sha hamshira
oti.

U kirib kelaru og'riq
pasanda,
Bemor shovqini-da xonani
tutmas.
Ajab, bemorlar ham
shifoxonada
Adolat bo'lmasa sog'ayib
ketmas!

* * *

* * *

Мен дўст ҳақда ўйладим хўб,
Ўйларимнинг сабоги бор.
Дўстда душман қулоғиу
Душманда дўст сиёғи бор.

Men do'st haqda o'yladim xo'b,
O'ylarimning sabog'i bor.
Do'stda dushman qulog'i-yu
Dushmanda do'st siyog'i bor.

Аммо дўстсиз кўнгил сахро,
Дўст меҳридан гуллар битар.
Саъдуллодек дўстпарварга
Саъдуллодек бир дўст етар.

Ammo do'stsiz ko'ngil sahro,
Do'st mehridan gullar bitar.
Sa'dullodek do'stparvarga
Sa'dullodek bir do'st yetar.

* * *

Бу қандай рўй берди,
Қай лаҳза,
У нима сўз эди
бир оғиз?
Юрагимда чақнади
ларза,
Тойиб кетди оёғимдан из.
Термуламан,
кўзларим ўтмас,
Сен ёнимда эдинг-ку
хозир.
Тишларимни ёар
хайкириқ,
Эшитилмас нечун овозим?
Сезим ожиз, сенми бу ёки
Куйилган тун –
кўксимдаги бош.
Ерда замин,
кўкда осмон йўқ,
Қуёш – совиб қолган
кора тош.
Тўхта!
Қайрил, кўлларингни бер,
Бағримга кир
нурдай тўлғаниб.
Қайтиб келар оёғимга ер,
Сен «Севаман!»
десанг бўлгани!

Bu qanday ro'y berdi,
Qay lahzza,
U nima so'z edi
bir og'iz?
Yuragimda chaqnadi
larza,
Toyib ketdi oyog'imdan iz.
Termulaman,
ko'zlarim o'tmas,
Sen yonimda eding-ku
hozir.
Tishlarimni yorar
hayqiriq,
Eshitilmas nechun ovozim?
Sezim ojiz, senmi bu yoki
Quyilgan tun –
ko'ksimdag'i bosh.
Yerda zamin,
ko'kda osmon yo'q,
Quyosh – sovib qolgan
qora tosh.
To'xta!
Qayril, qo'llaringni ber,
Bag'rimga kir
nurday to'lg'anib.
Qaytib kelar oyog'imga yer,
Sen «Sevaman!»
desang bo'lGANI!

ШАРҚОНА

Тутдек пишиб тўкилган чол
Рози ризолик айтиб,
Бандаликни айлар бажо
Фира-шира тонг пайти.

SHARQONA

Tutdek pishib to'kilgan chol
Rozi rizolik aytib,
Bandalikni aylar bajo
G'ira-shira tong payti.

Уввос солар хотин-халаж,
Сўзга келмас тиллари.
Сохиби уй қотиб турар
Осиљганча қўллари.

Занжир бўйи сакраб нохос
Ит устма-уст акиллар.
Ой нурида дарвозанинг
Халқалари шақиллар.

Мехмон қўнар. Дастьор йигит
Тутар унинг қўлигин.
Ертўлага жойлаб қўяр
Мезбон... ота ўлигин.

Бикир-бикир қайнар қозон,
Гангир-гунгир сухбат ҳам.
Тўлиб-тошиб сўзлар меҳмон
Фоний дунё тарзидан.

Фуссасини сабот билан
Беркитиб қалб тўрига,
Сухбатга эш бўлар мезбон
Чидар ҳасрат зўрига.

Мехмон кетар оқ тонг билан,
Ёришади гўшалар.
Уй-кўча, боғ-далаларга
Олтин гилам тўшалар.

Уввос солар хотин-халаж,
Сўзга келмас тиллари.
Сохиби уй қотиб турар
Осиљганча қўллари.

...Болаликда эшиганим
Бу ривоят қаримас.
Эшикли уй, осто надан
Азиз меҳмон аrimas.

Занжир бўйи сакраб нохос
Ит устма-уст акиллар.
Ой нурида дарвозанинг
Халқалари шақиллар.

Uvvos solar xotin-xalaj,
So'zga kelmas tillari.
Sohibi uy qotib turar
Osilgancha qo'llari.

Zanjir bo'yi sakrab noxos
It ustma-ust akillar.
Oy nurida darvozaning
Halqalari shaqillar.

Mehmon qo'nar. Dastyor yigit
Tutar uning ko'ligin.
Yerto'laga joylab qo'yayr
Mezbon... ota o'ligin.

Biqir-biqir qaynar qozon,
Gangir-gungir suhbat ham.
To'lib-toshib so'zlar mehmon
Foniy dunyo tarzidan.

G'ussasini sabot bilan
Berkitib qalb to'riga,
Suhbatga esh bo'lar mezbon
Chidar hasrat zo'rige.

Mehmon ketar oq tong bilan,
Yorishadi go'shalar.
Uy-ko'cha, bog'-dalalarga
Oltin gilam to'shalar.

Uvvos solar xotin-xalaj,
So'zga kelmas tillari.
Sohibi uy qotib turar
Osilgancha qo'llari.

...Bolalikda eshitganim
Bu rivoyat qarimas.
Eshikli uy, ostonadan
Aziz mehmon arimas.

Zanjir bo'yi sakrab noxos
It ustma-ust akillar.
Oy nurida darvozaning
Halqalari shaqillar.

* * *

Эртакда юзма-юз келар
ботирлар,
Фирром йўқ, макр ёт,
голиб йикитар.
Хаётда шайтондан
ўзар шотирлар
Бир-бирин орқадан
чалиб йикитар.

Йикитмоқ хунари
ўзи бир мактаб,
Бирови қўрқитиб,
бирови мактаб,
Гоҳида бирига
бирини матаб,
Зимдан ўғринча
сир олиб йикитар.

Яхшилик, биламан,
юрагинг пора,
Номардлар юзингга
чапламиш қора,
Кўявер, ҳар қасдга
топилар чора,
Сени йиққанларни
Холиқ йикитар.

Мулзамдир мазлумга
ёқмаган пешво,
Кўнглини эл ишқи
ёқмаган пешво,
Фарибдир фарибга
боқмаган пешво,
Фарибни охири
фариб йикитар.

Саъдулло, умрингни
сўз учун тикдинг,
Сўз сени енгдио
сен сўзни йикдинг.
Не-не алплар ўтган
майдонга чиқдинг,
Йиқса ҳам бир сўзи
зариф йикитар!

* * *

Ertakda yuzma-yuz kelar
botirlar,
G'irrom yo'q, makr yot,
g'olib yiqitar.
Hayotda shaytondan
o'zar shotirlar
Bir-birin orqadan
chalib yiqitar.

Yiqitmoq hunari
o'zi bir maktab,
Birovi qo'rqitib,
birovi maqtab,
Gohida biriga
birini matab,
Zimdan o'g'rincha
sir olib yiqitar.

Yaxshilik, bilaman,
yuraging pora,
Nomardlar yuzingga
chaplamish qora,
Qo'yaver, har qasdga
topilar chora,
Seni yiqqanlarni
Xoliq yiqitar.

Mulzamdir mazlumga
yoqmagan peshvo,
Ko'nglini el ishqি
yoqmagan peshvo,
G'aribdir g'aribga
boqmagan peshvo,
G'aribni oxiri
g'arib yiqitar.

Sa'dullo, umringni
so'z uchun tikding,
So'z seni yengdi-yu
sen so'zni yiqding.
Ne-ne alplar o'tgan
maydonga chiqding,
Yiqlsa ham bir so'zi
zarif yiqitar!

УМР ЙЎЛДОШИМГА

Эй умрим ҳамдами,
ҳабибам Иқбол,
Мен бир сўз айтайнин,
кел, сен қулоқ сол.

Бугун бошимизда
улуғлик ранги –
Мен учун қалпоғу
сен учун рўмол.

Эх-хе, ўттиз беш йил
бўлибди, мана,
Таққанига никоҳ
узугин висол.

У пайтлар мен ўзни
бургут чоғлардим,
Сен хуркиб кочардинг
бамисли ғизол.

Кечди ёшлигимиз
тоғу тош кирда,
Бир сойдан сув ичдик,
бир булатдан бол.

Кейин бирга кетдик
тақдир йўлидан,
Тошкент умримизда
кўрсатди жамол.

Отадан мардлигу
онадан шафқат,
Кўнгилда бир олам
орзу ва хаёл.

На бошда бошпана,
на ҳамёнда қўр,
Бир жомадон китоб
ва бир сандиқ мол.

UMR YO'LDOSHIMGA

Ey umrim hamdami,
habibam Iqbol,
Men bir so'z aytayin,
kel, sen qulq sol.

Bugun boshimizda
ulug'lik rangi –
Men uchun qalpog'u
sen uchun ro'mol.

Eh-he, o'ttiz besh yil
bo'libdi, mana,
Taqqaniga nikoh
uzugin visol.

U paytlar men o'zni
burgut chog'lardim,
Sen hurkib qocharding
bamisli g'izol.

Kechdi yoshligimiz
tog'-u tosh qirda,
Bir soydan suv ichdik,
bir bulutdan bol.

Keyin birga ketdik
taqdir yo'lidan,
Toshkent umrимизда
ko'rsatdi jamol.

Otadan mardligu
onadan shafqat,
Ko'ngilda bir olam
orzu va xayol.

Na boshda boshpana,
na hamyonda qo'r,
Bir jomadon kitob
va bir sandiq mol.

Гоҳ қолдик жалада,
гоҳи бўронда,
Гоҳо ялаб ўтди
изғирин шамол.

Баъзан таомимиз
бўлди бор-йўғи
Нонуштага ғазал,
тушликка мақол.

Тунлари тузардик
шеърият базмин,
Сен бир маликаю
мен гўё қирол.

Китоблардан чиқиб
келарди не-не
Акобир сиймолар
авлиё мисол.

Сўздан ўтин қалаб
исинар эдик,
Сўз миниб дунёни
кезар эдик лол.

Кийсак китоб бўлди
энг тоза либос,
Ёпинсак кўрпаю
ёнбошласак — шол.

Кулганлар қанчаю
кесатган қанча,
Тортган қанча бўлди
ўргата девол.

Бу ҳол ўртар эди
иккимизни ҳам,
Тўғриси, баъзида
келарди малол.

Чақмоқ чақар эди
кутилмаганда,
Ёмғир ҳам шигалаб
коларди бир ҳол.

Goh qoldik jalada,
gohi bo'ronda,
Goho yalab o'tdi
izg'irin shamol.

Ba'zan taomimiz
bo'lди bor-yo'g'i
Nonushtaga g'azal,
tushlikka maqol.

Tunlari tuzardik
she'riyat bazmin,
Sen bir malikayu
men go'yo qiro.

Kitoblardan chiqib
kelardi ne-ne
Akobir siymolar
avliyo misol.

So'zdan o'tin qalab
isinar edik,
So'z minib dunyoni
kezar edik lol.

Kiysak kitob bo'lди
eng toza libos,
Yopinsak ko'grayu
yonboshlasak — shol.

Kulganlar qanchayu
kesatgan qancha,
Tortgan qancha bo'lди
o'rtaga devol.

Bu hol o'rtar edi
ikkimizni ham,
To'g'risi, ba'zida
kelardi malol.

Chaqmoq chaqar edi
kutilmaganda,
Yomg'ir ham shig'alab
qolardi bir hol.

Аммо шеър асрди,
асрди китоб,
Яссавий, Навоий
асрди алҳол.

Неча кечиб ўтдик
лойқа сувларни
Фақат сақлай билдик
кўнгилни зилол.

Балки бу аллохнинг
синови эди,
Охир ўзи мадад
бўлди Зулжалол.

Сирилди миллатнинг
кўзидан парда,
Бизга ҳам кучорин
очди истиқлол.

Мос келди меҳнату
умид, мартаба,
Рост келди: «Хар эзгу
ниятга камол».

Улғайиб ҳосилга кирди,
минг шукр,
Иккимиз қадаган
беш нафар ниҳол.

Ҳавас қилган қанча,
алқаган қанча,
Тўрт муччамиз соғу
ризқимиз ҳалол.

Борини сўзладим.
Демагил фақат
Андишани билмас
бу навқирон чол.

Ростини айтмоқдан
муддао шуки,

Ammo she'r asradi,
asradi kitob,
Yassaviy, Navoiy
asradi alhol.

Necha kechib o'tdik
loyqa suvlarni
Faqat saqlay bildik
ko'ngilni zilol.

Balki bu allohnning
sinovi edi,
Oxir o'zi madad
bo'ldi Zuljalol.

Sirildi millatning
ko'zidan parda,
Bizga ham quchog'in
ochdi istiqlol.

Mos keldi mehnatu
umid, martaba,
Rost keldi: «Har ezgu
niyatga kamol».

Ulg'ayib hosilga kirdi,
ming shukr,
Ikkimiz qadagan
besh nafar nihol.

Havas qilgan qancha,
alqagan qancha,
To'rt muchchamiz sog'u
rizqimiz halol.

Borini so'zladim.
Demagil faqat
Andishani bilmas
bu navqiron chol.

Rostini aytmoqdan
muddao shuki,

Барибир оила
устуни — аёл.

Шўрни мендан қўпроқ,
болни кам тотдинг,
Мендан кейин келдинг,
мендан кейин қол!

Baribir oila
ustuni — ayol..

Sho'rni mendan ko'proq,
bolni kam totding,
Mendan keyin kelding,
mendan keyin qol!

ТАЖНИС

1

Қанча сўз ёқди дилим
бир сўз учун,
Менми бағри минг тилим
бир, сўз учун.
Ким сени сўзга кўнгил
кўйигил деди,
Хўб жазо бу сен каби
бир сўз учун.

Ки зуфум килган билан
ё минг талаб,
Чин ошиқ сўзин демас
муз мингта лаб.
Бир асл тиллони
топмоқлик учун
Тошу кумни ўтказурлар
мингталаб.

TAJNIS

1

Qancha so'z yoqdi dilim
bir so'z uchun,
Menmi bag'ri ming tilim
bir, so'z uchun.
Kim seni so'zga ko'ngil
qo'ygil dedi,
Xo'b jazo bu sen kabi
bir so'z uchun.

Ki zug'um qilgan bilan
yo ming talab,
Chin oshiq so'zin demas
muz mingta lab.
Bir asl tilloni
topmoqlik uchun
Tosh-u qumni o'tkazurlar
mingtalab.

2

Боқса гар субхи қуёшдек
боқади,
Қалб қушин ёғду сутида
боқади.
Ям-яшил майса-гиёҳ
бўйстонида
Лахча гулхан лоладек
зебо қади.

Boqsa gar subhi quyoshdek
boqadi,
Qalb qushin yog'du sutida
boqadi.
Yam-yashil maysa-giyoh
bo'stonida
Laxcha gulxan loladek
zebo qadi.

Бундайи оламга гоҳ-гоҳ
бир келар,
Ҳам сулув, ҳам событу
собир келар.
Юз жоним бўлса кечардим
жойи деб,
Мен сари аҳдида бўлса
бир келар.

Bundayi olamga goh-goh
bir kelar,
Ham suluv, ham sobit-u
sobir kelar.
Yuz jonim bo'lsa kechardim
joyi deb,
Men sari ahdida bo'lsa
bir kelar.

3

Далалар ва боғлар
оралаб кеча,
Минг бир чироғини
ёққанда кеча,
Тўқсон томиримда
оқди ой нури
Нега пайқамаган
эканман кеча?

Dalalar va bog'lar
oralab kecha,
Ming bir chirog'ini
yoqqanda kecha,
To'qson tomirimda
oqdi oy nuri
Nega payqamagan
ekanman kecha?

Бошим осмонларга етди
мухташам,
Ой — қўлимда гавҳар,
юлдузлар — хашам.
Менга туюлдики,
тафаккур — зиё,
Хар инсон — ичига
нур қуйилган шам!

Boshim osmonlarga yetdi
muhtasham,
Oy — qo'limda gavhar,
yulduzlar — hasham.
Menga tuyuldiiki,
tafakkur — ziyo,
Har inson — ichiga
nur quyilgan sham!

4

Умр пешрав — сочни
асролмас тароқ —
Бир-бир ҳар толасин
кордек этар оқ.
Киювдим тор келди
саодат тожи,
Болалигимда у эди
каттароқ.

Umr peshrav — sochni
asrolmas taroq —
Bir-bir har tolasin
qordek etar oq.
Kiyuvdim tor keldi
saodat toji,
Bolaligimda u edi
kattaroq.

Ваҳ, не синоатлар
кечмади бошдан,

Vah, ne sinoatlar
kechmadi boshdan,

Энди ошиб ётар
захматим бошдан.
Бошдан захмат тожин
киярдим бошга,
Бошлай олсам эдим
умримни бошдан...

Endi oshib yotar
zahmatim boshdan.
Boshdan zahmat tojin
kiyardim boshga,
Boshlay olsam edim
umrimni boshdan...

РАҲНАМО

Хар гиёҳ гул очса
гулзор раҳнамо,
Хар кўнгил бахт топса
атвор раҳнамо.

Тоза гул япрогига
тушгай ғубор,
Эр йигитга бўлмаса
ор раҳнамо.

Омадинг кетса топилмас
мехрибон,
Аммо бахтинг чопса
бисёр раҳнамо.
Қайда ман-ман раҳнамо
эл хокисор,
Эл фаромушдир магар
хор раҳнамо.

Рахнамолик кимсай
ғофилга ман,
Кимсай ғофилга
афёр раҳнамо.

Рахнамодир бул нечук
ўз забти йўқ,
Рахнамога гар ўзи
зор раҳнамо.

Эй она халқим, мудом
кўксим баланд,
Мен учун сендек азиз
бор раҳнамо!

RAHNAMO

Har giyoh gul ochsa
gulzor rahnamo,
Har ko'ngil baxt topsa
atvor rahnamo.

Toza gul yaprog'iga
tushgay g'ubor,
Er yigitga bo'lmasa
or rahnamo.

Omading ketsa topilmas
mehribon,
Ammo baxting chopsa
bisyor rahnamo.
Qayda man-man rahnamo
el xokisor,
El faromushdir magar
xor rahnamo.

Rahnamolik kimsayı
g'o filga man,
Kimsayı g'o filga
ag'yor rahnamo.

Rahnamodir bul nechuk
o'z zabti yo'q,
Rahnamoga gar o'zi
zor rahnamo.

Ey ona xalqim, mudom
ko'ksim baland,
Men uchun sendek aziz
bor rahnamo!

АФАНДИ

Бир шоир бўлар эди
 Тарвуздек қорин қўйган.
 Афанди кўриб деди:
 – Бу сўзни кўп еб
 қўйган.

Бир шоир бўлар эди,
 Рангпар, ҳаётдан толган.
 Афанди кўриб деди:
 – Бунга сўз етмай
 қолган.

Дарвоқе, шоир сер об,
 Ёзар кечакундузи.
 Сўз кўпу қанчасининг
 Йўқ биргина ўз сўзи.

Чиндан сўз етмай қолса
 Роса қойил бўларди.
 Хар шоир ўз сўзини
 Топса шоир бўларди!

AFANDI

Bir shoir bo‘lar edi
 Tarvuzdek qorin qo‘ygan.
 Afandi ko‘rib dedi:
 – Bu so‘zni ko‘p yeb
 qo‘ygan.

Bir shoir bo‘lar edi,
 Rangpar, hayotdan tolgan.
 Afandi ko‘rib dedi:
 – Bunga so‘z yetmay
 qolgan.

Darvoqe, shoir serob,
 Yozar kecha-kunduzi.
 So‘z ko‘p-u qanchasining
 Yo‘q birgina o‘z so‘zi.

Chindan so‘z yetmay qolsa
 Rosa qoyil bo‘lardi.
 Har shoir o‘z so‘zini
 Topsa shoir bo‘lardi!

ЯХШИ НОМ

Бу дунё боқий дунё,
 Хар неки ўтмас беиз.
 Кимдан ўғил зурриёд,
 Кимдан шабнамдайин қиз.

Пар-пар ёнган оловдан
 Соврилиб кул қолар-о.
 Хар томчи тамом ўлмас,
 Ёмғирдан гул қолар-о.

Кирғияқдан қирову
 Нам қолгандек
 қировдан,
 Кимдан бир асл мева,
 Япроқ мерос бирордан.

YAXSHI NOM

Bu dunyo boqiy dunyo,
 Har neki o‘tmas beiz.
 Kimdan o‘g‘il surriyod,
 Kimdan shabnamdayin qiz.

Par-par yongan olovdan
 Sovrilib kul qolar-o.
 Har tomchi tamom o‘lmas,
 Yomg‘irdan gul qolar-o.

Qirg‘iyakdan qirovu
 Nam qolgandek
 qirovdan,
 Kimdan bir asl meva,
 Yaproq meros birovdan.

**Кимдан йиллаб
йиккани**

Зар ё иморат қолар.
Умр ўткинчи дея
Оддий ишорат қолар.

Аммо йиллар тўзони
Барини этар барбод.
Ушалаверар орзу,
Улғаяверар армон.

Фақат ўчмас, тўзимас
Хотирада қолгани.
Эзгу иш тушар ёдга,
Унутилар ёлғони.

Авлодлар хотирида
Энг муқаддас эҳтиром.—
Яхши номдан яхшироқ
Яхши номдир яхши ном!

**Kimdan yillab
yiqqani**

Zar yo imorat qolar.
Umr o'tkinchi deya
Oddiy ishorat qolar.

Ammo yillar to'zoni
Barini etar barbod.
Ushalaverar orzu,
Ulg'ayaverar armon.

Faqat o'chmas, to'zimas
Xotirada qolgani.
Ezgu ish tushar yodga,
Unutilar yolg'oni.

Avlodlar xotirida
Eng muqaddas ehtirom.—
Yaxshi nomdan yaxshiroq
Yaxshi nomdir yaxshi nom!

ОЙБЕК

Шеърга шайдо чогимдан
Ойбекка кўнгил бердим.
Ҳар сўзни гул боридан
Ёкут гilosдек тердим.

Ёдимда ёниб қолди
Күёшдек порлаган кўз.—
Сўзга айланган олтин,
Олтинга айланган сўз!

ОYBEK

She'rga shaydo chog'imdan
Oybekka ko'ngil berdim.
Har so'zni gul bog'idan
Yoqt gilosdek terdim.

Yodimda yonib qoldi
Quyoshdek porlagan ko'z.—
So'zga aylangan oltin,
Oltinga aylangan so'z!

БУ БОҒ

Бу боғ абадийдир,
хар яшил япроқ
Илохий чашмадан сафолар
ичар.

BU BOG'

Bu bog' abadiydir,
har yashil yaproq
Ilohiy chashmadan safolar
ichar.

Изтироб уйида дард ёққан
чиrok
Шифо эпкинида парпираb
ўчар.

Тақдир шамоллари бу тоза
богни
Заъфар хазонлардан айлагай
фориғ.
Сориғ яшил бўлур хидоят
чоги;
Неки зумураддир оқибат
сориғ.
Факат тафаккурнинг ўчмас
излари,
Теран туйғулардан кўнгил
музайян.
Бизни азиз қиласр изхор
сўзлари
Ва айтилмай қолган
калималар ҳам!

Iztirob uyida dard yoqqan
chiroq
Shifo epkinida parpirab
o'char.

Taqdir shamollari bu toza
bog'ni
Za'far xazonlardan aylagay
forig'.
Sorig' yashil bo'lur hidoyat
chog'i,
Neki zumuraddir oqibat
sorig'.
Faqat tafakkurning o'chmas
izlari,
Teran tuyg'ulardan ko'ngil
muzayyan.
Bizni aziz qilar izhor
so'zlari
Va aytilmay qolgan
kalimalar ham!

ОНАЖОН

ONAJON

**Онам Салоят Шукур
қизи хотирасига**

Кузги алвон боғлар каби
бағрим қон,
Яна сизни йўқлаб келдим,
онажон.

Нетай, ўксик кўнглим яна
бузилди,
Юрагимдан иссиқ ёшлар
узилди.

Энди билдим, сизсиз бағрим
яримдир,
Онасизлар бу оламда
ғаридир.

Сиз-ку саксон беш баҳорга
етдингиз,
Фарзандларнинг баҳтин
кўриб кетдингиз.

Шунча бўлиб менинг дардим
зиёда,
Ёш етимлар нетар экан
дунёда?

Қодир оллоҳ! Оналарга
тўзим бер,
Баҳтин бутун, ёшнинг
тўқсон, юзин бер.

Соғ-саломат кимнинг бошда
онаси,
Онасизнинг ҳолин сезмас
танаси.

Онаси бор билмас асло,
ҳар ишда

**Onam Saloyat Shukur
qizi xotirasiga**

Kuzgi alvon bog'lar kabi
bag'rim qon,
Yana sizni yo'qlab keldim,
onajon.

Netay, o'ksik ko'nglim yana
buzildi,
Yuragimdan issiq yoshlar
uzildi.

Endi bildim, sizsiz bag'rim
yarimdir,
Oناسىزلار bu olamda
g'aribdir.

Siz-ku sakson besh bahorga
yetdingiz,
Farzandlarning baxtin
ko'rib ketdingiz.

Shuncha bo'lib mening dardim
ziyoda,
Yosh yetimlar netar ekan
dunyoda?

Qodir olloh! Onalarga
to'zim ber,
Baxtin butun, yoshning
to'qson, yuzin ber.

Sog'-salomat kimning boshda
onaasi,
Onasizning holin sezmas
tanasi.

Onasi bor bilmas aslo,
har ishda

Дуо қилиб турар бир пок
фаришта.

Оналининг бир гули минг
тovланар,
Онасизнинг боғига қуш
ёвланар.

Оналининг дўппи тушмас
бошидан,
Онасизнинг тошлар чиқар
ошидан.

Хонадоннинг шамчироги
онадир,
Онасиз уй зулмат қучган
хонадир.

* * *

Гавҳар бериб онам каби
боққан тут,
Ёнингдаман. Ёдингдами
ҳар мавруд.

Иккингиз teng йўлим пойлар
эдингиз,
Кучоқ очиб кутиб олар
едингиз.

То эр етиб қуйилгунча
босилиб,
Шоҳларингда ўйнар эдим
осилиб.

Миниб олиб баланд айри
шоҳингга,
«Алпомиш»ни ўқир эдим
гоҳида.

Оппоқ меванг, онам ёпган
ширмой нон
Лаззатини унутмасман
хеч қачон.

Бугун сени ёлғиз кўриб,
она тут,
Қайрилди ўқ еган қушдек
қанотим.

Duo qilib turar bir pok
farishta.

Onalining bir guli ming
tovlanar,
Onasizning bog'iga qush
yovlanar.

Onalining do'ppi tushmas
boshidan,
Odasizning toshlar chiqar
oshidan.

Xonadonning shamchirog'i
onadir,
Odasiz uy zulmat quchgan
xonadir.

* * *

Gavhar berib onam kabi
boqqan tut,
Yoningdaman. Yodingdami
har mavrud.

Ikkingiz teng yo'lim poylar
edingiz,
Quchoq ochib kutib olar
edingiz.

To er yetib quyilguncha
bosilib,
Shoxlaringda o'ynar edim
osilib.

Minib olib baland ayri
shoxingga,
«Alpomish»ni o'qir edim
gohida.

Oppoq mevang, onam yopgan
shirmoy non
Lazzatini unutmasman
hech qachon.

Bugun seni yolg'iz ko'rib,
ona tut,
Qayrildi o'q yegan qushdek
qanotim.

Сарғайтибди соchlaringни
ғам юки,
Ажин босган юzlaringda
нам юки.

Бош устимдан кўз ёшларинг
тўкма, бас,
Кел, бағrimга босай сени
бир нафас.

Остонангдан узилмасин
қадамим,
Онам бўлиб чорлаб турғил
қадалиб.

* * *

Не қиларим била олмай
энтикиб,
Гарашанинг тош йўлида
тентидим.

Йўл дедики: «Юрган етар
тилакка,
Энди қўнгил қўйма мендан
бўлакка.

Боқ, бағrimда онажонинг
изи бор.
Ҳар изнинг ўз тарихи,
ўз сўзи бор.

Сут кўтариб ўтганлари
ёдимда,
Сув кўтариб ўтганлари
ёдимда.

Бир гал мушфик юрагини
ховучлаб,
Шошиб ўтди сени маҳкам
опичлаб.

Ҳароратинг куйдирарди
танини,
Бу сен ўша гўдак эдинг,
танидим.

Ўтди бари, дея фақат
Фам ютма,

Sarg‘aytibdi sochlaringni
g‘am yuki,
Ajin bosgan yuzlaringda
nam yuqi.

Bosh ustimdan ko‘z yoshlaring
to‘kma, bas,
Kel, bag‘rimga bosay seni
bir nafas.

Ostonangdan uzilmasin
qadamim,
Onam bo‘lib chorlab turgil
qadalib.

* * *

Ne qilarim bila olmay
entikib,
Garashaning tosh yo‘lida
tentidim.

Yo‘l dediki: «Yurgan yetar
tilakka,
Endi ko‘ngil qo‘yma mendan
bo‘lakka.

Boq, bag‘rimda onajoning
izi bor.
Har izning o‘z tarixi,
o‘z so‘zi bor.

Sut ko‘tarib o‘tganlari
yodimda,
Suv ko‘tarib o‘tganlari
yodimda.

Bir gal mushfiq yuragini
hovuchlab,
Shoshib o‘tdi seni mahkam
opichlab.

Harorating kuydirardi
tanini,
Bu sen o‘scha go‘dak eding,
tanidim.

O‘tdi bari, deya faqat
G‘am yutma,

Хар гардимда онанг ёди,
Унутма!».

Har gardimda onang yodi,
Unutma!».

* * *

Шовуллаган Гарашасой
бўйида,
Ўтирадим буюк армон
ўйида.

Shovullagan Garashasoy
bo'yida,
O'tirardim buyuk armon
o'yida.

Сувдан садо келди: «Мени
тўйиб ич,
Ёшлиқдаги каби бошинг
кўйиб ич.

Suvdan sado keldi: «Meni
to'yib ich,
Yoshlikdagi kabi boshing
qo'yib ich.

Кўлларини ўпиб-ўпиб
оққанман,
Онанг билан бирга сени
боққанман.

Qo'lllarini o'pib-o'pib
oqqanman,
Onang bilan birga seni
boqqanman.

Олис кетсанг, юрак-бағри
сўқилиб,
Ўтиради менга ўйчан
тиклиб.

Olis ketsang, yurak-bag'ri
so'kilib,
O'tirardi menga o'ychan
tikilib.

Бағримга бок, очиб кўнгил
кўзини,
Кўражаксан онажонинг
ўзини.

Bag'rimga boq, ochib ko'ngil
ko'zini,
Ko'rajaksan onajoning
o'zini.

Гарашасой, Гарашасой,
сой онам,
Сени энди танидим-а,
вой, онам...

Garashasoy, Garashasoy,
soy onam,
Seni endi tanidim-a,
voy, onam...

* * *

Кузги алвон боғлар каби
бағрим қон,
Яна сизни йўқлаб келдим,
онажон.

Kuzgi alvon bog'lar kabi
bag'rim qon,
Yana sizni yo'qlab keldim,
onajon.

Нетай, ўксик кўнглим яна
бузилди,
Юрагимдан иссиқ ёшлар
узилди.

Netay, o'ksik ko'nglim yana
buzildi,
Yuragimdan issiq yoshlar
uzildi.

Этагимдан тортди шамол:
«Йиглама,
Йиглаб яра бағрим яна
тиглама.

Etagimdan tortdi shamol:
«Yig'lama,
Yig'lab yara bag'rim yana
tig'lama.

Фарзанд учун азал қисмат
шу ўзи,
Она ўлмай, очилмайди
қалб кўзи.

Самоларда саслар кезар
илохий,
Она ўлмай, кардир фарзанд
кулоги.

Тингла мени рухинг бедор
палласи
Эшитилар онажонинг
алласи:

« — Тош уйқуда ётур онанг,
йўклама,
Сен ухлама, алла болам,
ухлама.

Рухин гафлат босса одам
чалажон,
Сен ухлама, алла болам,
болажон!».

Она дедим, тоғлар садо
бердилар,
Она дедим, боғлар садо
бердилар.

Райхон деди: «Фам-ғуссанни
қўй нари,
Менда қолди онангнинг хуш
бўйлари».

Қуёш деди чўзиб илик
кафтини:
«Менга берди онанг юрак
тафтини».

Тупрок айтди: «Хар қадаминг
ўйлаб бос,
Онанг менинг бағримдадир
умрбод!».

Farzand uchun azal qismat
shu o'zi,
Ona o'lmay, ochilmaydi
qalb ko'zi.

Samolarda saslar kezar
ilohiy,
Ona o'lmay, kardir farzand
qulog'i.

Tingla meni ruhing bedor
pallasi
Eshitilar onajoning
allasi:

« — Tosh uyquda yotur onang,
yo'qlama,
Sen uxlama, alla bolam,
uxlama.

Ruhin g'aflat bossa odam
chalajon,
Sen uxlama, alla bolam,
bolajon!».

* * *

Ona dedim, tog'lar sado
berdilar,
Ona dedim, bog'lar sado
berdilar.

Rayhon dedi: «G'am-g'ussani
qo'y nari,
Menda qoldi onangning xush
bo'ylari».

Quyosh dedi cho'zib iliq
kaftini:
«Menga berdi onang yurak
taftini».

Tuproq aytди: «Har qadaming
o'ylab bos,
Onang mening bag'rimdadir
umrbod!».

ДИЙДОР

Ўтаман қор босган дарадан,
Симёғочлар кўзга ташланар.
Доғланган ёф хидин таратиб
Лойсувоқли уйлар бошланар.
Кучок очар таниш дарвоза,
Пешвоз чиқар югуриб онам:
«Софинтириб қўйдинг-ку

тоза,

Эсонмисан, соғмисан,
болам?».

Тўрга мени ўтқазиб, ўзи
Чой узатар пойгоҳда туриб.
Баркаш тўла анор ва узум,
Ёз нафаси турар уфуриб.
«Бузилмади, ёзда ишкомдан
Узган эдим сарасин сайлаб.
Ўзинг севган чарос, ол,

болам,

Сақлаганман сенга атайлаб!»
Кўзларимда порлайди суур,
Унут бўлар йўл азоблари.
Кириб келар эшиқдан

бир-бир,

Қон-қариндош дўстларнинг
бари.

Ланғиллайди печкада олов,
Ёнокларни ловуллатар май.
От шаънига ёғилар мақтов
Ва мақталар кўзи қуралай.
Менинг эса ёдимга тушар
Нур чамани ичра фарқ

шахар.—

Кўйилгунча сутдек оқ сахар,
Шеър баҳсидан кизиган

гўша.

...Қоқ тун. Базм тугар шу
алфоз,

Тун тинчини бузар ит ҳуриб.
Деразадан бosh сукқан аёз
Олиб келар отлар дупурин!

DIYDOR

O'taman qor bosgan daradan,
Simyog'ochlar ko'zga tashlanar.
Dog'langan yog' hidin taratib
Loysuvoqli uylar boshlanar.
Quchoq ochar tanish darvoza,
Peshvoz chiqar yugurib onam:
«Sog'intirib qo'yding-ku

toza,

Esonmisan, sog'misan,
bolam?».

To'rqa meni o'tqazib, o'zi
Choy uzatar poygohda turib.
Barkash to'la anor va uzum,
Yoz nafasi turar ufurib.
«Buzilmadi, yozda ishkomdan
Uzgan edim sarasin saylab.
O'zing sevgan charos, ol,

bolam,

Saqlaganman senga ataylab!»
Ko'zlarimda porlaydi surur,
Unut bo'lar yo'l azoblari.
Kirib kelar eshikdan

bir-bir,

Qon-qarindosh do'stlarning
bari.

Lang'illaydi pechkada olov,
Yonoqlarni lovullatar may.
Ot sha'niga yog'ilalar maqtov
Va maqtalar ko'zi quralay.
Mening esa yodimga tushar
Nur chamani ichra g'arq

shahar.—

Quyilguncha sutdek oq sahar,
She'r bahsidan qizigan

go'sha.

...Qoq tun. Bazm tugar shu
alfoz,

Tun tinchini bузар ит ҳуриб.
Derazadan bosh suqqan ayoz
Olib kelar otlar dupurin!

ОНАЖОНИМ

Онаジョンим — олам-жахоним.
Бирор эдим, бешов бўлиб
согиндим,
Шеър тилимга тушов бўлиб
согиндим,
Ўзим ўзимга ёв бўлиб
согиндим,
Онаジョンим — олам-жахоним.

Кунларим ойланди,
йўқлай олмадим,
Соғинчим сойланди,
йўқлай олмадим,
Йўлларим бойланди,
йўқлай олмадим,
Онаジョンим — олам-жахоним.

Бир кун йўқламасанг
ёр пушмон бўлар,
Бир ой йўқламасанг ўғил
қон бўлар,
Бир йил йўқламасанг дўст
душман бўлар,
Онаジョンим — олам-жахоним.

Сиз эса гиналар
қилмайсиз сира,
Ранжу адоватни билмайсиз
сира,
Мехрингиз қуёши тортмас
хеч хира,
Онаジョンим — олам-жахоним.

Кеча ўтирадим сизни ўй
суруб,
Набирангиз Дурбек келди
югуриб,
Кўзимдан узилган киприкни
кўриб,
Онаジョンим — олам-жахоним,

ONAJONIM

Onajonim — olam-jahonim.
Birov edim, beshov bo'lib
sog'indim,
She'r tilimga tushov bo'lib
sog'indim,
O'zim o'zimga yov bo'lib
sog'indim,
Onajonim — olam-jahonim.

Kunlarim oylandi,
yo'qlay olmadim,
Sog'inchim soylandi,
yo'qlay olmadim,
Yo'llarim boylandi,
yo'qlay olmadim,
Onajonim — olam-jahonim.

Bir kun yo'qlamasang
yor pushmon bo'lar,
Bir oy yo'qlamasang o'g'il
qon bo'lar,
Bir yil yo'qlamasang do'st
dushman bo'lar,
Onajonim — olam-jahonim.

Siz esa ginalar
qilmaysiz sira,
Ranj-u adovatni bilmaysiz
sira,
Mehringiz quyoshi tortmas
hech xira,
Onajonim — olam-jahonim.

Kecha o'tirardim sizni o'y
surib,
Nabirangiz Durbek keldi
yugurib,
Ko'zimdan uzilgan kiprikni
ko'rib,
Onajonim — olam-jahonim,

- Кимни соғиндингиз? —
деди,
- Онамни.
— Яна кимни?
— Яна онамни, болам.
— Икки кўз биланми?
— Икки кўз билан.
Онажоним — олам-жаҳоним,
- Сиз томон учирди
кипригимни у:
«Шамолларга бойлан
кипrik, кипrikжон,
Тола нурга айлан кипrik,
кипrikжон,
Бориб онажоним кўнглини
ёрит.
- Шамолларга бойлан кипrik,
кипrikжон,
Дур шабнамга айлан кипrik,
кипrikжон,
Бориб онажоним
губорин арит!».
- Набирангиз зори бўлсин
ижобат,
Онажоним — олам-жаҳоним.
- Kimni sog'indingiz? —
dedi,
- Onamni.
— Yana kimni?
— Yana onamni, bolam.
— Ikki ko'z bilanmi?
— Ikki ko'z bilan.
Onajonim — olam-jahonim,
- Siz tomon uchirdi
kiprigimni u:
«Shamollarga boylan
kiprik, kiprikjon,
Tola nurga aylan kiprik,
kiprikjon,
Borib onajonim ko'nglini
yorit.
- Shamollarga boylan kiprik,
kiprikjon,
Dur shabnamga aylan kiprik,
kiprikjon,
Borib onajonim
g'uborin arit!».
- Nabirangiz zori bo'lsin
ijobat,
Onajonim — olam-jahonim.

ОНА

Борми бу дунёда онадан
азиз,
Она билан ҳар бир хонадон
азиз.
Она ҳаёт осимонида
Ёркин қуёш бўлиб чараклар.
Фарзанд учун керак бўлса у
Хатто чўғни кафтида саклар.
Борми бу дунёда онадан
азиз,

ONA

Bormi bu dunyoda onadan
aziz,
Ona bilan har bir xonadon
aziz.
Ona hayot osimonida
Yorqin quyosh bo'lib charaqlar.
Farzand uchun kerak bo'lsa u
Hatto cho'g'ni kaftida saqlar.
Bormi bu dunyoda onadan
aziz,

Она билан ҳар бир хонадон азиз.	Ona bilan har bir xonadon aziz.
Катра қондан бино дилбандин Боши узра бўлиб парвона, Фарзандининг ороми учун Оромини йўқотар она.	Qatra qondan bino dilbandin Boshi uzra bo‘lib parvona, Farzandining oromi uchun Oromini yo‘qotar ona.
Борми бу дунёда онадан азиз, Она билан ҳар бир хонадон азиз.	Bormi bu dunyoda onadan aziz, Ona bilan har bir xonadon aziz.
Фарзандининг оёқларига Тасодифан кирса бир тикан, Энг аввал у мушфик онанинг Юрагига санчилар экан.	Farzandining oyoqlariga Tasodifan kirsa bir tikan, Eng avval u mushfiq onaning Yuragiga sanchilar ekan.
Борми бу дунёда онадан азиз, Она билан ҳар бир хонадон азиз.	Bormi bu dunyoda onadan aziz, Ona bilan har bir xonadon aziz.

МЕНДАН НИМА БОЛАМГА ҚОЛАР

Баҳор ўтар, баҳоржон ўтар,
Берган гулин қиш қайтиб
олар.
Шамолларнинг ноласи ўртар,
Айтарини, ўх-х, айтиб олар.
Дейдиларки, бергани тожми,
Бергинг келмаган пайти олар.
Оларини олса, минг қуллук,—
Мендан нима боламга қолар?
Чаман боғнинг хуш
райхонини
Хидлаб-хидлаб суйиб
қолганим,
Фазнасидан беш дона дурни

MENDAN NIMA BOLAMGA QOLAR

Bahor o‘tar, bahorjon o‘tar,
Bergan gulin qish qaytib
olar.
Shamollarning nolasi o‘rtar,
Aytarini, o‘h-h, aytib olar.
Deydilarki, bergani tojmi,
Bering kelmagan payti olar.
Olarini olsa, ming qulluq,—
Mendan nima bolamga qolar?
Chaman bog‘ning xush
rayhonini
Hidlab-hidlab suyib
qolganim,
G‘aznasidan besh dona durni

Дидлаб-дидлаб танлаб
олганим

Бу-ку ишқимиздан хузурлиғ,
Бу-ку иккимиздан зухурлиғ.
Табиийдур бу таманнолар,—
Мендан нима боламга қолар?

Айтмадимми ёлғонни,
айтдим,
Эл айтганда бир айтмас қани?
Қайтмадимми сўзимдан,
қайтдим,
Минглар қайтса бир қайтмас
қани?
Ана шулар ўйлатар мени,
Ана шулар сўйлатар мени,
Кўкрагимни ўртар нидолар,—
Мендан нима боламга қолар?

Мен боламни ўйламай
харчанд
Отажоним ёдимга тушар.
Дуоларим эшитмас гарчанд
Дуолари ёдимга тушар:
«Эл корида бўл мисоли қанд,
Ўзи эриб чойга tot қўшар».
Дуоларим ўшал дуолар,—
Мендан нима боламга қолар?

Ўйлабманки, шеър она
бўлур,
Тарк этиб тукқан маконимни
Яшаб олис шаҳарда, ойлаб
Йўқламабман онажонимни.
Энди мени қувонч унутмиш,
Юрагимга санчилар йўллар.
Софинчлари кўксимни
тутмиш,
Софинчлари кўзимга келар.—
Мендан нима боламга қолар?

Didlab-didlab tanlab
olganim

Bu-ku ishqimizdan huzurlig',
Bu-ku ikkimizdan zuhurlig'.
Tabiiydur bu tamannolar,—
Mendan nima bolamga qolar?

Aytmadimmi yolg'onni,
aytdim,
El aytganda bir aytmas qani?
Qaytmadimmi so'zimdan,
qaytdim,
Minglar qaytsa bir qaytmas
qani?
Ana shular o'yłatar meni,
Ana shular so'yłatar meni,
Ko'kragimni o'rtar nidolar,—
Mendan nima bolamga qolar?

Men bolamni o'ylamay
harchand
Otajonim yodimga tushar.
Duolarim eshitmas garchand
Duolari yodimga tushar:
«El korida bo'l misoli qand,
O'zi erib choyga tot qo'shar».
Duolarim o'shal duolar,—
Mendan nima bolamga qolar?

O'ylabmanki, she'r ona
bo'lur,
Tark etib tuqqan makonimni
Yashab olis shaharda, oylab
Yo'qlamabman onajonimni.
Endi meni quvонch unutmish,
Yuragimga sanchilar yo'llar.
Sog'inchlari ko'ksimni
tutmish,
Sog'inchlari ko'zimga kelar.—
Mendan nima bolamga qolar?

Бахтми? Күшдай учиб
кетгайдир,
Фамми? Кордай эриб
битгайдир.
Бу илтифот, бу иддаолар
Дилга фақат изтироб солар.
Кувонч — фоний, бахт —
фоний токи
Изтироб — бахт, изтироб —
боқий.
Изтироб уйғотган садолар —
Мендан нима боламга қолар!

Baxtmi? Qushday uchib
ketgaydir,
G'ammi? Qorday erib
bitgaydir.
Bu iltifot, bu iddaolar
Dilga faqat iztirob solar.
Quvonch — foni, baxt —
foniy toki
Iztirob — baxt, iztirob —
boqiy.
Iztirob uyg'otgan sadolar —
Mendan nima bolamga qolar!

DUO

Эй азиз набирам,
Зилола қизим,
Шавқу шарораси
шалола қизим.
Улуг онажон деб
шөйрлар тўқиган,
Кўнглимнинг нуридан
бир тола қизим.

Ота меҳри ила
тилак тиларман,
Улуг онанг каби
дуо қиласман:
«Учларинг узайсин,
яйрасин ёнинг,
Боғинг берк, қўрикли
бўлсин қўрғонинг!».

DUO

Ey aziz nabiram,
Zilola qizim,
Shavqu sharorasi
shalola qizim.
Ulug' onajon deb
she'rlar to'qigan,
Ko'nglimning nuridan
bir tola qizim.

Ota mehri ila
tilak tilarman,
Ulug' onang kabi
duo qilarman:
«Uchlaring uzaysin,
yayrasin yoning,
Bog'ing berk, qo'riqli
bo'lsin qo'rg'oning!».

ЭСКИ ДАФТАРДАН

ESKI DAFTARDAN

Учқур назм отим сен — асов,
Энтикасан, шошасан қайга?
Юрар йўлинг пасту

баланд, дов,
Толдирмасми поёnsиз пойга?
Унда минглаб елқанот тулпор
Түёғидан сачратиб учқун,
Бир пок дунё кашф этиб

борар,
Пойларида юлдуз тўла тун.
Мен биламан, пойга ул
недир —
Минг полвонга биргина улоқ.

Кисматингда не бор,
билмайман,
Билолмайман, тулпорим,

бироқ.
Менга аён, кимлардир ҳомий,
Жиловингдан олга етаклар.
Сеҳр этади буткул ишқ доми,
Түёғингдан сачрар эртаклар.
Биз хаёлан ҳар мақсадга шай,
Ҳар жабҳада баланд қўлимиз.
Аммо аён муз майдонидай
Равон эмас ҳаёт йўлимиз.
Тўзонларда кимлардир ғаним,
Аччиқ қамчи тортар

беомон.
Сен-чи, фақат чопасан,
жоним,
Бойчибордек тўзим билмас
ジョン。
Чопмагайсан бехуда лекин
Борар жойинг аниқдир тугал.
Жон дўстларинг ундадир
сенинг,
Унда сени сўроқлар Ҳамал!

Uchqur nazm otim sen — asov,
Entikasan, shoshasan qayga?
Yurar yo'ling past-u

baland, dov,
Toldirmasmi poyonsiz poyga?
Unda minglab yelqanot tulpor
Tuyog'idan sachratib uchqun,
Bir pok dunyo kashf etib

borar,
Poylarida yulduz to'la tun.
Men bilaman, poyga ul
nedir —

Ming polvonga birgina uloq.
Qismatingda ne bor,
bilmayman,
Bilolmayman, tulporim,

biroq.
Menga ayon, kimlardir homiy,
Jilovingdan olg'a yetaklar.
Sehr etadi butkul ishq domi,
Tuyog'ingdan sachrar ertaklar.
Biz xayolan har maqsadga shay,
Har jabhada baland qo'limiz.
Ammo ayon muz maydoniday
Ravon emas hayot yo'limiz.
To'zonlarda kimlardir g'anim,
Achchiq qamchi tortar

beomon.
Sen-chi, faqat chopasan,
jonim,
Boychibordek to'zim bilmas
jon.
Chopmagaysan behuda lekin
Borar joying aniqdir tugal.
Jon do'stlaring undadir
sening,
Unda seni so'roqlar Hamal!

ЯНА КЕЛАР СЕН КУТГАН БАХОР

Кўй, ох чекиб ўртганма
бунча,
Табассум қил, кўзлари хумор.
Битта бўлмас бутоқда ғунча,
Бошқасининг очилмоғи бор.
Сабр айлагил тағин келгунча,
Яна келар сен кутган баҳор.

Ҳаёт ўзи шундай азалдан,
Ёнма-ёндир иқрор ва инкор.
Гул-майсали гўзал қирнинг
хам,
Назар ташла, паст-баланди бор.
Гулдан тўшаб пойингга
гилам
Яна келар сен кутган баҳор.

Келар салқин, сўлим бир
сахар,
Хузурингга елади тулпор.
Орзулари орзунгдай тоза
Қаршингда бош эгиб
шахсувор
Қўлларингга қўлини қўяр,
Яна келар сен кутган баҳор.

Энди уни эслама, сулув,
Лутфу карам айламас ағёр.
Оқилларнинг башорати бу:
Бир заҳматнинг бир эҳсони
бор.
Унут уни, ўйларингдан қув,
Яна келар сен кутган баҳор!

ЎЗБЕК БОЛАСИ

Минг йиллик чинордир
ўзбек боласи,
Фурури минордир
ўзбек боласи.

YANA KELAR SEN KUTGAN BAHOR

Qo'y, oh chekib o'rtanma
buncha,
Tabassum qil, ko'zları xumor.
Bitta bo'lmas butoqda g'uncha,
Boshqasining ochilmog'i bor.
Sabr aylagil tag'in kelguncha,
Yana kelar sen kutgan bahor.

Hayot o'zi shunday azaldan,
Yonma-yondir iqror va inkor.
Gul-maysali go'zal qirning
ham,
Nazar tashla, past-balandi bor.
Guldan to'shab poyingga
gilam
Yana kelar sen kutgan bahor.

Kelar salqin, so'lim bir
sahar,
Huzuringga yeladi tulpor.
Orzulari orzungday toza
Qarshingda bosh egib
shahsuvor
Qo'llaringga qo'lini qo'yar,
Yana kelar sen kutgan bahor.

Endi uni eslama, suluv,
Lutf-u karam aylamas ag'yor.
Oqillarning bashorati bu:
Bir zahmatning bir ehsoni
bor.
Unut uni, o'ylaringdan quv,
Yana kelar sen kutgan bahor!

O'ZBEK BOLASI

Ming yillik chinordir
o'zbek bolasi,
G'ururi minordir
o'zbek bolasi.

Изida гул унар, бағрида бахор,	Izida gul unar, bag'rida bahor,
Заминга даркордир ўзбек боласи.	Zaminga darkordir o'zbek bolasi.
Бир этак муроди бўлмаса хосил,	Bir etak murodi bo'lmasa hosil,
Суйгани беккордир ўзбек боласи.	Suygani bekkordir o'zbek bolasi.
Юпунга чопонин ечиб-да бергай,	Yupunga choponin yechib-da bergay,
Сахий, хокисордир ўзбек боласи.	Saxiy, xokisordir o'zbek bolasi.
Хиёнат қаторин шайласа ҳарбга,	Xiyonat qatorin shaylasa harbga,
Диёнат қатордир ўзбек боласи.	Diyonat qatordir o'zbek bolasi.
Вале ихтиёри ўзидан айро, Андоқки bemордир ўзбек боласи.	Vale ixtiyori o'zidan ayro, Andoqli bemordir o'zbek bolasi.
Бирови тождордир, бирови бождор,	Birovi tojdordir, birovi bojdar,
Бирови афкордир ўзбек боласи.	Birovi afkordir o'zbek bolasi.
Бири халқин ўйлар, бири халқумин,	Biri xalqin o'ylar, biri xalqumin,
Бири ётга ёрдир ўзбек боласи.	Biri yotga yordir o'zbek bolasi.
Навоий онаси, эй табаррук зот, Мехрингизга зордир ўзбек боласи.	Navoiy onasi, ey tabarruk zot, Mehringizga zordir o'zbek bolasi.
Тасалло топурмиз ёд этиб сизни, Ёди устувордир ўзбек боласи.	Tasallo topurmiz yod etib sizni, Yodi ustuvordir o'zbek bolasi.
Қалбингиздан тирик бир ёғду, шукр, Алал-абад бордир ўзбек боласи.	Qalbingizdan tirik bir yog'du, shukr, Alal-abad bordir o'zbek bolasi.

* * *

Бир боқди хоним, ўртади,
Ўт ёқди, жоним ўртади.

Кўксимда гулхан очди гул,
Куйди забоним ўртади.

Бир бор уммиди васлида
Қатнаб товоним ўртади.

Бет келса чехрам олланиб,
Бақамти – ёним ўртади.

Хуршиди ишқи тафтидан
Ой, осмоним ўртади.

Воҳ, кўргазиб нодўст карам,
Чин дўст дегоним ўртади.

Гул очдиму оғоч киби,
Чуйкаб хазоним ўртади.

Ёндириди сўз бирла дилим,
Охир имоним ўртади.

* * *

Жамолинг тимсоли нурларда,
ёр-а,
Тишларинг тимсоли дурларда,
ёр-а.

Тонгда товонингга оро
берай деб,
Фалак инжулари кирларда,
ёр-а.

Шайдолик мингларга марғуб
қисматдир,
Ошиқлик минглардан
бирларда, ёр-а.

Висолинг айламиш зўрларга
насиб,

* * *

Bir boqdi xonim, o'rtadi,
O't yoqdi, jonim o'rtadi.

Ko'ksimda gulxan ochdi gul,
Kuydi zabonim o'rtadi.

Bir bor ummidi vaslida
Qatnab tovonim o'rtadi.

Bet kelsa chehram ollanib,
Baqamti – yonim o'rtadi.

Xurshidi ishqı taftidan
Oy, osmonim o'rtadi.

Voh, ko'rgazib nodo'st karam,
Chin do'st degonim o'rtadi.

Gul ochdim-u og'och kibi,
Chuykab xazonim o'rtadi.

Yondirdi so'z birla dilim,
Oxir imonim o'rtadi.

* * *

Jamoling timsoli nurlarda,
yor-a,
Tishlaring timsoli durlarda,
yor-a.

Tongda tovoningga ogo
beray deb,
Falak injulari qirlarda,
yor-a.

Shaydolik minglarga marg'ub
qismatdir,
Oshiqlik minglardan
birlarda, yor-a.

Visoling aylamish zo'rlarga
nasib,

Фирокинг куйламоқ
хорларда, ёр-а.

Билмок учун ёлғиз қўнгил
сиррингни
Бу бошим минг турли
сиrlарда, ёр-а.

Жунуним боиси шулки,
нигоҳим
Саргардон на дуркун
ерларда, ёр-а.

Нетай, қисматимда шул экан
бори,
Қалбим ёна-ёна шеърларда,
ёр-а.

Firoqing kuylamoq
xorlarda, yor-a.

Bilmoq uchun yolg'iz ko'ngil
sirringni
Bu boshim ming turli
sirlarda, yor-a.

Jununim boisi shulkি,
nigohim
Sargardon na durkun
yerlarda, yor-a.

Netay, qismatimda shul ekan
bori,
Qalbim yona-yona she'rlarda,
yor-a.

КУЗ ФАЛСАФАСИ

Ер остидаги тупрок
Бош устида тож бўлар.
Шоҳ учидаги япроқ
Оёқ остида сўлар.

Үйғон, эй ер остида
Ухлаб ётган дур ботир.
Нур талашган япроқлар
Бир-бир тўкилаётир.

KUZ FALSAFASI

Yer ostidagi tuproq
Bosh ustida toj bo'lar.
Shox uchidagi yaproq
Oyoq ostida so'lар.

Uyg'on, ey yer ostida
Uxlab yotgan dur botir.
Nur talashgan yaproqlar
Bir-bir to'kilayotir.

ФАРЗАНД

Ота-она пушти камари,
Ишқу хаёт, меҳр самари,
Инсоннинг ўқ илдизи фарзанд,
Умр фаслин кундузи фарзанд.

Фарзанд борки, ўчмас
хаётдан
Ота-она табаррук номи.
Фарзанд борки, жаранглаб
турап
Тирикликнинг ўтли каломи.

FARZAND

Ota-oná pushti kamari,
Ishq-u hayot, mehr samari,
Insonning o'q ildizi farzand,
Umr faslin kunduzi farzand.

Farzand borki, o'chmas
hayotdan
Ota-oná tabarruk nomi.
Farzand borki, jaranglab
turar
Tiriklikning o'tli kalomi.

ҚҰШИК

Уйқум ўчиб сахарлар
Сен сулувни соғиндим.
Соғинмаган маҳаллар
Сен сулувни соғиндим.

Ойни булут күчганды
Сен сулувни соғиндим.
Үңг қабогим учганды
Сен сулувни соғиндим.

Ай, соғиниб нетардим,
Сен сулувни соғиндим.
Дийдорингга етардим,
Сен сулувни соғиндим.

Соғинма, соғинма, бас,
Сен сулувни соғиндим.
Гуноҳни килдим ҳавас,
Сен сулувни соғиндим.

Уйқум ўчиб сахарлар
Сен сулувни соғиндим.
Соғинмаган маҳаллар
Сен сулувни соғиндим.

QO'SHIQ

Uyqum o'chib saharlar
Sen suluvnvi sog'indim.
Sog'inmagan mahallar
Sen suluvnvi sog'indim.

Oyni bulut quchganda
Sen suluvnvi sog'indim.
O'ng qabog'im uchganda
Sen suluvnvi sog'indim.

Ay, sog'inib netardim,
Sen suluvnvi sog'indim.
Diydoringga yetardim,
Sen suluvnvi sog'indim.

Sog'inma, sog'inma, bas,
Sen suluvnvi sog'indim.
Gunohni qildim havas,
Sen suluvnvi sog'indim.

Uyqum o'chib saharlar
Sen suluvnvi sog'indim.
Sog'inmagan mahallar
Sen suluvnvi sog'indim.

ҲУСНИДДИННИНГ ШЕРӢИ

Агар исминг ила нутқим
безарман,
Забонимда асал totin
sezarman.
Ифор сочса атиргул лаҳза
чӯғдири,
Зулук зулфинг сочар анбарча
йўқдири.
Агар ўтли нигохинг эсласам
боз,
Хаёлимга қуёш бирлан
келар ёз.
Олиб кўнглимни
кўрмасимдан,

HUSNIDDINNING SHE'RI

Agar isming ila nutqim
bezarmen,
Zabonimda asal totin
sezarman.
Ifor sochsa atirgul lahma
cho'g'dir,
Zuluk zulfling sochar anbarcha
yo'qdir.
Agar o'tli nigohing eslasam
boz,
Xayolimga quyosh birlan
kelar yoz.
Olib ko'nglimni
ko'rmasimdan,

Нигорим, ўртадинг бағримни
зимдан.
Гулім, кўрмай ёниб шеърлар
битарман,
Агар васлинг насиб этса
нетарман?

Nigorim, o'rtading bag'rimni
zimdan.
Gulim, ko'rmay yonib she'rlar
bitarman,
Agar vasling nasib etsa
netarman?

СИЗНИ ЭСЛАСАМ

Дил соғинчга тўлади
Сизни эсласам.
Боғгул иси келади
Сизни эсласам.

Кора шоҳда гул битар,
Такир тошга тил битар,
Тунлар ёришиб кетар
Сизни эсласам.

SIZNI ESLASAM

Dil sog'inchga to'ladi
Sizni eslasam.
Bog'gul isi keladi
Sizni eslasam.

Qora shoxda gul bitar,
Taqir toshga til bitar,
Tunlar yorishib ketar
Sizni eslasam.

СОДИҚ ИТ РИВОЯТИ

Барвакт жудо айладилар
онамдан мени,
Хаёт завқин ато этган
хонамдан мени.

Намозшомда олисларга
олиб кетдилар
Ва барваста бир кишига
хадя этдилар.

Хўжайним қўринишдан
амалдор эди,
Дангиллама уйи, сулув ёри
бор эди.

Атрофимда бўлишдилар
гирдипарвона,
Ясашибдилар менинг учун
кичик бир хона.

Ит зотига берахмдир
азалдан тақдир,

SODIQ IT RIVOYATI

Barvaqt judo ayladilar
onamdan meni,
Hayot zavqin ato etgan
xonamdan meni.

Namozshomda olislarga
olib ketdilar
Va barvasta bir kishiga
hadya etdilar.

Xo'jayinim ko'rinishdan
amaldor edi,
Dang'illama uyi, suluv yori
bor edi.

Atrofimda bo'lishdilar
girdiparvona,
Yasashdilar mening uchun
kichik bir xona.

It zotiga berahmdir
azaldan taqdir,

Ёш бўйнимга осишилар
залворли занжир.

Аччиқ хижрон ёшларини
ичимга ютдим,
Онажоним ўгитларин
ёдимда тутдим.

Сергак эдим, хар шарпани
этардим таъкиб,
Хўжайним шубхалардан
бўлсин деб воқиф.

Кўз ўнгимда сўнар эди
кўк юлдузлари,
Ором олар эдим факат
тинч кундузлари.

Хўжайним юмушидан
қайтиб келгунча
Ош-сувимдан огоҳ эди
сулув келинчак.

Силаб-сиийпаб, эркалаган
бўлиб хўжайн
Фашимга ҳам тегар эди
гоҳо атайин.

Бундан хафа бўлмас эдим
сира ҳамammo,
Ўйлар эдим ёқтиради
ўйинни ҳамма.

Бу кун барча билганимнинг
бул турур шархи:
Ўйинларнинг ўйинлардан
кўп экан фарки.

* * *

Хўжайним ясан-тусан
чиқди бир сахар,
Чоги уни кутар эди
олис бир сафар.

Момиккина суюклиси
тўлғониб сочи,

Yosh bo‘ynimga osishdilar
zalvorli zanjir.

Achchiq hijron yosolarini
ichimga yutdim,
Onajonim o'gitlarin
yodimda tutdim.

Sergak edim, har sharpani
etardim ta'qib,
Xo'jayinim shubhalardan
bo'lsin deb voqif.

Ko'z o'ngimda so'nar edi
ko'k yulduzları,
Orom olar edim faqat
tinch kunduzları.

Xo'jayinim yumushidan
qaytib kelguncha
Osh-suvimdan ogoh edi
suluv kelinchak.

Silab-siypab, erkalagan
bo'lib xo'jayin
G'ashimga ham tegar edi
goho atayin.

Bundan xafa bo'lmas edim
sira ham ammo,
O'ylar edim yoqtiradi
o'yinni hamma.

Bu kun barcha bilganimning
bul turur sharhi:
O'yinlarning o'yinlardan
ko'p ekan farqi.

* * *

Xo'jayinim yasan-tusan
chiqdi bir sahar,
Chog'i uni kutar edi
olis bir safar.

Momiqqina suyuklisi
to'lg'onib sochi,

Хўжайинни қучиб олди
ёзиб куличин.

Вужудимга ларза солди
оташ ҳаяжон,
Оҳ, нечоғли бир-бирига
мехрибон инсон!

Шундай меҳр оташида
бир бор куйсайдим,
Ўз зотимни мен ҳам шундай
қучиб-сүйсайдим...

Киприкларим намлантилар
орзуларимдан,
Термуларкан мен уларга
орзиқиб зидан

Дарвозада ажралишди
ниҳоят улар,
Хўжайним мен томонга
боқару кулар.

Силкитганча қўлини сўнг
бурилиб кетар,
Ёлғиз гўзал бир-бир босиб
айвонга етар.

* * *

Асли сени — беражмни
эслаб нетайин,
Аммо ёдим унутмайди
сени, хўжайн.

Гарчи калтак азоблари
ёдимда ҳамон,
Лекин сени ўйлаганда
ўртанади жон.

Чорламаса эди сени
саёҳат сайли,
Балки мен ҳам кўча-кўйда
кеzmanasdim дайди.

Xo'jayinni quchib oldi
yozib qulochin.

Vujudimga larza soldi
otash hayajon,
Oh, nechog'li bir-biriga
mehribon inson!

Shunday mehr otashida
bir bor kuyssaydim,
O'z zotimni men ham shunday
quchib-suyssaydim...

Kipriklarim namlandilar
orzularimdan,
Termularkan men ularga
orziqib zimdan

Darvozada ajralishdi
nihoyat ular,
Xo'jayinim men tomonga
boqar-u kular.

Silkitgancha qo'lini so'ng
burilib ketar,
Yolg'iz go'zal bir-bir bosib
ayvonga yetar.

* * *

Asli seni — berahmni
eslab netayin,
Ammo yodim unutmaydi
seni, xo'jayin.

Garchi kaltak azoblari
yodimda hamon,
Lekin seni o'ylaganda
o'rtanadi jon.

Chorlamasa edi seni
sayohat sayli,
Balki men ham ko'cha-ko'yda
kezmasdim daydi.

* * *

О, у машъум кора кеча –
бахтсиз ва ифлос!
Дарвозани қоқди кимдир
кетма-кет, бехос.

Дарвозага етди гўзал
не учундир шод
Ва ўзга ёр лабларига
лаб босди, ҳайхот!

Бу ахволга лоқайд бокиб
тура олмадим,
Занжиримни юлқиб, сапчиб
хура бошладим.

Аммо, айтинг, бирор билан
кимнинг иши бор,
Ҳар кимнинг ўз хаёллари,
ўй-ташвиши бор.

Тонгга қадар ракс тушди
чироқ шуъласи,
Оқшом агар шундай эса
осмон қуласин.

Юрагимни пора кўрдим,
бўзладим хун-хун,
Ой юзида кора кўрдим –
сачраб кетди тун!

* * *

Қўлларида совға-салом,
жилмайиб мамнун,
Сафаридан қайтиб келди
хўжайнин бир кун.

Момиккина суюклиси
тўлғониб сочи,
Хўжайнинни кучиб олди
ёзиб қулочин.

Соҳибига хиёнатни
бilmas it zoti,
Бу удумни четлаб ўтмоқ
бизларга ётдир.

* * *

O, u mash'um qora kecha –
baxtsiz va iflos!
Darvozani qoqdi kimir
ketma-ket, bexos.

Darvozaga yetdi go'zal
ne uchundir shod
Va o'zga yor lablariga
lab bosdi, hayhot!

Bu ahvolga loqayd boqib tura
olmadim,
Zanjirimni yulqib, sapchib
hura boshladim.

Ammo, ayting, birov bilan
kimning ishi bor,
Har kimning o'z xayollari,
o'y-tashvishi bor.

Tongga qadar raqs tushdi
chiroq shu'lasi,
Oqshom agar shunday esa
osmon qulasin.

Yuragimni pora ko'rdim,
bo'zladim xun-xun,
Oy yuzida qora ko'rdim –
sachrab ketdi tun!

* * *

Qo'lllarida sovg'a-salom,
jilmayib mamnun,
Safaridan qaytib keldi
xo'jayin bir kun.

Momiqqina suyuklisi
to'lg'onib sochi,
Xo'jayinni quchib oldi
yoziq qulochin.

Sohibiga xiyonatni
bilmas it zoti,
Bu udumni chetlab o'tmoq
bizlarga yotdir.

Хақиқатдан кўз юммоққа
етмади бардош,
Хўжайиним оёғига қўйдим
йиғлаб бош.

Кўпdir сўзлай билмасликнинг
жонга касири,
Жиноятлар қолар бисёр
очилмай сири.

Билар девдим, билмади у,
пайқамади у,
Нопок дилдор сийнасига бош
кўйди, ёху!

Аламимга бардош бера
олмади занжир,
Келинчакка отдим ўзни
ваҳший ва абжир.

Аммо ногоҳ кучли зарбдан
кўзларим тинди...
Туманларда... хўжайиним
титраб кўринди.

* * *

Балки бунинг барига сабаб
Телба кўнгил шавқ-шарораси.
Кўзларимга кўринмас, ажаб,
Ўн тўққиз йил умр ораси.

Бунга сира ишонмас одам,
Ишонса ҳам тушунмас, тайин.
Ёшлиқ сари ўн тўққиз қадам,
Мисоли бир қадамдек ҳар
йил.

Ортга қараб илгари юриш...
Бунга фақат мұхабbat қодир.
Әхтимолки, ҳар минг қисматда
Битта шундай бўлажак содир.

Улғайиш — бу табиий бир
хол,
Лек табиий ёшариш қийин.—

Haqiqatdan ko'z yummoqqa
yetmadi bardosh,
Xo'jayinim oyog'iqa qo'ydim
yig'lab bosh.

Ko'pdir so'zlay bilmaslikning
jonga kasiri,
Jinoyatlar qolar bisyor
ochilmay siri.

Bilar devdim, bilmadi u,
payqamadi u,
Nopok dildor siynasiga bosh
qo'ydi, yohu!

Alamimga bardosh bera olmadi
zanjir,
Kelinchakka otdim o'zni
vahshiy va abjir.

Ammo nogoh kuchli zarbdan
ko'zlarim tindi...
Tumanlarda... xo'jayinim
titrab ko'rindi.

* * *

Balki buning bariga sabab
Telba ko'ngil shavq-sharorasi.
Ko'zlarimga ko'rinnmas, ajab,
O'n to'qqiz yil umr orasi.

Bunga sira ishonmas odam,
Ishonsa ham tushunmas, tayin.
Yoshlik sari o'n to'qqiz qadam,
Misoli bir qadamdek har
yil.

Ortga qarab ilgari yurish...
Bunga faqat muhabbat qodir.
Ehtimolki, har ming qismatda
Bitta shunday bo'lajak sodir.

Ulg'ayish — bu tabiiy bir
hol,
Lek tabiiy yosharish qiyin.—

Ўн тўққиз йил ўтгандан
аввал,
Ўн тўққиз йил ўтгандан
кейин.

Чаппа оқиб бораётирман
Беихтиёр Сангзор сингари...
Мени қўйиб юбормас бу
дард,
Энди сенинг қўлингда бари.

Унут мени, айрилиққа кўн,
Хижрон — умид, дийдор —
изтироб.
Мени мендан ичкарида кўм,
Мени мендан ташқарida топ.

O'n to'qqiz yil o'tgandan
avval,
O'n to'qqiz yil o'tgandan
keyin.

Chappa oqib borayotirman
Beixtiyor Sangzor singari...
Meni qo'yib yubormas bu
dard,
Endi sening qo'lingda bari.

Unut meni, ayriqliqqa ko'n,
Hijron — umid, diydor —
iztirob.
Meni mendan ichkarida ko'm,
Meni mendan tashqarida top.

* * *

Сени севишими шамолга
айтдим,
Шамол дарахтларга етказди
уни,—
Яланғоч шохларда
куртаклар бўртди.

Сенга хоҳишими сувларга
айтдим,
Сувлар гулбоғларга етказди
уни,—
Гуллар уялими,
қизариб кетди...

Seni sevishimni shamolga
aytdim,
Shamol daraxtlarga yetkazdi
uni,—
Yalang'och shoxlarda
kurtaklar bo'rtdi.

Senga xohishimni suvlarga
aytdim,
Suvlar gulbog'larga yetkazdi
uni,—
Gullar uyalibmi,
qizarib ketdi...

ЧИПТАЧИ ҚИЗГА

Авиакасса қошида ёзилган
ҳазил шеър

Учмайман мен Токиога,
Сеулга ҳам учмайман.
Аммо битта чипта олиш
Ниятидан кечмайман.

Учаверсин, ким учкиси
Келса ўша жойларга.

CHIPTACHI QIZGA

Aviakassa qoshida yozilgan
hazil she'r

Uchmayman men Tokioga,
Seulga ham uchmayman.
Ammo bitta chipta olish
Niyatidan kechmayman.

Uchaversin, kim uchkisi
Kelsa o'sha joylarga.

Мен учмайман осмонларга,
Мен учмайман ойларга.

Хўб ажойиб бир шаҳар бор,
Тушларимда кўраман.
Тақдир насиб этса агар
Шу шаҳарга бораман.

У гўзалдир Нью-Йоркдан,
Париждан зўр минг бора.
Шу шаҳарга йўл тополмай
Юрибман мен оввора.

Уни кўнгил шаҳри дерлар,
Чиптачи қиз — мезбони.
Армоним йўқ, бўлсам бир бор
Шу шаҳарнинг меҳмони.

Бу шаҳарда битта эмас,
Икки қуёш нур сочар.
Садафдек оқ минорлари
Берк қасрига йўл очар.

Унда сайрар бир қизил күш,
Сайрогидан эрир тош.
Ичкарида нима бўлса
Бийрон-бийрон этур фош.

Шу қүшчани лабларимда
Сувлар бериб боқайин.
Аллалайн тилларимда,
Бекасига ёқайин.

Бу шаҳарга ишқ фазилат,
Бу шаҳарга меҳр хос.
Шу шаҳарга битта чипта
Бера қолинг, илтимос!

Men uchmayman osmonlarga,
Men uchmayman oylarga.

Xo‘b ajoyib bir shahar bor,
Tushlarimda ko‘raman.
Taqdir nasib etsa agar
Shu shaharga boraman.

U go‘zaldir Nyu-Yorkdan,
Parijdan zo‘r ming bora.
Shu shaharga yo‘l topolmay
Yuribman men ovvora.

Uni ko‘ngil shahri derlar,
Chiptachi qiz — mezboni.
Armonim yo‘q, bo‘lsam bir bor
Shu shaharning mehmoni.

Bu shaharda bitta emas,
Ikki quyosh nur sochar.
Sadafdek oq minorlari
Berk qasriga yo‘l ochar.

Unda sayrar bir qizil qush,
Sayrog‘idan erir tosh.
Ichkarida nima bo‘lsa
Biyron-biyron etur fosh.

Shu qushchani lablarimda
Suvlar beriб boqayin.
Allalain tillarimda,
Bekasiga yoqayin.

Bu shaharga ishq fazilat,
Bu shaharga mehr xos.
Shu shaharga bitta chipta
Bera qoling, iltimos!

ҚУШ СОЯСИ

Бошигни баланд тут,
хәётсан токи
Турмуш ташвишларин йўқ
нихояси.

QUSH SOYASI

Boshingni baland tut,
hayotsan toki
Turmush tashvishlarin yo‘q
nihoyasi.

Яшасин изтироб!

Изтироб — боқий,
Бахт — бу учиб ўтган
кушнинг сояси.

Келган-кетганини бирор
билмагай,
Кўнгилга ўткинчи ҳаловат
солар.
У жазман мисоли вафо
қилмагай,
Ёнингда маҳраминг изтироб
қолар.

ДЎСТ БОЗОРИ

Дўст бизни сотиби.
Шод этди бу хол,
Дилдан кўтарилиди
гард-ғуборимиз.
Бозорда ўтмайин ётар
қанча мол,
Минг шукр, бор экан
харидоримиз.

Yashasin iztirob!

Iztirob — boqiy,
Baxt — bu uchib o'tgan
qushning soyasi.

Kelgan-ketganini birov
bilmagay,
Ko'ngilga o'tkinchi halovat
solar.
U jazman misoli vafo
qilmagay,
Yoningda mahraming iztirob
qolar.

DO'ST BOZORI

Do'st bizni sotibdi.
Shod etdi bu hol,
Dildan ko'tarildi
gard-g'uborimiz.
Bozorda o'tmayin yotar
qancha mol,
Ming shukr, bor ekan
xaridorimiz.

• • •

Устоз Ҳамид Олимжонга
Қани,
Мен ҳам
Бир дарахт бўлсам...
Кўксимдаги оташ гулхандан
Сон минг
Пушти чироқлар ёқиб,
Матонатли ўриклар каби
Баҳор йўлларини ёритсам...

• • •

Ахли эҳтиёж мудом
Эр химматидан шариф.
Тўғрилиги учун ҳам
И gnaga ergashar ip.

Зеро ҳақиқат абад
Ҳаракатда билинур.
Бағри кора... шу сабаб
Булутдан қочар ёмғир!

Ustoz Hamid Olimjonga

Qani,
Men ham
Bir daraxt bo'lsam...
Ko'ksimdag'i otash gulxandan
Son ming
Pushti chiroqlar yoqib,
Matonatli o'riklar kabi
Bahor yo'llarini yoritsam...

• • •

Ahli ehtiyoj mudom
Er himmatidan sharif.
To'g'riliqi uchun ham
Ignaga ergashar ip.

Zero haqiqat abad
Harakatda bilinur.
Bag'ri qora... shu sabab
Bulutdan qochar yomg'ir!

ГУЛ БАРГИ

Гул bargida yashar ifor,
Дил дардига анбар шифо.
Ха, кимки mast ишқ болидан,
Аҳволи Мажнун холидан.
Ёр қиласа чиндан сал имо,
Салламно, ҳазор салламно.
Лойдан ясади олло ки,
Ёр пойида бўлай хоки.

GUL BARGI

Gul bargida yashar ifor,
Dil dardiga anbar shifo.
Ha, kimki mast ishq bolidan,
Ahvoli Majnun holidan.
Yor qilsa chindan sal imo,
Sallamno, hazor sallamno.
Loydan yasadi ollo ki,
Yor poyida bo'lay xoki.

АЗИЗ ДЎСТ

Абдумалик акага

Мабодо берсалар шундай бир
савол:
«Лафзи ҳалолликда
шодиёрроқ ким?». .
Ибрат қилиб сизни кўрсатар
эдим,
Шояд бошқалар ҳам касб
этса камол.

Ер билан ер каби, эр билан
эрдек,
Ҳақ сўз фидойиси. —
Бари сизга хос.
Гап рости, кўнглимда сизга
чин ихлос,
Азиз дўст, соғ бўлинг
ҳамиша бирдек!

AZIZ DO'ST

Abdumalik akaga

Mabodo bersalar shunday bir
savol:
«Lafzi halollikda
shodiyorroq kim?». .
Ibrat qilib sizni ko'rsatar
edim,
Shoyad boshqalar ham kasb
etsa kamol.

Yer bilan yer kabi, er bilan
erdek,
Haq so'z fidoyisi. —
Bari sizga xos.
Gap rosti, ko'nglimda sizga
chin ixlos,
Aziz do'st, sog' bo'ling
hamisha birdek!

ОДДИЙ ТАҚҚОС

Донишманддир Тангри таоло,
Ҳар неки жуфт бўлмоғи авло.

Кўз жуфт бўлса ҳам яроғ,
ҳам зеб,
Ўйла, нечун қўрқинчлидир
дев.

ODDIY TAQQOS

Donishmanddir Tangri taolo,
Har neki juft bo'lmos'i avlo.

Ko'z juft bo'lsa ham yarog',
ham zeb,
O'yla, nechun qo'rqinchlidir
dev.

Битта бўлса қулогинг агар,
Ярим умринг ўтар бехабар.

Икки қўлинг бўлса уқувлик,
Шамолга ҳам кийдирар
сувлиқ.

Битса агар иккита оёқ,
Балки дунё кезар эди тоғ.

Нечун totli жонон дудоғи?
Жуфт талпинар илтифот чоғи.

Бўлса агар тарқоқ ва бебош,
Юксакдан жой олармиди
қош?

Аммо нечун танходир юрак?
У ўз жуфтин топмоги керак.

Дили дилин эта олса жалб,
Икки вужуд бўлажак бир
қалб!

Bitta bo'lsa qulog'ing agar,
Yarim umring o'tar bexabar.

Ikki qo'ling bo'lsa uquvlik,
Shamolga ham kiydirar
suqliq.

Bitsa agar ikkita oyoq,
Balki dunyo kezar edi tog'.

Nechun totli jonon dudog'i?
Juft talpinar iltifot chog'i.

Bo'lsa agar tarqoq va bebosh,
Yuksakdan joy olarmidi
qosh?

Ammo nechun tanhodir yurak?
U o'z juftin topmog'i kerak.

Dili dilin eta olsa jalb,
Ikki vujud bo'lajak bir
qalb!

МУҲАББАТ

Мухаббат – бу кўнгил
таоми,
Йўқдир татиб кўрмаган
одам.
Оlam оlam бўлиб то ҳануз
Хеч бир киши тўйдим
демаган.

Мухаббат – бу кўнгил
шароби,
Ози ташна қиласи,
чанқатар кўпи.
Шу боис маст ўтар ошиқлар
Қайта-қайта ишқ жомин
ўпид...

MUHABBAT

Muhabbat – bu ko'ngil
taomi,
Yo'qdir tatib ko'rmagan
odam.
Olam olam bo'lib to hanuz
Hech bir kishi to'ydim
demagan.

Muhabbat – bu ko'ngil
sharobi,
Ozi tashna qilar,
chanqatar ko'pi.
Shu bois mast o'tar oshiqlar
Qayta-qayta ishq jomin
o'pib...

МЕХР

Доналаб сочсанг ҳам
тугайди хирмон,
Ховучлаб сепсанг ҳам кўл
суви тугар.
Факат инсон меҳри, инсон
кувончи
Улашганинг сари кўпаяр
тугал.

Шу боис одамзод қувончин
доим
Дўсту ёрлар ила қўражак
баҳам.
Күёш зиёсидан — олам
чиroyi,
Кўнгил чароғондир қўнгил
мехридан.

MEHR

Donalab sochsang ham
tugaydi xirmon,
Hovuchlab sepsang ham ko'l
suvi tugar.
Faqat inson mehri, inson
quvonchi
Ulashganing sari ko'payar
tugal.

Shu bois oadamzod quvonchin
doim
Do'st-u yorlar ila ko'rajak
baham.
Quyosh ziyyosidan — olam
chiroyi,
Ko'ngil charog'ondir ko'ngil
mehridan.

ЭРКАКЛАР ВА АЁЛЛАР

Ҳазил

Шукру салом минг бир ҳазор,
Минг бир ҳазор ҳамду сано.
Одам зотин парвардигор
Обу гилдан этмиш бино.

Сувга ўхшар эркак зоти,
Юз феъли хўб, бири ёмон.
Қия жойга дуч келса, бас,
Оқиб кетар ўша томон.

Аёл зоти ўхшар гилга,
Юз феъли хўб, бири қизик.
Қанча қорсанг зуваласин
Шунча яна бўлар пишиқ.

Шукру салом минг бир ҳазор,
Минг бир ҳазор ҳамду сано.
Одам зотин парвардигор
Обу гилдан этмиш бино.

ERKAKLAR VA AYOLLAR

Hazil

Shukr-u salom ming bir hazor,
Ming bir hazor hamd-u sano.
Odam zotin parvardigor
Obu gildan etmish bino.

Suvga o'xshar erkak zoti,
Yuz fe'li xo'b, biri yomon.
Qiya joyga duch kelsa, bas,
Oqib ketar o'sha tomon.

Ayol zoti o'xshar gilga,
Yuz fe'li xo'b, biri qiziq.
Qancha qorsang zuvalasin
Shuncha yana bo'lar pishiq.

Shukr-u salom ming bir hazor,
Ming bir hazor hamd-u sano.
Odam zotin parvardigor
Obu gildan etmish bino.

ЮРТ ИШҚИДА

YURT ISHQIDA

ЙЎЛДАГИ ТУЙҒУЛАР

Киндик қон тўкилган
тупроқни
Хар қанча куйласанг
ярашар.
Мен тоғли қишлоқнинг
ўғлони,
Масканим майсали Гараша,—
Ирмоқлар қирғоқдан тошган
юрг,
Адрлар сарпоси кўкалам.
Галладан ҳосили ошган юрг,
Ҳам чўпон алқаган пок
Ватан.

Фарзандлик хиссидан маст,
сарин,
Шавқ бўлиб кезганиман
тоғларда.
Гуркирар болалик йилларим
Сой бўйи — узумзор
боғларда.

Илм ва меҳнатда омад ёр,
Тилақдош эдилар одамлар.
«Илмнинг этагин тутган xor
Бўлмайди», дедилар одамлар.

Мен бугун эзгулик асири,
Йўл олдим шахарга —
шовқинли.
Ва лекин онажон қишлоғим
Қалбимда асрарман
шавқингни.
Вужудим мабодо қолса ҳам
Йироқда қисматнинг комида.
Бағрингга барибир
кайтурман
Безавол бир қўшиқ номида!

YO'LDAGI TUYG'ULAR

Kindik qon to'kilgan
tuproqni
Har qancha kuylasang
yarashar.
Men tog'li qishloqning
o'g'loni,
Maskanim maysali Garasha,—
Irmoqlar qirg'oqdan toshgan
yurt,
Adrlar sarposi ko'kalam.
G'alladan hosili oshgan yurt,
Ham cho'pon alqagan pok
Vatan.

Farzandlik hissidan mast,
sarin,
Shavq bo'lib kezganman
tog'larda.
Gurkirar bolalik yillarim
Soy bo'yi — uzumzor
bog'larda.

Ilm va mehnatda omad yor,
Tilakdosh edilar odamlar.
«Ilmning etagin tutgan xor
Bo'lmaydi», dedilar odamlar.

Men bugun ezgulik asiri,
Yo'l oldim shaharga —
shovqinli.
Va lekin onajon qishlog'im
Qalbimda asrarman
shavqingni.
Vujudim mabodo qolsa ham
Yiroqda qismatning komida.
Bag'ringga baribir
qayturman
Bezavol bir qo'shiq nomida!

ОТ ХУРМАТИ

Неча кунки, кишлоқ ичра
кезади бир гап,
Кўпкарининг довруғига тенг
шерик бўлиб:
«Сари полвон қамчи тортди
Норнинг отига,
Мард йигитнинг бундай ишга
бормайди кўли».

Бир пиёла чой устида
оқсоқоллар боз
Хайрат билан бири қўйиб,
бири сўз олар:
«От юзига қамчи тортмас асл
чавандоз,
Чавандоздан бу дунёда
тантлил қолар!».

...Сари чиқар тулпорини
етаклаб бу дам,
Элчи йигит узангига тираиди
оёқ.
Йўл уйғонар туёқларнинг
таронасидан,
Енгилгина рақсга тушар
салобатли төр.

Мана, ўйнар кўк дарвоза
кошида тулпор,
Элчи йигит Нор полвонга
узатади хат:
«От хурмати, айбларимга
бўламан иқрор,
Бунга элчи ва ўз отим
берар кафолат».

Дастурхонга яраш оши
тортилар шу кеч,
Кекса чўпон дуторини кўлига
олар:
«Номардлардан мерос ўтар
адоват, ўқинч,
Чавандоздан бу дунёда
тантлил қолар!».

ОТ HURMATI

Necha kunki, qishloq ichra
kezadi bir gap,
Ko'pkarining dovrug'iga teng
sherik bo'lib:
«Sari polvon qamchi tortdi
Norning otiga,
Mard yigitning bunday ishga
bormaydi qo'li».

Bir piyola choy ustida
oqsoqollar boz
Hayrat bilan biri qo'yib,
biri so'z olar:
«Ot yuziga qamchi tortmas asl
chavandoz,
Chavandozdan bu dunyoda
tantilik qolar!».

...Sari chiqar tulporini
yetaklab bu dam,
Elchi yigit uzangiga tiraydi
oyoq.
Yo'l uyg'onar tuyoqlarning
taronasidan,
Yengilgina raqsga tushar
salobatli tog'.

Mana, o'ynar ko'k darvoza
qoshida tulpor,
Elchi yigit Nor polvonga
uzatadi xat:
«Ot hurmati, ayblarimga
bo'laman iqror,
Bunga elchi va o'z otim
berar kafolat».

Dasturxonha yarash oshi
tortilar shu kech,
Keksa cho'pon dutorini qo'liga
olar:
«Nomardlardan meros o'tar
adovat, o'kinch,
Chavandozdan bu dunyoda
tantilik qolar!».

ҲАМДАРДЛИК

Бугун булат босса мовий кўк
сахнини
Эртасига она қуёш балқар
аён.
Хазонрезги боғлар аро куз
салқини:
Тоғ бағрида азалиқдир бир
хонадон.

Қўй бўғзига қадалгандা
кескир пичок
Фурсат кутиб омон қолар
омонат жон.
Тўйхонада ўти сўниб ётар
ўчок:
Тоғ бағрида азалиқдир бир
хонадон.

Гарашалик отланса ҳам
сафар сари
От жиловин уйга бурар ўшал
замон.
Бир сўз демай дарвозан
очар ёри:
Тоғ бағрида азалиқдир бир
хонадон.

Ким эди у, атиргулми,
райхон эди.
Балки доно эди ўтган,
балки нодон.
Ким бўлмасин шу тоғларга
мехмон эди:
Тоғ бағрида азалиқдир бир
хонадон.

Кўнгил сўраб йифилади
кеексаю ёш,
Йўловчи ҳам бир фурсатга
ўтар кириб.
Шундай, ногоҳ қулагудек
бўлса бир тош,
Бева каби бўзлар бутун тоғ
ўкириб!

HAMDARDLIK

Bugun bulut bossa moviy ko'k
sahnini
Ertasiga ona quyosh balqar
ayon.
Xazonrezgi bog'lar aro kuz
salqini:
Tog' bag'rida azalikdir bir
xonadon.

Qo'y bo'g'ziga qadalganda
keskir pichoq
Fursat kutib omon qolar
omonat jon.
To'yxonada o'ti so'nib yotar
o'choq:
Tog' bag'rida azalikdir bir
xonadon.

Garashalik otlansa ham
safar sari
Ot jilovin uyga burar o'shal
zamon.
Bir so'z demay darvozani
ochar yori:
Tog' bag'rida azalikdir bir
xonadon.

Kim edi u, atirgulmi,
rayhon edi.
Balki dono edi o'tgan,
balki nodon.
Kim bo'lmasin shu tog'larga
mehmon edi:
Tog' bag'rida azalikdir bir
xonadon.

Ko'ngil so'rab yig'iladi
kekxa-yu yosh,
Yo'lovchi ham bir fursatga
o'tar kirib.
Shunday, nogoh qulagudek
bo'lsa bir tosh,
Beva kabi bo'zlar butun tog'
o'kirib!

ГАРАШАЛИКЛАР ҚЎШИФИ

Буғдойзорда елга етак
наво оқар,
Кун тифида булутлардан
таҳсин ёғар.
Бу диёрни севганларга
бахтлар боқар,
Юрт қадрига етмагани
чақмок урсин.

Гарашалик, агар иши кетса
ҳам чап,
Оқ сут берган онасини
кетмас ташлаб.
Ким билмаса умри учун буни
матлаб,
Бахтга етдим деганида
чақмок урсин.

Бойчечакни боласидек
суймаса ким,
Ризқу неъмат тупроқ исин
туймаса ким,
Бир гул сўлса, армон ичра
куймаса ким,
Гулга қўли етган чоғда
чақмок урсин.

Туёқлари учқун сочиб
тулпор елар,
Тун бағрига титроқ солиб
тоғлик келар.
Ул келгунча уйида чироқ
ӯчса агар,
Ёр иззатин билмагани
чақмок урсин.

Таслим бўлмас фурур эли
тоғлар мангув,
Бўлиқ сийна бўса берган
чоғлар мангув,
Хиёнатдан қалбда қолган
доғлар мангув,

GARASHALIKLAR QO'SHIG'I

Bug'doyzorda yelga yetak
navo oqar,
Kun tig'ida bulutlardan
tahsin yog'ar.
Bu diyorni sevganlarga
baxtlar boqar,
Yurt qadriga yetmaganni
chaqmoq ursin.

Garashalik, agar ishi ketsa
ham chap,
Oq sut bergan onasini
ketmas tashlab.
Kim bilmasa umri uchun buni
matlab,
Baxtga yetdim deganida
chaqmoq ursin.

Boychechakni bolasidek
suymasa kim,
Rizq-u ne'mat tuproq isin
tuymasa kim,
Bir gul so'lsa, armon ichra
kuymasa kim,
Gulga qo'li yetgan chog'da
chaqmoq ursin.

Tuyoqlari uchqun sochib
tulpor yelar,
Tun bag'riga titroq solib
tog'lik kelar.
Ul kelguncha uyida chiroq
o'chsa agar,
Yor izzatin bilmagañi
chaqmoq ursin.

Taslim bo'lmas g'urur eli
tog'lar manguv,
Bo'liq siyna bo'sa bergen
chog'lar manguv,
Xiyonatdan qalbda qolgan
dog'lar manguv,

Ўзга бокка кўз тикканни
чакмоқ урсин.

Бахор келди, қани сенинг
турналаринг,
Самовотга осудалик
тилаганинг?
Гар йўқ эса маъкул бунда
турмаганинг,
Дўппи талаб бошгинангни
чакмоқ урсин!

O'zga boqqa ko'z tikkanni
chaqmoq ursin.

Bahor keldi, qani sening
turnalaring,
Samovotga osudalik
tilaganing?
Gar yo'q esa ma'qul bunda
turmaganning,
Do'ppi talab boshginangni
chaqmoq ursin!

БАХОР ҲАВОСИ

Тун.
Ёмғир шовуллар,
Шамол тентирар,
Тарақлаб очилар эшик
ногаҳон,
Хонага ёприлар ёмғир
салқини.
Кордек оқ кўйлакли бўлиқ
бир жувон
Остонада ўйчан термулиб
турар.

Сирли оҳанглардан энтикар
қалби
Шамол соchlарини тортқилаб
қочар
Шаффоф томчиларни юзига
соchar,
Хилпирап кўйлаги оқ гулхан
каби,
Жунжикиб оҳиста кирар
ётокка.

Кўксини тўлдириб ёмғир
навоси
Кўз очару жонбахш
сезгидан эри —
Сингиб кетар муздек бағрига
эриб,

BAHOR HAVOSI

Tun.
Yomg'ir shovullar,
Shamol tentirar,
Taraqlab ochilar eshik
nogahon,
Xonaga yoprilar yomg'ir
salqini.
Qordek oq ko'yakli bo'liq
bir juvon
Ostonada o'ychan termulib
turar.

Sirli ohanglardan entikar
qalbi
Shamol sochlарини tortqilab
qochар
Shaffof tomchilarни yuziga
sochar,
Hilpirar ko'ylagi oq gulxan
kabi,
Junjikib ohista kirar
yotoqqa.

Ko'ksini to'ldirib yomg'ir
navosi
Ko'z ocharu jonbaxsh
sezgidan eri —
Singib ketar muzdek bag'riga
erib,

Май каби симириб бахор
хавосин.
Тун.
Ёмғир шовуллар.
Шамол энтикар...

May kabi simirib bahor
havosin.
Tun.
Yomg'ir shovullar.
Shamol entikar...

ЁМҒИР СУВИ

Туёқ излари ёмғир сувига
түлди,
Үтлоққа түкилди ой
синиклари.
Толғин тонгга қадар давомли
бўлди
Айғиру биянинг хуш
қиликлари.

YOMG'IR SUVI

Tuyoq izlari yomg'ir suviga
to'ldi,
O'tloqqa to'kildi oy
siniqlari.
Tolg'in tongga qadar davomli
bo'ldi
Ayg'iru biyaning xush
qiliqlari.

Ҳаво бўйсара қиз лабидек
ширин,
Ҳаловат ёйилди борликқа
сокин.
Бостирма ёнида юлқиб
занжирин
Ойга хониш қилди баҳайбат
бир ит...

Havo bo'ysara qiz labidek
shirin,
Halovat-yoyildi borliqqa
sokin.
Bostirma yonida yulqib
zanjirin
Oyga xonish qildi bahaybat
bir it...

УЙГОНИШ

Ярим тунда чўчиб
уйғондим бехос,
Кўрдим,
бино бўлмиш еру кўк аро
Кумуш тўр тортилган бир
хонаи хос.
Осмон ерни қиздек кучиб
ётарди,
Шивирларди суйиб, эркалаб,
кулиб.
Тонгда хушбўй гуллар
түғилди сархил,
Осмон сингари пок,
Ер каби сулув.

UYG'ONISH

Yarim tunda cho'chib
uyg'ondim bexos,
Ko'rdim,
bino bo'l mish yer-u ko'k aro
Kumush to'r tortilgan bir
xonayi xos.
Osmon yerni qizdek quchib
yotardi,
Shivirlardi suyib, erkalab,
kulib.
Tongda xushbo'y gullar
tug'ildi sarxil,
Osmon singari pok,
Yer kabi suluv.

...Бир қиз мақдамидан
ёшарди ёш боғ,
Ёш боғ ифорларга кўмди
хавони.
Киз туйди, керакдир сир
очар ўртоқ,
Сезди сийнасида сархуш
үйғониш.

...Bir qiz maqdamidan
yoshardi yosh bog‘,
Yosh bog‘ iforlarga ko‘mdi
havoni.
Qiz tuydi, kerakdir sir ochar
o‘rtoq,
Sezdi siynasida sarkush
uyg‘onish.

БЕДОР ТОШЛАР

Тоғу тош этаги,
куйилишларда,
Гоҳ ўтта кўмилиб,
гоҳ пусиб жарда,

Субҳи сахардан то алвон
кунботар
Бу юртни йўллари қўриқлаб
ётар.

Таниш ё нотаниш кўйса гар
қадам,
Хар зарра тупроғи уйғонар
шу дам.

Фаввора мисоли фалакка
оқиб,
Мехмон ташрифидан айлагай
воқиф.

Тунлари мизғиса ой,
куйёшлари,
Пойлоқчилик қиласр бедор
тошлари.

Бегона оёғи тесга бир тошга,
Тош сайраб қишлоқни
кўтарар босгла.

Оқшомлар уйқуга ётса
ойжамол,
Дараҳт шоҳларига чўзилиб
шамол

BEDOR TOSHLAR

Tog‘-u tosh etagi,
quyilishlarda,
Goh o‘tga ko‘milib,
goh pusib jarda,

Subhi saharden to alvon
kunbotar
Bu yurtni yo’llari qo‘riqlab
yotar.

Tanish yo notanish qo‘ysa gar
qadam,
Har zarra tuprog‘i uyg‘onar
shu dam.

Favvora misoli falakka
oqib,
Mehmon tashrifidan aylagay
voqif.

Tunlari mizg‘isa oy,
quyoshlari,
Poyloqchilik qilar bedor
toshlari.

Begona oyog‘i tegsa bir toshga,
Tosh sayrab qishloqni
ko‘tarar boshga.

Oqshomlar uyquga yotsa
oyjamol,
Daraxt shoxlariga cho‘zilib
shamol

Номаълум шарпани сезган
чоғлари,
Сарсон ишқ боф ичра кезган
чоғлари

Чирик олмаларни узиблар
отар,
Чорпояда ётган чолни
уйғотар...

Noma'lum sharpani sezgan
chog'lari,
Sarson ishq bog' ichra kezgan
chog'lari

Chirik olmalarni uziblar
otar,
Chorpoyada yotgan cholni
uyg'otar...

АЛПОМИШ ЁДИ

Олтин куз фаслига чорлайди
яна
Маъсум болаликнинг серзавқ
дамлари.
Ёзги чорбогдаман.
Ёнғоқзор дара,
Тош уй этагида жилдирап
арик.
Корайган уфқдан қуйилар
салқин,
Шамол хазонларни сочиб
югурар.
Яқинда кўмилган токзорда
санқиб
Кўй-кўзи ризқини ахтариб
юрар.
Тонгданоқ куйманиб
уй эгалари
Қишки ховлиларга кетдилар
кўчиб.
Сукунат кўйнида хувуллаб
бағри
Тош ўчоқ ётибди олови
ўчиб.
Сукланиб бокаман бўм-бўш
уйга жим,
Бағрида улғайган умримдан
рози.
Ўтли хотиралар ёритар
руҳим

ALPOMISH YODI

Oltin kuz fasliga chorlaydi
yana
Ma'sum bolalikning serzavq
damlari.
Yozgi chorbog'daman.
Yong'oqzor dara,
Tosh uy etagida jildirar
ariq.
Qoraygan ufqdan quyilar
salqin,
Shamol xazonlarni sochib
yugurar.
Yaqinda ko'milgan tokzorda
sanqib
Qo'y-qo'zi rizqini axtarib
yurar.
Tongdanoq kuymanib
uy egalari
Qishki hovlilarga ketdilar
ko'chib.
Sukunat qo'ynida huvullab
bag'ri
Tosh o'choq yotibdi olovi
o'chib.
Suqlanib boqaman bo'm-bo'sh
uyga jim,
Bag'rida ulg'aygan umrimdan
rozi.
O'tli xotiralar yoritar
ruhim

Ва янграпр ўсмирнинг тиник
 овози.
 Ана у, харсангни от қилиб
 миниб
 Ёд ўкир Бойчибор
 саргузаштларин.
 Алпомиш гўёки туғишиган
 ини,
 Гўё янгасидек яқинидир
 Барчин...
 Қайтаман.
 Ёпилар муқаддас китоб,
 Хур дилим дафъатан
 тортгайдир хомуш.
 Ойбарчин ой каби юксалар
 шитоб,
 Асрлар қаъридан боқар
 Алпомиш...

Va yangrap o'smirning tiniq
 ovozi.
 Ana u, xarsangni ot qilib
 minib
 Yod o'qir Boychibor
 sarguzashtlarin.
 Alpomish go'yoki tug'ishgan
 ini,
 Go'yo yangasidek yaqindir
 Barchin...
 Qaytaman.
 Yopilar muqaddas kitob,
 Hur dilim daf'atan
 tortgaydir xomush.
 Oybarchin oy kabi yuksalar
 shitob,
 Asrlar qa'ridan boqar
 Alpomish...

* * *

*Отам Ҳаким Раҳмат ўғли
хотирасига*

Бу боғнинг боғбони
 чол эди —
 Соқоли соchlари каби оқ.
 Боғ ўрни яланглик жой эди,
 Бор-йўғи оқкуврай ва янтоқ.

Бу боғнинг боғбони чол
 эди...
 Терак лол:
 «Кетди у қаёққа?»
 Шафтоли қомати дол энди,
 Бўзлайди таяниб таёққа.

Узумлар йиғлашар мўлтираб,
 Япроққа беркитиб юзини.
 Йўл чопар боғ аро тентираб,
 Йўқотиб боғбоннинг изини.

Боғ кездим,
 айрилиқ тифидан
 Кўксимда жароҳат излари.

*Otam Hakim Rahmat o'g'li
xotirasiga*

Bu bog'ning bog'boni
 chol edi —
 Soqoli sochlari kabi oq.
 Bog' o'rni yalanglik joy edi,
 Bor-yo'g'i oqquvray va yantooq.

Bu bog'ning bog'boni chol
 edi...
 Terak lol:
 «Ketdi u qayoqqa?»
 Shaftoli qomati dol endi,
 Bo'zlaydi tayanib tayoqqa.

Uzumlar yig'lashar mo'lтираб,
 Yaproqqa berkitib yuzini.
 Yo'l chopar bog' aro tentirab,
 Yo'qotib bog'bonning izini.

Bog' kezdim,
 ayriliq tig'idan
 Ko'ksimda jarohat izlari.

Қизаріб кетибди йиғидан
Олмаларнинг ўйчан
күзлари...
Бу боғнинг боғбони чол эди!

УДДАБУРРО САТТОРБОЙ СИРИ

Урвоқ булут соясичалик
Томорқаси – узумзори бор.
Кўлда кетмон, йил ўн икки ой
Кўриқчилик шу ерда Саттор.

Сунбулада ҳар бош узумни
Ёмби каби авайлаб узиб,
Соя-салқин хилват хонага
Осіб кўяр яконга тизиб.

Сўнг бири кам ўттиз кун
кутар,
Ҳар бош узум сояда сўлиб
Шира боғлар, роса бол тутар,
Қотар кора сақичдай бўлиб.

Ана энди, кўринг Сатторни,
Эртаю кеч тиним билмайди.
Самарқанднинг машхури
жаҳон
Бозоридан бери келмайди.

«Кетсам қайтиб келмайман
бошка,
Биччи қолди, келиб қолинг,
хой.
Ҳар донаси кора кўнғиздай,
Пуштасини чопган Раупбой!»

Кўрган билар, Гараша қайда,
Қайда шахри азим
Самарқанд.
Raupboyning номин эшишиб
Бўлиб кетар одамлар тирбанд.

Эл ичиди бозор ахлидай
Шинаванда бўлмаса керак.

Qizarib ketibdi yig'idan
Olmalarning o'ychan
ko'zlar...
Bu bog'ning bog'boni chol edi!

UDDABURRO SATTORBOY SIRI

Urvoq bulut soyasichalik
Tomorqasi – uzumzori bor.
Qo'lda ketmon, yil o'n ikki oy
Qo'riqchidek shu yerda Sattor.

Sunbulada har bosh uzumni
Yombi kabi avaylab uzib,
Soya-salqin xilvat xonaga
Osib qo'yar yakonga tizib.

So'ng biri kam o'ttiz kun
kutar,
Har bosh uzum soyada so'lib
Shira bog'lar, rosa bol tutar,
Qotar qora saqichday bo'lib.

Ana endi, ko'ring Sattorni,
Erta-yu kech tinim bilmaydi.
Samarqandning mashhuri
jahon
Bozoridan beri kelmaydi.

«Ketsam qaytib kelmayman
boshqqa,
Bichchi qoldi, kelib qoling,
hoy.
Har donasi qora qo'ng'izday,
Pushtasini chopgan Raupboy!»

Ko'rgan bilar, Garasha qayda,
Qayda shahri azim
Samarqand.
Raupboyning nomin eshitib
Bo'lib ketar odamlar tirband.

El ichida bozor ahliday
Shinavanda bo'lmasa kerak.

Раупбойни хар холда улар
Фарход сиёқ ўйласа керак.

Турнақатор майизфурушлар
Кузатишар бир четда ўсал:
«Турмасмидик бундай
туришда
Бизларнинг ҳам Раупбой
бўлса?».

Терак бўйи тик келмай офтоб
Путга босиб майизтўрвани,
Йўлга чиқиши олдидан Саттор
Хўр-хўр ҳўплар қайноқ
шўрвани.

...Ана, кетиб боряпти Саттор
Ўз хаёли билан ўзи банд.
Хуржунида Раупбой учун
Хар галгидай — бир жуфт
хўроқанд!

Raupboyni har holda ular
Farhod siyoq o'ylasa kerak.

Turnaqator mayizfurushlar
Kuzatishar bir chetda o'sal:
«Turmasmidik bunday
turishda
Bizlarning ham Raupboy
bo'lsa?».

Terak bo'yi tik kelmay oftob
Putga bosib mayizto'rvani,
Yo'lga chiqishi oldidan Sattor
Xo'txo'r ho'plar qaynoq
sho'rvani.

...Ana, ketib boryapti Sattor
O'z xayoli bilan o'zi band.
Xurjunida Raupboy uchun
Har galgiday — bir juft
xo'rozqand!

РАЖАББОЙНИНГ БЕЛГИСИ

Мехмон чақирибди бир куни
Ражаб:
«Форишдан тоғ томон
борасиз ўрлаб,
Саврик довонидан кунботар
ёқда —
Қияда уч сигир юрибди
ўтлаб.
Тарновдек қуилиб кетар йўл
ўзи,
Чалғимай юз буринг ўша
томонга».

Шом пайти форишлик
беш-олти меҳмон
Ўрлаб келибдилар юксак
дованга.
Сўнг бир қур кўлларин қилиб
соябон

RAJABBOYNING BELGISI

Mehmon chaqiribdi bir kuni
Rajab:
«Forishdan tog' tomon
borasiz o'rlab,
Savrik dovonidan kunbotar
yoqda —
Qiyada uch sigir yuribdi
o'tlab.
Tarnovdek quyilib ketar yo'l
o'zi,
Chalg'imay yuz buring o'sha
tomonga».

Shom payti forishlik
besh-olti mehmon
O'rlab kelibdilar yuksak
dovonga.
So'ng bir qur qo'llarin qilib
soyabon

Гараша қайда,
деб кўрмишлар чўтлаб.
Сигир қайда, дейсиз,
кунчиқар ёқда
Уч йилқи ялтиллаб
юрганиши ўтлаб.
«Ўша куни балки озгина
«отган»,
Сал адашган бўлса,
кайфчилик сабаб.
Ражаб, сигир дея йилқини
айтган,
Кетдик, — дебди бири, —
шу ёққа қараб!»

Тонгдан енг шимариб
бизнинг Ражаббой
Бўрдоки қўй сўйиб қозон
осибди.
Хизмат қиласайик деб,
ташибани чой
Ховлисини бир уй одам
босибди.
Гоҳ кўчага чиқиб,
гоҳ кириб уйга
Ражаббой меҳмондан
топмасмиш дарак.
Бикир-бикир шўрва қайнар
бир ёқда,
Бир ёқда терилиб турибди
барак.
Ҳаммамиз ҳам меҳмон бу
дунёга, деб
Қўшнилар Ражабни
шиширибдилар.
Истаганча турли
мевалардан еб,
Бор таомни паккос
туширибдилар.
Мехмонлар тун кечиб,
алқисса тонгда
Келибдилар равон бир йўлга
етиб.
Бундок қарасалар йўл
белгисига:
«Фориш. Гарашага қирқ
километр!».

Garasha qayda,
deb ko'rmishlar cho'tlab.
Sigir qayda, deysiz,
kunchiqar yoqda
Uch yilqi yaltillab
yurganmish o'tlab.
«O'sha kuni balki ozgina
«otgan»,
Sal adashgan bo'lsa,
kayfchilik sabab.
Rajab, sigir deya yilqini
aytgan,
Ketdik, — debdi biri, —
shu yoqqa qarab!»
Tongdan yeng shimarib
bizning Rajabboy
Bo'rdoqi qo'y so'yib qozon
osiбди.
Xizmat qilayik deb,
tashigani choy
Hovlisini bir uy odam
bosibdi.
Goh ko'chaga chiqib,
goh kirib uyg'a
Rajabboy mehmondan
topmasmish darak.
Biqir-biqir sho'rva qaynar
bir yoqda,
Bir yoqda terilib turibdi
barak.
Hammamiz ham mehmon bu
dunyoga, deb
Qo'shnilar Rajabni
shishiribdilar.
Istagancha turli
mevalardan yeb,
Bor taomni paqqos
tushiribdilar.
Mehmonlar tun kechib,
alqissa tongda
Kelibdilar ravon bir yo'lga
yetib.
Bundoq qarasalar yo'l
belgisiga:
«Forish. Garashaga qirq
kilometr!».

КИМНИНГ УЗУМИ ШИРИН

Ҳаким завхоз ва Saidxon полвон ҳалоли бир, ҳароми бошқа-бошқа, ораларидан қил ўтмас қадрдан эдилар. Асаднинг аввалида Saidxon полвон дўстини узумхўрликка чақирди. Мехмоннинг олдига Саллибой қассоб, Холхўжа раис ҳам келди.

Полвон меҳнатни ёлчитиб қиласар, узуми Гарашанинг олди бўларди. Лекин Ҳаким завхоз мatal айтib, шу ҳам узум бўлдими, деб мазах қилди: «Меникини еб кўрмабсан, оламга келмабсан». Полвон оғир олди: «Агар сеники меникидан яхши бўлса, аслидан уйингга икки сават обориб ташлаганим бўлсин!».

Қурдошлар Ҳаким завхозникига узумхўрликка асаднинг охирида боришга келишилар. Белгиланган куни завхоз ҳаяллаб дастурхон ёэди. Икки чинни товоқни тўйлдириб узум қўйди. Полвон қараса, узумнинг ҳар донаси асалдай. Сир бой бермади. Удумини қилиб айтарини айтди:

Асл узум ҳар донаси
Қанду асалнинг онаси.
Бир бош узум еган тўйиб,
Ёр сочин ислар тун бўйи.

- Воҳ, қани узум?
- Оҳ, мана, узум.
- Қўша-қўша олинг,
- Жуфт-жуфт солинг.

KIMNING UZUMI SHIRIN

Hakim zavxoz va Saidxon polvon haloli bir, haromi boshqa-boshqa, oralaridan qil o'tmas qadrdon edilar. Asadning avvalida Saidxon polvon do'stini uzumxo'rlikka chaqirdi. Mehmonning oldiga Salliboy qassob, Xolxo'ja rais ham keldi.

Polvon mehnatni yolchitib qilar, uzumi Garashanining oldi bo'lardi. Lekin Hakim zavxoz matal aytib, shu ham uzum bo'ldimi, deb mazax qildi: «Menikini yeb ko'rmbabsan, olamga kelmabsan». Polvon og'ir oldi: «Agar seniki menikidan yaxshi bo'lsa, asili dan uyingga ikki savat oborib tashlaganim bo'lsin!».

Qurdoshlar Hakim zavxoznikiga uzumxo'rlikka asadning oxirida borishga kelishdilar. Belgilangan kuni zavxoz hayallab dasturxon yordi. Ikki chin ni tovoqni to'ldirib uzum qo'ydi. Polvон qarasa, uzumning har donasi asalday. Sir boy bermadi. Udumini qilib aytarini aytди:

Asl uzum har donasi
Qand-u asalning onasi.
Bir bosh uzum yegan to'yib,
Yor sochin islar tun bo'yи.

- Voh, qani uzum?
- Oh, mana, uzum.
- Qo'sha-qo'sha oling,
- Juft-juft soling.

Чилги гўё қаҳрабо зар,
Ток зангини нурдай безар.
Тенгига топсам сўзгина,
Эрта етилган қизгина.

- Воҳ, қани узум?
- Оҳ, мана, узум.
- Қўша-қўша олинг,
- Жуфт-жуфт солинг.

Хусайнини хуснини кўриб,
Чумолилар чикар ўриб.
Кушлар келар гала-гала
Бир муччига жон бергали.

- Воҳ, қани узум?
- Оҳ, мана, узум.
- Қўша-қўша олинг,
- Жуфт-жуфт солинг.

Шивирғони қуралай кўз,
Барг остидан мўралайди.
Териб есам бирин-бирин
Ёр лабидек шириш-ширин.

- Воҳ, қани узум?
- Оҳ, мана, узум.
- Қўша-қўша олинг,
- Жуфт-жӯфт солинг.

Шифтга тизиб осган эдим,
Тоифини қишда едим.
Қишимни ёз қилди қишин,
Ёргинам ноз қилди қишин.

- Воҳ, қани узум?
- Оҳ, мана, узум.
- Қўша-қўша олинг,
- Жуфт-жуфт солинг.

Полвон айтим айтар
экан, қурдошлар «ҳа-ҳа-ҳа,
ҳа-ҳа-ҳа», деб қарсак чалиб,
унга жўр бўлиб туришди.
Беш қарсак адогида полвон,
энди бу ёгини айтайин, деб
сўзига сўз улади:

Энди бу ёғин айтайин,
Дўстимга ботса қайтайин,
Шу хам узум бўлдими?

Chilgi go'yo qahrabo zar,
Tok zangini nурday bezar.
Tengiga topsam so'zgina,
Erta yetilgan qizgina.

- Voh, qani uzum?
- Oh, mana, uzum.
- Qo'sha-qo'sha oling,
- Juft-juft soling.

Husayni husnini ko'rib,
Chumolilar chiqar o'rib.
Qushlar kelar gala-gala
Bir muchchiga jon bergali.

- Voh, qani uzum?
- Oh, mana, uzum.
- Qo'sha-qo'sha oling,
- Juft-juft soling.

Shiftga tizib osgan edim,
Toifini qishda yedim.
Qishimni yoz qildi qishin,
Yorginam noz qildi qishin.

- Voh, qani uzum?
- Oh, mana, uzum.
- Qo'sha-qo'sha oling,
- Juft-juft soling.

Shiftga tizib osgan edim,
Toifini qishda yedim.
Qishimni yoz qildi qishin,
Yorginam noz qildi qishin.

- Voh, qani uzum?
- Oh, mana, uzum.
- Qo'sha-qo'sha oling,
- Juft-juft soling.

Polvon aytim aytar ekan,
qurdoshlar «ha-ha-ha, ha-ha-ha»,
deb qarsak chalib, unga
jo'r bo'lib turishdi. Besh qar
sak adog'ida polvon, endi bu
yog'ini aytayin, deb so'ziga
so'z uladi:

Endi bu yog'in aytayin,
Do'stimga botsa qaytayin,
Shu ham uzum bo'ldimi?

Ҳусайниси ҳилвираган,
Тоифиси илвираган
Шу ҳам узум бўлдими?

Чилгисини қушлар емас,
Кузлар емас, қишилар емас,
Шу ҳам узум бўлдими?

Энди қурдошлар ҳар айтим охирида «Ҳай, аттанд!», дэя бош чайқаб тебранишди. Суҳбат сўнгидаги бир тўхтамага келдилар: «Завхознинг узуми ширинроқ экан». Полвон кўнгли тўғри одам, тан олди. Меҳмонлар хайр-хўшилашиб чиқишиганида, завхоз полвоннинг эшагига тандирдай-тандирдай икки саватни тарози қилиб ортди: «Икки сават узумга тушадиган бўлдинг. Жўжабирдай жонсан, сенга ҳам жабр бўлмасин. Шу икки сават мендан совга».

Полвон уйига оғзи қулоғида етиб келса, хотини Богдагул тандирга ўт қалай деб турган экан. Полвоннинг бор қувончи бурнидан чиқди: «Сизлар меҳмондорчилликка кетгач, бир тушлик вақт ўтар-ўтмас эшагимизни миниб завхознинг ўғли келиб қолди. Икки сават узум бериб юборар экансиз, деди. Қарасам, эшак ўзимизники. Арслоним уятга колмасин, деб саралаб-саралаб икки сават узум бериб юборувдим».

Полвон эшакдан қандай тушиб, сабзи уватга чўйка тушганини сезмай қолди. Бундан чиқди, ўз пешона тери билан етиштирган узумини ёмонлаб, ўз саватини совга қилиб олиб келибди-да. Сабил қолгур, деб эшагига хезланди:

Husaynisi hilviragan,
Toifisi ilviragan
Shu ham uzum bo'ldimi?

Chilgisini qushlar yemas,
Kuzlar yemas, qishlar yemas,
Shu ham uzum bo'ldimi?

Endi qurdoshlar har aytim oxirida «Hay, attang!», deya bosh chayqab tebranishdi. Suhbat so'ngida bir to'xtamga keldilar: «Zavxozning uzumi shirinroq ekan». Polvon ko'ngli to'g'ri odam, tan oldi. Mehamonlar xayr-xo'slashib chiqishganida, zavxoz polvonning eshagiga tandirday-tandirday ikki savatni tarozi qilib ortdi: «Ikki savat uzumga tushadi-gan bo'lding. Jo'jabiday jonsan, senga ham jabr bo'lmasin. Shu ikki savat mendan sovg'a».

Polvon uyiga og'zi qulog'ida yetib kelsa, xotini Bog'-dagul tandirga o't qalay deb turgan ekan. Polvonnинг bor quvonchi burnidan chiqdi: «Sizlar mehmonorchilikka ketgach, bir tushlik vaqt o'tar-o'tmas eshagimizni minib zavxozning o'g'li kelib qoldi. Ikki savat uzum berib yuborar ekansiz, dedi. Qarasam, eshak o'zimizniki. Arslonim uyatga qolmasin, deb saralab-saralab ikki savat uzum berib yuboruvdim».

Polvon eshakdan qanday tushib, sabzi uvatga cho'kka tushganini sezmay qoldi. Bunday chiqdi, o'z peshona teri bilan yetishtirgan uzumini yomonlab, o'z savatini sovg'a qilib olib kelibdi-da. Sabil qolgur, deb eshagiga xezlandi:

Устига ким минса кетаверади,
Тун минса, Кун минса
кетаверади,
Рахмонми жин минса
кетаверади, —
Эшакнинг аҳмоги шундай
бўлади.

Не бир эшаклар бор сувлиқ
чайнайди,
Томирида тулпор қони
қайнайди.
Бу тўкиш оёқ, воҳ,
мени қийнайди, —
Эшакнинг аҳмоги шундай
бўлади.

Ўз охурин бузиб,
ризқини қияр,
Миниб кўча чиқсанг уятга
кўяр:
Ўзи сув ичган сой сувига
сиyar, —
Эшакнинг аҳмоги шундай
бўлади.

Бир қулоч шу қулоқ менда
бўлса гар
Тинглаб ётар эдим Тошканни,
дагар.
Бу овсар овсари худо
бехабар, —
Эшакнинг аҳмоги шундай
бўлади.

Бўлмаса, ҳой бола, кимнинг
узумин
Ташиб кетаяпсан куппа
кундузи
Деб бир динки ташлаб қочади
. ўзи...
Эшакнинг аҳмоги шундай
бўлади.

Эрининг жаҳл устида ай-
таётган гаплари Богдагул-
нинг кулгисини қистади:

Ustiga kim minska ketaveradi,
Tun minska, Kun minska
ketaveradi,
Rahmonmi jin minska
ketaveradi, —
Eshakning ahmog'i shunday
bo'ladi.

Ne bir eshaklar bor suvliq
chaynaydi,
Tomirida tulpor qoni
qaynaydi.
Bu to'qish oyoq, voh,
meni qiynaydi, —
Eshakning ahmog'i shunday
bo'ladi.

O'z oxurin buzib,
rizqini qiyar,
Minib ko'cha chiqsang uyatga
qo'yar:
O'zi suv ichgan soy suviga
siyar, —
Eshakning ahmog'i shunday
bo'ladi.

Bir quloch shu quloq menda
bo'lsa gar
Tinglab yotar edim Toshkanni,
dagar.
Bu ovsar ovsari xudo
bexabar, —
Eshakning ahmog'i shunday
bo'ladi.

Bo'lmasa, hoy bola, kimning
uzumin
Tashib ketayapsan kuppa
kunduzi
Deb bir dinki tashlab qochadi
o'zi...
Eshakning ahmog'i shunday
bo'ladi.

Erining jahl ustida ayta-
yotgan gaplari Bog'dagulning
kulgisini qistadi: «Hech za-

«Ҳеч замонда эшакнинг ақл-
лиси бўл-ганми?». Полвон хотинини гапиргани қўймади:
«Аслида ўзи эшакка ишонган хотин аҳмоқ!»

Ҳақ-ноҳақ ўзини санагай
ғолиб,
Хотиннинг ахмоғи шундай
бўлади.
Эшакнинг айтганин қиласар
эр колиб,
Хотиннинг ахмоғи шундай
бўлади.

Елкангга эрининг тўнини
ташлаб,
Борсанг лайли нахор
ё мавриди шаб,
Эрим дер бўйнингга қўлини
ташлаб,—
Хотиннинг ахмоғи шундай
бўлади.

Бунингдек итоат қайда бор
эрга,
Бир оғиз сўзини ташламас
ерга.
Бериб юбор деса бермасин
бергай,—
Хотиннинг ахмоғи шундай
бўлади.

Полвоннинг бу гаплари
Боғдагулнинг ориятини қўз-
гади: «Ҳой, жўракон, икки сават узум одамдан азиз бўлибдими? Дўстингиз-ку!
Мен ёмон бўлсам, бир пайтлар яхши деб одам қўйгансиз.
Аҳмоқ бўлсам, ўзингизга тенг кўриб олгансиз».

Полвон каловланиб қолди.
Кўрдики, Боғдагулга бас келиб бўлмайди. Орани юмшатмоқчи бўлди, шекилли, хотинига қараб сўз деди:

monda eshakning aqllisi bo‘l-ganmi?». Polvon xotinini gapirgani qo‘ymadi: «Aslida o‘zi eshakka ishongan xotin ahmoql!»

Haq-nohaq o‘zini sanagay
g‘olib,
Xotinning ahmog‘i shunday
bo‘ladi.
Eshakning aytganin qilar
er qolib,
Xotinning ahmog‘i shunday
bo‘ladi.

Yelkangga erining to‘nini
tashlab,
Borsang layli nahor
yo mavridi shab,
Yerim der bo‘yningga qo‘lini
tashlab,—
Xotinning ahmog‘i shunday
bo‘ladi.

Buningdek itoat qayda bor
erga,
Bir og‘iz so‘zini tashlamas
yerga.
Berib yubor desa bermasin
bergay,—
Xotinning ahmog‘i shunday
bo‘ladi.

*Polvonning bu gaplari
Bog‘dagulning oriyatini qo‘z-g‘adi: «Hoy, jo‘rajon, ikki savat uzum odamdan aziz bo‘libdimi? Do‘stingiz-ku! Men yomon bo‘lsam, bir paytlar yaxshi deb odam qo‘ygansiz. Ahmoq bo‘lsam, o‘zingizga teng ko‘rib olgansiz».*

*Polvon kalovlanib qoldi.
Ko‘rdiki, Bog‘dagulga bas kelib bo‘lmaydi. Orani yumshatmoqchi bo‘ldi, shekilli, xotiniga qarab so‘z dedi:*

Боғдагул, арслонинг аҳмокка йўйма,	Bog'dagul, arsloning ahmoqqa yo'uma,
Не кори хайр этсам улус билади.	Ne kori xayg etsam ulus biladi.
Сен яхшилаб эшит, мен айтib берай,	Sen yaxshilab eshit, men aytib beray,
Одамнинг аҳмоги қандай бўлади.	Odamning ahmog'i qanday bo'ladi.
Бу бир ривоятдир эскидан мерос,	Bu bir rivoyatdir eskidan meros,
То абад тириклик равишига хос.	To abad tiriklik ravishiga xos.
Яшаб ўтган экан қурумсоқ Фиёс,	Yashab o'tgan ekan qurumsoq G'iyos,
Одамнинг аҳмоги шундай бўлади.	Odamning ahmog'i shunday bo'ladi.
Фуж-фуж тўра тугса боғида ўрик	G'uj-g'uj g'o'ra tugsa bog'ida o'rik
Фиёс ваҳимага тушибди кўриб.	G'iyos vahimaga tushibdi ko'rib.
Хаёлида хил-хил пишибди ўрик,—	Xayolida hil-hil pishibdi o'rik,—
Одамнинг аҳмоги шундай бўлади.	Odamning ahmog'i shunday bo'ladi.
Сўнг боғида чодир тикибди шамол,	So'ng bog'ida chodir tikibdi shamol,
Ўрик шоҳларини букибди шамол.	O'rik shoxlarini bukibdi shamol.
Мевасин ер сепин тўкибди шамол,—	Mevasin yer sepin to'kibdi shamol,—
Одамнинг аҳмоги шундай бўлади.	Odamning ahmog'i shunday bo'ladi.
Ҳар пишган ўрикка биттадан чумчук	Har pishgan o'rikka bittadan chumchuq
Гоҳ учиб, гоҳ қўниб урармиш тумшук.	Goh uchib, goh qo'nib urarmish tumshuq.
Фиёс кўзларига куйилибди сук,—	G'iyos ko'zlariga quyilibdi suk,—
Одамнинг аҳмоги шундай бўлади.	Odamning ahmog'i shunday bo'ladi.
Бас, дебди, дарахтга чиқиб олибди,	Bas, debdi, daraxtga chiqib olibdi,

Дув-дув довуччага таёқ
солибди.
Баногоҳ бир отлик келиб
қолибди,—
Одамнинг ахмоги шундай
бўлади.

Тинглаб туриб дебди:
«Экансан бало,
Лекин ишинг андак бўлибди
чала.
Яхшиси тубидан арралаб
ташла,—
Одамнинг ахмоги шундай
бўлади.—

Дарахти йўқ жойда шамол
яйрамас,
Дарахти йўқ жойда қушлар
сайрамас.
Fўра бўлса бўлсин,
тўрва тўлса, бас!»,—
Одамнинг ахмоги шундай
бўлади.

«Ха-я,— дебди Fiēc.—
Бормисан, жўра!
Тадбирли экансан факирдан
кўра.
Шу фикр эсимга келмабди
сира»,—
Одамнинг ахмоги шундай
бўлади!

Боғдагул сездики, эри бир оз ҳовуридан тушди. «Жўражон, — деди дилини юмшатадиган қилиб, — узумларингизга қарасангиз бўлармиди? Етти иқлимда қанча парранда бўлса, боянгизни эгирib турибди».

Полвон аввалига эшиштмаганга олди. Кейин елкасидан шайтон тушди, шекилли, хоҳланқирамай узумзорга юрди.

Duv-duv dovuchchaga tayoq
solibdi.
Banogoh bir otliq kelib
qolibdi,—
Odamning ahmog'i shunday
bo'ladi.

Tinglab turib debdi:
«Ekansan balo,
Lekin ishing andak bo'libdi
chala.
Yaxshisi tubidan arralab
tashla,—
Odamning ahmog'i shunday
bo'ladi.—

Daraxti yo'q joyda shamol
yayramas,
Daraxti yo'q joyda qushlar
sayramas.
G'o'ra bo'lsa bo'lsin,
to'rva to'lsa, bas!»,—
Odamning ahmog'i shunday
bo'ladi.

«Ha-ya,— debdi G'iyos.—
Bormisan, jo'ra!
Tadbirli ekansan faqirdan
ko'ra.
Shu fikr esimga kelmabdi
sira»,—
Odamning ahmog'i shunday
bo'ladi!

Bog'dagul sezdiki, eri bir oz hovuridan tushdi. «Jo'rajon, — dedi dilini yumshatadi-gan qilib, — uzumlaringizga qarasangiz bo'larmidi? Yetti iqlimda qancha parranda bo'lsa, bog'ingizni egirib turibdi».

Polvon avvaliga eshitmaganga oldi. Keyin yelkasidan shayton tushdi, shekilli, xohlanqiramay uzumzorga yurdi.

*Беихтиёр эгилиб бир дона
ҳусайнини узуб оғзига солди.
Оҳ-оҳ... узум дегани бунақа
бўпти-да! Энгашиб кесак
олиб, қушларни қўрқитди:*

Юзи ҳилола келсин,
Сочи шалола келсин,
Бешикка бола келсин,
Зоғларга бало келсин,
Ҳай, гала-гала, ҳо-о-о!
Келган йўлга қайтинглар,
Ким сизни бўлса тинглар
Польоннинг узумлари
Хом экан, деб айтинглар,
Ҳай, гала-гала, ҳо-о-о!

Қишда келинг, қаҳратон
Суяқдан ўтса ёмон.
Қорга сочиб жавдар дон
Қилайин азиз меҳмон,
Ҳой, гала-гала, ҳо-о-о!

*Шу қулф урган оламга
оддийгина келиб, оддийгина
яшаб ўтган ўша азиз инсон-
лар руҳи то абад шод бўлсин!*

*Beixtiyor egilib bir dona hu-
saynini uzib og'ziga soldi. Oh-
oh... uzum degani bunaqa
bo'pti-da! Engashib kesak
olib, qushlarni qo'rqtidi:*

Yuzi hilola kelsin,
Sochi shalola kelsin,
Beshikka bola kelsin,
Zog'larga balo kelsin,
Hay, gala-gala, ho-o-o!
Kelgan yo'lga qaytinglar,
Kim sizni bo'lsa tinglar
Polvonning uzumlari
Xom ekan, deb aytинглар,
Hay, gala-gala, ho-o-o!

Qishda keling, qahraton
Suyakdan o'tsa yomon.
Qorga sochib javdar don
Qilayin aziz mehmon,
Hoy, gala-gala, ho-o-o!

*Shu qulf urgan olamga
oddiygina kelib, oddiygina
yashab o'tgan o'sha aziz inson-
lar ruhi to abad shod bo'lstin!*

ЖИЙДА ПИШИФИ

Тупроқ нур сочиб ётар,
Товланар сой тошлари.
Жийдалар бурксиб тутар
Ер кизиган чоғлари.

Тунд осмон елмой сепар,
Гугурт чақар сарсари.
Жийдалар тутаб ётар
Гуллар ёнган чоғлари.

Юлдузлар — тутантириқ,
Куз Ойни ёқкан чоғлар,
Порлаб кетар шамолда
Қип-қизил чўғли шохлар!

JIYDA PISHIG'I

Tuproq nur sochib yotar,
Tovlanar soy toshlari.
Jiydalar burqsib tutar
Yer qizigan chog'lari.

Tund osmon yelmoy separ,
Gugurt chaqar sarsari.
Jiydalar tutab yotar
Gullar yongan chog'lari.

Yulduzlar — tutantiriq,
Kuz Oyni yoqqan chog'lar,
Porlab ketar shamolda
Qip-qizil cho'g'li shoxlar!

САДАҚАЙРАФОЧ

Куюқ барг нусхали,
тўқ яшил
Соябонни бош узра тутиб,
Нилуфарли ҳовуз бўйида
Ухлабман дунёни унугиб.

Назар солсам, кўз очиб бир
пайт,
Курғур ҳовуз бағримни
доғлаб,
Соябонни сариқ ип билан
Ер остига қўйибди боғлаб...

ТУМАНЛИ ДАРА

Куюқ туман титрар дарада,
Куюқ туман бамисли денгиз.
Чўмилади дараҳтлар яйраб,
Сочларини ёйиб гўё қиз.

Тошлар марваридлик умрини
кечар
Йўлларга нур сочиб ётар
ялтираб.
Гуллар туманларни сут каби
ичар,
Чақалоқлар каби ўсар
гуркираб.

Куюқ туман титрар дарада,
Куюқ туман денгиз тимсоли.
Сузиб юрар уйлар, одамлар
Сув остида кема мисоли.

Кир устида отим безовта
сакрап,
Титрар вужудида денгиз
салқини.
Сағрисида қамчим чақиндек
чакнар,
Юзларимни ювар,
дэнгиз тўлкини.

SADAQAYRAG'OSH

Quyuq barg nusxali,
to'q yashil
Soyabonni bosh uzra tutib,
Nilufarli hovuz bo'yida
Uxlabman dunyoni unutib.

Nazar solsam, ko'z ochib bir
payt,
Qurg'ur hovuz bag'rimni
dog'lab,
Soyabonni sariq ip bilan
Yer ostiga qo'yibdi bog'lab...

TUMANLI DARA

Quyuq tuman titrar darada,
Quyuq tuman bamisli dengiz.
Cho'miladi daraxtlar yayrab,
Sochlarini yoyib go'yo qiz.

Toshlar marvaridlik umrini
kechar
Yo'llarga nur sochib yotar
yaltirab.
Gullar tumanlarni sut kabi
ichar,
Chaqaloqlar kabi o'sar
gurkirab.

Quyuq tuman titrar darada,
Quyuq tuman dengiz timsoli.
Suzib yurar uylar, odamlar
Suv ostida kema misoli.

Qir ustida otim bezovta
sakrap,
Titrар vujudida denгiz
salqini.
Sag'risida qamchim chaqindek
chaqnar,
Yuzlarimni yuvar,
dengiz to'lqini.

Куюқ туман кўкка йўл олар,
Эриб борар фируза денгиз,
Юракларда нашъаси қолар,
Кўкатларда сон минг
кумуш из...

Чинни каби жаранглар хаво!

Quyuq tuman ko'kka yo'l olar.
Erib borar firuza dengiz,
Yuraklarda nash'asi qolar,
Ko'katlarda son ming
kumush iz...

Chinni kabi jaranglar havo!

* * *

Тошли жойда оққан сув
Сайраб, шаркираб оқар.
Тошларни пичоқлардек
Қайраб, арқираб оқар.

Тошли жойда оққан сув
Тошларни миниб оқар.
Тўполонли оқса ҳам
Ёмғирдек тиниқ оқар!

Toshli joyda oqqan suv
Sayrab, sharqirab oqar.
Toshlarni pichoqlardek
Qayrab, arqirab oqar.

Toshli joyda oqqan suv
Toshlarni minib oqar.
To'polonli oqsa ham
Yomg'irddek tiniq oqar!

ҲАМАЛ

Ялангбош югурдим
ёмғирдан қочиб,
Мендан илгарироқ эшикни
очиб
Ичкарига урди ўзини шамол.

Хоналарни кезиб чиқди-ю
бир-бир
Ўз тилида сўзлай бошлади
ғир-ғир
Тувакдаги гулни кўргани
ҳамон.

Менинг борлигимни ё
пайқади гул,
Алланечук бўлиб боз
чайқади гул,
Эшикка ўйнали айғоқчи
шамол.

Бахор келганини,
ким билсин, йўқлаб,
Деразадан чаппар ёғидри
ўқлар,

HAMAL

Yalangbosh yugurdim
yomg'irdan qochib,
Mendan ilgariroq eshikni
ochib
Ichkariga urdi o'zini shamol.

Xonalarni kezib chiqdi-yu
bir-bir
O'z tilida so'zlay boshladi
g'ir-g'ir
Tuvakdagi gulni ko'rgani
hamon.

Mening borligimni yo
payqadi gul,
Allanechuk bo'lib bosh
chayqadi gul,
Eshikka yo'naldi ayg'oqchi
shamol.

Bahor kelganini,
kim bilsin, yo'qlab,
Derazadan chappar yog'dirdi
o'qlar,

Давом этди бутун тун бўйи
камал.

Тонгда боғ, кўчада минг
кўёш ёнди,
Кушлар гул бўғзида наво
уйғонди,
Уфқлар ортида совуди
шамол.

Шудрингдан исирға тақди
тонгда гул,
Чўғдай қўлларини узатиб
масъул
Чарақлаб ойнадан жилмайди
Хамал!

ОҚИБ ЎТДИ ЮЛДУЗ ТЎЛА ТУН

Дарахтларнинг гул
қадаҳларин
Тоза, тиник дурга тўлатиб,
Хушбўй еллар эсганда сарин
Оқиб ўтди юлдуз тўла тун.

Табиатда бор тирик зотни
Яхши-ёмон демай,
бус-бутун
Она каби бағрига босиб
Оқиб ўтди юлдуз тўла тун.

Энди қайтиб келмас у асло,
Айтмассан, ёр, бир айтган
сўзинг.
Оқшом ўзга, юлдузлар ўзга,
Ўхшамассан ўзингга ўзинг.

Кетдимикан у мендан ризо,
У – бир одам.
Ранжиши мумкин.
Ёдга солиб мархум отамни
Оқиб ўтди юлдуз тўла тун.

Ёш боладек кўнглим бузилди,
Кимга бу хол гина кўзимда?

Davom etdi butun tun bo'yi
qamal.

Tongda bog', ko'chada ming
quyosh yondi,
Qushlar gul bo'g'zida navo
uyg'ondi,
Ufqlar ortida sovudi
shamol.

Shudringdan isirg'a taqdi
tongda gul,
Cho'g'day qo'lllarini uzatib
mas'ul
Charaqlab oynadan jilmaydi
Hamal!

OQIB O'TDI YULDUZ TO'LA TUN

Daraxtlarning gul
qadahlarin
Toza, tiniq durga to'latib,
Xushbo'y yeilar esganda sarin
Oqib o'tdi yulduz to'la tun.

Tabiatda bor tirik zotni
Yaxshi-yomon demay,
bus-butun
Ona kabi bag'riga bosib
Oqib o'tdi yulduz to'la tun.

Endi qaytib kelmas u aslo,
Aytmassan, yor, bir aytgan
so'zing.
Oqshom o'zga, yulduzlar o'zga,
O'xshamassan o'zingga o'zing.

Ketdimikan u mendan rizo,
U – bir odam.
Ranjishi mu'mkin.
Yodga solib marhum otamni
Oqib o'tdi yulduz to'la tun.

Yosh boladek ko'nglim buzildi,
Kimga bu hol gina ko'zimda?

Бир парча тун...
нажотми истаб
Кун узоги кезар изимда.
Окиб ўтди юлдуз тўла тун...

Bir parcha tun...
najotmi istab
Kun uzog'i kezar izimda.
Oqib o'tdi yulduz to'la tun...

БОЛАЛИК ЁДИ

Ёз фасли. Пешин чофи.
Хуш ифор. Хаво новвот.
Пахса девор ёқалаб
Етаклаб бораман от.

Баланд-баландда тўрғай,
Күёш тўрқовок гўё.
Тўрғайнинг тумшуғидан
Таралар жаранг наво.

Тор кўчани тўлдириб
Оқади олма иси.
Олмазордан кўчага
Тўкилар қиз кулгиси.

Тирмашаман деворга,
От қўяр елкасини.
Олмасини ислайман
Боғбоннинг эркасини.

Ногоҳ сергак боғбон чол
Боғ тинчини бузади.
Қарсиллатиб шийпонда
Оғзидан ўқ узади.

Сакрайман девор оша,
Елкасин тутар йўрға.
Күёш ичимда ёнар,
Кўксимда сайрап тўрғай.

...Қамчи босаман отга,
Қайтаман завққа тўлиб:
Юрагим бўлиб икки,
Оёғим олти бўлиб.

BOLALIK YODI

Yoz fasli. Peshin chog'i.
Xush ifor. Havo novvot.
Paxsa devor yoqalab
Yetaklab boraman ot.

Baland-balandda to'rg'ay,
Quyosh to'rqovoq go'yo.
To'rg'ayning tumshug'idan
Taralar jarang navo.

Tor ko'chani to'ldirib
Oqadi olma isi.
Olma zordan ko'chaga
To'kilar qiz kulgisi.

Tirmashaman devorga,
Ot qo'yay yelkasini.
Olmasini islayman
Bog'bonning erkasini.

Nogoh sergak bog'bon chol
Bog' tinchini buzadi.
Qarsillatib shiyponda
Og'zidan o'q uzadi.

Sakrayman devor osha,
Yelkasin tutar yo'rg'a.
Quyosh ichimda yonar,
Ko'ksimda sayrar to'rg'ay.

...Qamchi bosaman otga,
Qaytaman zavqqa to'lib:
Yuragim bo'lib ikki,
Oyog'im olti bo'lib.

KORA TOSH

Кимнинг баланд тоғларга
Бир қур келмас чиққиси.
Гараша тепасида
Бобомўла чўққиси.

Бошида булут тўзир,
Ажид викор. Хашамат.
Ёшлик гайрати қўзиб,
Чўққига тирмашаман.

Сайхонда Гарашасой
Оқиб ётар буралиб.
Икки чети узумзор,
Тош иморат, қўрали.

Ногоҳ тойиб, оёғим
Остидан қўчар бир тош.
Фарёд солиб, боёқиши,
Жарликка учар бир тош.

Эй кора тош, қора тош,
Тилинг борми сенинг ҳам?
Оғритдимми дилингни,
Мен бебош ғофил одам?

Қўшилиб нола қилган
Тошлар дўстинг эдими?
Наъматак чўзиб қўлин
Ушлаб қолай дедими?

Сакраб нақ осмон бўйи
Ўнгирдан ошди оху.
Кимни огоҳ этгали
Бунчалар шошди оху?

Эй қадрдон тоғимниңг
Миттигина бўлаги,
Тош бўлиб шунча бўлсанг,
Мен ҳам бир тош бўлайин.

Ўраниб қор қўриага,
Қиши уйқусига қонай.
Қўнғироқ чалса ёмғир
Гул қўтариб уйғонай!

QORA TOSH

Kimning baland tog'larga
Bir qur kelmas chiqqisi.
Garasha tepasida
Bobomo'la cho'qqisi.

Boshida bulut to'zir,
Ajib viqor. Hashamat.
Yoshlik g'ayrati qo'zib,
Cho'qqiga tirmashaman.

Sayxonda Garashasoy
Oqib yotar buralib.
Ikki cheti uzumzor,
Tosh imorat, qo'rali.

Nogoh toyib, oyog'im
Ostidan ko'char bir tosh.
Faryod solib, boyoqish,
Jarlikka uchar bir tosh.

Ey qora tosh, qora tosh,
Tiling bormi sening ham?
Og'ritdimmi dilingni,
Men bebosh g'ofil odam?

Qo'shilib nola qilgan
Toshlar do'sting edimi?
Na'matak cho'zib qo'lin
Ushlab qolay dedimi?

Sakrab naq osmon bo'yi
O'ngirdan oshdi ohu.
Kimni ogoh etgali
Bunchalar shoshdi ohu?

Ey qadrdon tog'imning
Mittigina bo'lagi,
Tosh bo'lib shuncha bo'lsang,
Men ham bir tosh bo'layin.

O'ranib qor ko'graga,
Qish uyuqusiga qonay.
Qo'ng'iroq chalssa yomg'ir
Gul ko'tarib uyg'onay!

СҮЮКЛИГИМ, СУЯНЧИМ

Сен ҳақда ўйласам фикрим
очилар,
Сен ҳақда сўйласам асло
толмайман.
Шоирларинг кўпdir —
машхур очунда,
Улардан ошириб айта
олмайман:
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суянчим Ватан.

Ойбек наъматакка битди
маддия,
Олимжон назмида гул очди
ўрик.
Ям-яшил майсалар
наволарида
Хайриддин Салоҳнинг баёти
тирик.
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суянчим Ватан.

Бир фаслинг — кун қиска,
тунларинг узун,—
Ой тезроқ балқай деб Кунни
шоширап.
Бир фаслинг — тун қиска,
кунларинг узун,—
Қуёш боғларингда ёғду
шопирарап.
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суянчим Ватан.

Икки бош узумни бағрига
босиб,
Аёл чиқиб келса
узумзорингдан,
Шамоллар осилиб этакларига,
Бергил, дер, бир дона ўша
дорингдан.
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суянчим Ватан.

SUYUKLIGIM, SUYANCHIM

Sen haqda o'ylasam fikrim
ochilar,
Sen haqda so'yelasam aslo
tolmayman.
Shoirlaring ko'pdir —
mashhur ochunda,
Ulardan oshirib ayta
olmayman:
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

Oybek na'matakka bitdi
madhiya,
Olimjon nazmida gul ochdi
o'rik.
Yam-yashil maysalar
navolarida
Xayriddin Salohning bayoti
tirik.
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

Bir fasling — kun qisqa,
tunlaring uzun,—
Oy tezroq balqay deb Kunni
shoshirar.
Bir fasling — tun qisqa,
kunlaring uzun,—
Quyosh bog'laringda yog'du
shopirar.
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

Ikki bosh uzumni bag'riga
bosib,
Ayol chiqib kelsa
uzumzoringdan,
Shamollar osilib etaklariga,
Bergil, der, bir dona o'sha
doringdan.
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

Истиқлол бонгидан уйғонди
замон,
Замон шиддатида асрлар
шашти.
Сўз айтсанг, сўзингни
tinglasa жаҳон
Нақадар улуғидир рўшнолик
гашти.
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суюнчим Ватан.

Дўст кўли қўш доим,
душман кўли — уч,
Биттаси ҳамиша енг ичидা
берк.
Энди Эрк ўғлингни асра,
маҳкам куч,
Йигит ори — номус,
миллат ори — Эрк.
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суюнчим Ватан.

Сенга садоқатда бетимсол
элим,—
Қозигин кўчириб кезмас
ҳеч маҳал.
Беш маҳал ҳар куни тиловат
килиб,
Бош қўйиб тупроғинг ўпар
беш маҳал.
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суюнчим Ватан.

Тақдирда бўлсайди қайта
яралмок
Мен яна мунаvvар ул ўша
онда,
Эгамдан ёлвориб сўрардим,
• ёраб,
Ўзбек килиб ярат
Ўзбекистонда.
Тириклигим, таянчим Ватан,
Суюклигим, суюнчим Ватан.

Istiqlol bongidan uyg'ondi
zamon,
Zamon shiddatida asrlar
shashti.
So'z aystsang, so'zingni
tinglasa jahon
Naqadar ulug'dir ro'shnolik
gashti.
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

Do'st qo'li qo'sh doim,
dushman qo'li — uch,
Bittasi hamisha yeng ichida
berk.
Endi Erk o'g'lingni asra,
mahkam quch,
Yigit ori — nomus,
millat ori — Erk.
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

Senga sadoqatda betimsol
elim,—
Qozig'in ko'chirib kezmas
hech mahal.
Besh mahal har kuni tilovat
qilib,
Bosh qo'yib tuprog'ing o'par
besh mahal.
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

Taqdirda bo'lsaydi qayta
yaralmoq
Men yana munavvar ul o'sha
onda,
Egamdan yolvorib so'rardim,
• yorab,
O'zbek qilib yarat
O'zbekistonda.
Tirikligim, tayanchim Vatan,
Suyukligim, suyanchim Vatan.

ОТА БОҒ ҲАҚИДА ҚИССА

Бу боғ ўрни бир замонлар
кир эди яланг,
Шамол янтоқ юмалатиб,
ўйнар эди чанг,

Отам деди: «Боғ қиласиз,
бел боғланг маҳкам,
Боги борнинг ризки бутун,
насибаси ҳам.

Элда шундай бир хикмат бор:
«Кўшнинг экса гар
Девор оша бир шохидан
меваси тегар.

Аймогинг бир қўчат экса,
ниҳол чоғидан
Мева тотмоқ насиб этар
ҳамма шохидан».

Аввалига ўр қазидик, сўнг
қилдик шудгор,
Ёмғир ювуб тозартириди,
малҳам бўлди кор.

Отам бошу онам ёнбош,
бутун оила
Ток қададик, қўчат экдик
пок ният ила.
Кейин тақдир Тошкент сари
бошлади мени,
Ота боғдан олисларга
ташлади мени.

Қай бир йили Иқбол билан ёз
чоғи бирга
Автобусдан туша келдик
тўғри шу ерга.

Куврай чайла,
хушбўй полиз.
Чатнаган иссиқ,
Шаббодани миниб кезар
хандалак иси.

ОТА BOG' HAQIDA QISSA

Bu bog' o'rni bir zamonlar
qir edi yalang,
Shamol yantoq yumalatib,
o'ynar edi chang,

Otam dedi: «Bog' qilamiz,
bel bog'lang mahkam,
Bog'i borning rizqi butun,
nasibasi ham.

Elda shunday bir hikmat bor:
«Qo'shning eksa gar
Devor osha bir shoxidan
mevasi tegar.

Aymog'ing bir ko'chat eksa,
nihol chog'idan
Meva totmoq nasib etar
hamma shoxidan».

Avvaliga o'r qazidik, so'ng
qildik shudgor,
Yomg'ir yuvib tozartirdi,
malham bo'ldi qor.

Otam bosh-u onam yonbosh,
butun oila
Tok qadadik, ko'chat ekdik
pok niyat ila.
Keyin taqdir Toshkent sari
boshladi meni,
Ota bog'dan olislarga
tashladi meni.

Qay bir yili Iqbol bilan yoz
chog'i birga
Avtobusdan tusha keldik
to'g'ri shu yerga.

Quvray chayla,
xushbo'y poliz.
Chatnagan issiq,
Shabbodani minib kezar
handalak isi.

Ойбек унда уч ойлик ё тўрт
ойлик эди,
Отам «Қани, набирамни
менга бер!» деди.

Сўнг кўш кўллаб боши узра
кўтарди баланд,
«Ой болам!» деб эркалади
чин меҳр билан.

Назаримда, сирғангандек
бўлди кўллари,
Мен «Эх-х» дея интилдим-ку
Ойбекжон сари.

«Хотиржам бўл, болам,—
деди хаҳолаб отам,—
Билки, шундай шириндирсан
мен учун сен ҳам».

Ушбу сўзлар хаёлимдан
кетмайди сира,
Фарзанд ширин, фарзанддан
ҳам ширин набира.

Бир гал келдим қиш палласи.
Қайтар махалда
Кўлларимга майиз тутди
онам бир халта:
«Отанг эккан боғдан совға,
асалдай ширин,
Оз бўлса-да татиб кўрсинг
набираларим».

Бугун, қаранг, шовуллайди
гўзал боғ, ажаб,
Тошибулоқдан сув оқизиб
кўйибди Ражаб.

Ота боғи, Она боғи.
Накадар кўркам,
«Бир чеккаси бизники» деб
севинар акам.

Дейдиларки, боғ яратган —
соҳиб каромат,

Oybek unda uch oylik yo to'rt
oylik edi,
Otam «Qani, nabiramni
menga ber!» dedi.

So'ng qo'sh qo'llab boshi uzra
ko'tardi baland,
«Oy bolam!» deb erkaladi
chin mehr bilan.

Nazarimda, sirg'angandek
bo'lди qo'llari,
Men «Eh-h» deya intildim-ku
Oybekjon sari.

«Xotirjam bo'l, bolam,—
dedi xaxolab otam,—
Bilki, shunday shirindirsan
men uchun sen ham».

Ushbu so'zlar xayolimdan
ketmaydi sira,
Farzand shirin, farzanddan
ham shirin nabira.

Bir gal keldim qish pallasi.
Qaytar mahalda
Qo'llarimga mayiz tutdi
onam bir xalta:
«Otang ekkan bog'dan sovg'a,
asalday shirin,
Oz bo'lsa-da tatib ko'rsin
nabiralarim».

Bugun, qarang, shovullaydi
go'zal bog', ajab,
Toshbulokdan suv oqizib
qo'yibdi Rajab.

Ota bog'i, Ona bog'i.
Naqadar ko'r kam,
«Bir chekkasi bizniki» deb
sevinar akam.

Deydilarki, bog' yaratgan —
sohib karomat,

Дов дарахтнинг хар япроғи
айтар саловат.

Фарзандлар ҳам дарахтлардек
улг'айиб дуркун,
Юкимизни олишмоқда
бирма-бир бу кун.

Истагим шу — яшнаб турсин
мерос ота боғ,
Боғбонига саловатлар айтсин
хар япроқ!

ОНА ЙОРТИМ

Хар замона айланғиз
наzzоралар,
На гўзал Боғишамол,
фавворалар.

Не иморатлар — оҳорли,
ойнаванд,
Яркирар пойида мармар
хоралар.

Фаллаорол Форишу Бахмал,
Зомин,
Ким қадам қўйса гулу боғ
оралар.
Она юртим Жиззахим
сиймоси бу,
Тунлари тўймас боқиб
ситоралар.

Бори ўғлонида бургут
шиддати,
Қизлари ойдек сулув
руҳсоралар.

Яхшилик бирла эли бергай
жавоб,
Гар ёмонлик қилса ҳам
дилкоралар.

Бошидан тушмас шараф тожи
хануз,
Шавкатига етмагай иборалар.

Dov daraxtning har yaprog'i
aytar salovat.

Farzandlar ham daraxtlardek
ulg'ayib durkun,
Yukimizni olishmoqda
birma-bir bu kun.

Istagim shu — yashnab tursin
meros ota bog',
Bog'boniga salovatlar aytsin
har yaproq!

ONA YURTIM

Har zamona aylangiz
nazzoralar,
Na go'zal Bog'ishamol,
favoralar.

Ne imoratlar — ohorli,
oynavand,
Yarqirar poyida marmar
xoralar.

G'allaorol Forish-u Baxmal,
Zomin,
Kim qadam qo'ysa gul-u bog'
oralar.
Ona yurtim Jizzaxim
siyomosi bu,
Tunlari to'ymas boqib
sitoralar.

Bori o'g'lonida burgut
shiddati,
Qizlari oydek suluv
ruxsoralar.

Yaxshilik birla eli bergay
javob,
Gar yomonlik qilsa ham
dilqoralar.

Boshidan tushmas sharaf toji
hanuz,
Shavkatiga yetmagay iboralar.

Васфида Ҳамид Олимжон
хушиаво,
Саъди оллою неча Сайёralар.

**БОЛАЛИК.
АЁЛ, ҚИЗАЛОҚ**

Мехмон кутаётган уй
бекасидай
Чопқиллаб йўлларни
супурар шамол,
супурар шамол.
Тошдевор ёкалаб болалардай
саф
Кўл силкиб кутлайди
тераклар хушҳол,
тераклар хушҳол.

Олмалар лабларин қирмизга
бўяб,
Япроқ дуррасидан
мўралаб бокар,
мўралаб бокар.
Юваниб-тарангтан
Гарашасойдан
Борлиққа ялпиз хуш
ифори оқар,
ифори оқар.
Бошига оппоқ қор ярашиқ
салла
Бобомўла гўё мўйсафид ота,
мўйсафид ота.
Оқил ўғлонлардек
паст-баланд кирлар
Чўк тушиб пойига
бош уриб ётар,
бош уриб ётар.

Шу қирларда кечди болалик
чоғим,

Ўсмир қалби билан
ёниб суйганман,
ёниб суйганман.

Vasfida Hamid Olimjon
xushnavo,
Sa'di ollo-yu necha Sayyoralar.

**BOLALIK.
AYOL, QIZALOQ**

Mehmon kutayotgan uy
bekasiday
Chopqillab yo'llarni
supurar shamol,
supurar shamol.
Toshdevor yoqalab bolalarday
saf
Qo'l silkip qutlaydi
teraklar xushhol,
teraklar xushhol.

Olmalar lablarin qirmizga
bo'yab,
Yaproq durrasidan
mo'ralab boqar,
mo'ralab boqar.
Yuvinib-tarangan
Garashasoydan
Borliqqa yalpiz xush
ifori oqar,
ifori oqar.
Boshiga oppoq qor yarashiq
salla
Bobomo'la go'yo mo'ysafid ota,
mo'ysafid ota.
Oqil o'g'lonlardek
past-baland qirlar
Cho'k tushib poyiga
bosh urib yotar,
bosh urib yotar.

Shu qirlarda kechdi bolalik
chog'im,
O'smir qalbi bilan
yonib suyganman,
yonib suyganman.

Булутини — қалпок,
корини — чопон,
Ёмғирини кўйлак килиб
кийганман,
суюб кийганман.

...Хув, ана тандирдан нон
узар аёл,
Иссиқ нон юзида

ялтирайди нам,
ялтирайди нам.

Юзларим ловуллаб ширмой
нон мисол

Баногоҳ лабимда
сезаман шўр таъм,
сезаман шўр таъм.

Четан дарвозалик бу уй
олдидা

Болалик бир лаҳза
тўхтатар шу чок,
тўхтатар шу чок
Оҳу каби ҳуркак назари билан
Бир жуфт нон кўтариб
чиқар қизалоқ,
чиқар қизалоқ.

Юзларида ширмой шуъласи
ёнар,
Қийик кўзларида

баҳорий чақин,
баҳорий чақин.

Ажаб, таниш аёл энди бегона,
Нотаниш қиз нечук
бунчалар яқин,
бунчалар яқин?

Жисму жаҳонимга ўт
туташганча
Ёнғоқзор оралаб

ўйчан кезаман,
ўйчан кезаман.

Тандирдек кизиган
бағримдан, қанча
Софинг сўзларини
нондеқ узаман,
нондеқ узаман...

Bulutini — qalpoq,
qorini — chopon,
Yomg'irini ko'yylak qilib
kiyganman,
suyub kiyganman.

...Huv, ana tandirdan non
uzar ayol,
Issiq non yuzida

yaltiraydi nam,
yaltiraydi nam.

Yuzlarim lovullab shirmoy
non misol

Banogoh labimda
sezaman sho'r ta'm,
sezaman sho'r ta'm.

Chetan darvozalik bu uy
oldida

Bolalik bir lahza
to'xtatar shu choq,
to'xtatar shu choq
Ohu kabi hurkak nazari bilan
Bir juft non ko'tarib
chiqar qizaloq,
chiqar qizaloq.

Yuzlarida shirmoy shu'lasi
yonar,

Qiyiq ko'zlarida
bahoriy chaqin,
bahoriy chaqin.

Ajab, tanish ayol endi begona,
Notanish qiz nechuk
bunchalar yaqin,
bunchalar yaqin?

Jism-u jahonimga o't
tutashgancha
Yong'oqzor oralab

o'ychan kezaman,
o'ychan kezaman.

Tandirdek qizigan
bag'rimdan, qancha
Sog'inch so'zlarini
nondek uzaman,
nondek uzaman...

* * *

* * *

Тўкилмоқда олча барглари,
Ёмғир
туман каби қуйилар.
Бўш кўлларин чўзиб
кекса тут,
Йўлчи кузга илтижо қилас:
— Тўхта,
Ташлаб кетма бешафқат!
Орзум эди ҳар яшил япроқ,
Тирик туриб азобдир, фақат
Хотиралар билан яшамок!

To'kilmoqda olcha barglari,
Yomg'ir
tuman kabi quyilar.
Bo'sh qo'llarin cho'zib
kekxa tut,
Yo'lchi kuzga iltijo qilar:
— To'xta,
Tashlab ketma beshafqat!
Orzum edi har yashil yaproq,
Tirik turib azobdir, faqat
Xotiralar bilan yashamoq!

ИЛДИЗЛАР

Бу бўлиши мумкинми? Асло!
Бу бўлиши мумкинми?

Зинҳор!
...Ўркач-ўркач тоғлар
ортида
Қишлоқ бордир ҳаволи,
зангор.

Майли, боринг, аммо
йўлларни
Адаштириб кетинг, ха, яна
Изингиздан бормасин кириб
Ҳаёт юкин ортган арава.
Узумларга айтинг, ўрмалаб
Йўл олсинлар истаган ёқقا.
«Қолмасин хеч жондор
паналаб!»
Шундай ишни топширинг
токқа.

Булутларни хайданг,
вақт-бевакт
Базм қуриб чақмасин чақмок.
Булокларга ман этинг бешак:
«Жиноятдир боғларга
оқмоқ!».

Айтинг, юлдуз каби ёнмасин
Яшил, садаф, нуқра жумагул.

ILDIZLAR

Bu bo'lishi mumkinmi? Aslo!
Bu bo'lishi mumkinmi?
Zinhor!
...O'rkach-o'rkach tog'lar
ortida
Qishloq bordir havoli,
zangor.

Mayli, boring, ammo
yo'llarni
Adashtirib keting, ha, yana
Izingizdan bormasin kirib
Hayot yukin ortgan arava.
Uzumlarga ayting, o'rmalab
Yo'l olsinlar istagan yoqqa.
«Qolmasin hech jondor
panalab!»
Shunday ishni topshiring
toqqa.

Bulutlarni haydang,
vaqt-bevaqt
Bazm qurib chaqmasin chaqmoq.
Buloqlarga man eting beshak:
«Jinoyatdir bog'larga
oqmoq!».

Ayting, yulduz kabi yonmasin
Yashil, sadaf, nuqra jumagul.

Хатто бир туп сирач қолмасин
Булутдек кўк шувоқзор
тутул.

Ялпизларнинг хуш,
тахир бўйин
Шамолларнинг устига ортиб,
Қулоғига тайинлаб кўйинг
Токи зинҳор келмасин
қайтиб.

Теракларни лайлаклар каби
Саф-саф қилиб кўкка
учиринг.

Ёнғоқларни илдизи билан
Кўз илғамас жойга кўчиринг.

Боғлаб кўйинг чўқки ортига
Хатто киё бокмасин қуёш.
Шунда... мени енгдингиз дея
Пойингизга уражакман бош!

Hatto bir tup sirach qolmasin
Bulutdek ko'k shuvoqzor
tugul.

Yalpizlarning xush,
taxir bo'yin
Shamollarning ustiga ortib,
Qulog'iga tayinlab qo'ying
Toki zinhor kelmasin
qaytib.

Teraklarni laylaklar kabi
Saf-saf qilib ko'kka
uchiring.

Yong'oqlarni ildizi bilan
Ko'z ilg'ammas joyga ko'chiring.

Bog'lab qo'ying cho'qqi ortiga
Hatto qiyon boqmasin quyosh.
Shunda... meni yengdingiz deya
Poyingizga urajakman bosh!

* * *

* * *

Менга доим шундай туюлар:
Юрагимнинг гулбоғларига
Умр ёмғир каби қуйилар.

Томирларим — тезоб шаршара,
Ҳаёт суви оқар шарқираб
Ва кўшиклар қуйлади сара.
Кўшиқ учар кўксимга

сигмай,—
Лабларимда жаранглаб кетар
Марваридлар сочилганидай.

Биллур ёмғир қуйилар
муқим...

Фикрим гуллар олча мисоли,
Борган сари ёришар рухим.

Аммо уйқум йўқдир тунлари
Оҳ, бир куни тинар-ку
ёмғир,
Сўлмасмикан фикрим
гуллари?!

Menga doim shunday tuyular:
Yuragimning gulbog'lariga
Umr yomg'ir kabi quylar.

Tomirlarim — tezob sharshara,
Hayot suvi oqar sharqirab
Va qo'shiqlar kuylaydi sara.
Qo'shiq uchar ko'ksimga

sig'may,—
Lablarimda jaranglab ketar
Marvaridlar sochilganiday.

Billur yomg'ir quylar
muqim...

Fikrim gullar olcha misoli,
Borgan sari yorishar ruhim.

Ammo uyqum yo'qdir tunlari
Oh, bir kuni tinar-ku
yomg'ir,
So'lmasmikan fikrim
gullari?!

ИЗЛАР

Икки чети ораста,
Ёлғизоёқ чамбил йўл.
Кетиб бораман аста,
Хар ёнда гиёхлар мўл.

Куриб қорайган янтоқ,
Чўкир шувоқ. Қўқ барра.
Узоқда кунгурга тоғ,
Осмонга тортар аппа.

Шу биргина сўқмоқда
От изи, қулон изи.
Эшак изи, ит изи,
Куш изи, илон изи.

Шу биргина сўқмоқда
Дон изи, буғдой изи.
Юзид ўтар оҳиста
Күёш изи, ой изи.

Балки бунда бир чоқлар
Озод қўйиб чавкарин,
Елиб ўтган қуюнданай
Амир Темур навкари.

Балки... Машраб сўзона
Наволар қилиб ўтган.
Тушганча йўл узала
Оёқларини ўпган.

Шу йўлда бобом изи,
Отам излари пойдор.
Қор ўтган, ёмғир ўтган,
Шамол ўтган неча бор.

Шу сўқмоқда менинг ҳам
Изим қолар экилиб.
Буғдой донаси каби
Сўзим қолар тўкилиб.

...Қай бир замон, бегона
Йўловчи қўйса қадам,
Маяюс бир соғинч ила
Эслармикан мени ҳам?

IZLAR

Ikki cheti orasta,
Yolg‘izoyoq chambil yo‘l.
Ketib boraman asta,
Har yonda giyohlar mo‘l.

Qurib qoraygan yantoq,
Cho‘kir shuvoq. Ko‘k barra.
Uzoqda kungura tog‘,
Osmonga tortar arra.

Shu bиргина so‘qмоқда
Ot izi, qulon izi.
Eshak izi, it izi,
Qush izi, ilon izi.

Shu bиргина so‘qмоқда
Don izi, bug‘doy izi.
Yuzib o‘tar ohista
Quyosh izi, oy izi.

Bалки bunda bir choqlar
Ozod qo‘yib chavkarin,
Yelib o‘tgan quyunday
Amir Temur navkari.

Balki... Mashrab so‘zona
Navolar qilib o‘tgan.
Tushgancha yo‘l uzala
Oyoqlarini o‘pgan.

Shu yo‘lda bobom izi,
Otam izlari poydor.
Qor o‘tgan, yomg‘ir o‘tgan,
Shamol o‘tgan necha bor.

Shu so‘qмоқда mening ham
Izim qolar ekilib.
Bug‘doy donasi kabi
So‘zim qolar to‘kilib.

...Qay bir zamon, begona
Yo‘lovchi qo‘ysa qadam,
Ma‘yus bir sog‘inch ila
Eslarmikan meni ham?

МУНДАРИЖА

Шархи хол	3
Кўзмунчоқ (туркум)	
Истиқлол	6
Юксаклик	6
Тандир	6
Най	7
Ақл ва юрак	7
Дараҳт	7
Гул	7
Сўз	8
Сукут	8
Юрак	8
Дарёнинг икки юзи	8
Ўрмончилар	9
Ўкинч	9
Эхтирос	9
Ошкораликни тушуниш	9
Мусофият тарафайн	10
Эй рафик	10
Эпиграмма	10
Болалик	10
Ай сулув	11
Айтим	11
Алдаркўса	11
Ростгўйлик	11
Тамойил	12
Бир хикмат	12
Усмон Носир ва ўзгалар	12
Шоҳижон	12
Абадий савол	13
Ер тафти	13
Кўзим гавҳари	13
Туюқ	13
Гарчи	14
Тафаккур	14
Жаннат	14
Қисмат	14
Оқшом қуёши	15
Лола юзи	15
Хар кимнинг	15
Мехр	15
Қувонч қуши	16
Манзара	16
Итиқом	16
Гулхан	17
Ҳавас	17
«Кетмончи» дўст	17
Ўғит	17
Кўнглим айтур	18
Некбинлик	18
Чўлпон ёди	18
Бедилона	18
Онаизор	19
Умр фасли	19

MUNDARIJA

Sharhi hol	3
Ko'zmunchoq (turkum)	
Istiqlol	6
Yuksaklik	6
Tandir	6
Nay	7
Aql va yurak	7
Daraxt	7
Gul	7
So'z	8
Sukut	8
Yurak	8
Daryoning ikki yuzi	8
O'rmonchilar	9
O'kinch	9
Ehtiros	9
Oshkoralikni tushunish	9
Musofiyat tarafayn	10
Ey rafiq	10
Epigramma	10
Bolalik	10
Ay suluv	11
Aytim	11
Aldarko'sa	11
Rostgo'ylik	11
Tamoyil	12
Bir hikmat	12
Usmon Nosir va o'zgalar	12
Shohijon	12
Abadiy savol	13
Yer tafti	13
Ko'zim gavhari	13
Tuyuq	13
Garchi	14
Tafakkur	14
Jannat	14
Qismat	14
Oqshom quyoshi	15
Lola yuzi	15
Har kimning	15
Mehr	15
Quvonch qushi	16
Manzara	16
Intiqom	16
Gulxan	17
Havas	17
«Ketmonchi» do'st	17
O'git	17
Ko'nglim aytur	18
Nekbinlik	18
Cho'lpon yodi	18
Bedilona	18
Onaizor	19
Umr fasli	19

Эл ҳикмати	19	El hikmati	19
Мўъжиза	19	Mo'jiza	19
Машраб	20	Mashrab	20
Хаж ибодати	20	Haj ibodati	20
Эй инсон	20	Ey inson	20
Атиргул соясида	20	Atirgul soyasida	20
Оят	20	Oyat	20
Қўшиқ йўли	21	Qo'shiq yo'li	21
Ирсият	21	Irsiyat	21
Бирим кам дунё	21	Biri kam dunyo	21
Ёз оқшоми	21	Yoz oqshomi	21
Мард аъмоли	22	Mard a'moli	22
Туғилиш	22	Tug'ilish	22
Ота ва бола	22	Ota va bola	22
Ҳар ўзбекни	22	Har o'zbekni	22
Овчи	22	Ovchi	22
Озодлик	23	Ozodlik	23
Ҳақиқат	23	Haqiqat	23
Мухаббат	23	Muhabbat	23
Куйган кўнгил	23	Kuygan ko'ngil	23
Топишмоқ	24	Topishmoq	24
Рост ва ёлғон	24	Rost va yolg'on	24
Кечаги кун	24	Kechagi kun	24
Кўнгил юзи	24	Ko'ngil yuzi	24
Шу гўзал боғ		Shu go'zal bog'	
Янги йил	26	Yangi yil	26
Қайтиш	27	Qaytish	27
Янги замон шукухи	28	Yangi zamон shukushi	28
Ватан	30	Vatan	30
Яссавий ғазалига мухаммас	30	Yassaviy g'azaliga muxammas	30
Саратон	32	Saraton	32
Алёр	33	Alyor	33
Ватанга мансублик	33	Vatanga mansublik	33
Оталар ва болалар	35	Otalalar va bolalar	35
Кўнгли тўғри одам	36	Ko'ngli to'g'ri odam	36
Тавалло	37	Tavallo	37
Кўхна нақл	39	Ko'hna naql	39
Юлдуз шуъласи	39	Yulduz shu'lasi	39
Йўқолмас	41	Yo'qolmas	41
Туғилиш	42	Tug'ilish	42
Ёз оқшоми	43	Yoz oqshomi	43
«Сочларингдек, ёр...»	43	«Sochlaringdek, yor...»	43
Эй кўнгил	44	Ey ko'ngil	44
Аёллар	45	Ayollar	45
Уч гулим	47	Uch gulim	47
Тунги таққослар	47	Tungi taqqoslar	47
Бола Ботир	49	Bola Botir	49
Баҳор	51	Bahor	51
Ойдин кечा	51	Oydin kecha	51
Мангур хижрон навоси	52	Mangu hijron navosi	52
Бўлмагай	53	Bo'lmagay	53
Шукроня	54	Shukrona	54
Шу гўзал боғ ичинда	55	Shu go'zal bog' ichinda	55
Эски китоб	56	Eski kitob	56
Хотин	56	Xotin	56
2001 йил, 31 июль	58	2001-yil, 31-iyul	58
Сендан ортиқ	58	Sendan ortiq	58

Ўйласам	59	O'ylasam	59
Куярман ўз холимга мен	60	Kuyarman o'z holimga men	60
Сен ўзинг	61	Sen o'zing	61
Маърифат	61	Ma'rifikat	61
Хаёт кўшифи	64	Hayot qo'shig'i	64
Кунларим	65	Kunlarim	65
Келинчак	68	Kelinchak	68
«Сўзга сўз берар жило...»	69	«So'zga so'z berar jilo...»	69
Синфдошим Рашидга	70	Sinfdoshim Rashidga	70
Хар сўзим монанд тузай	72	Har so'zim monand tuzay	72
Эр йигит	73	Er yigit	73
Оқ ва қора	74	Oq va qora	74
Бир дўст хақида гиря	75	Bir do'st haqida giryta	75
Бойбичча	77	Boybichcha	77
Адолат	78	Adolat	78
«Мен дўст хақда...»	78	«Men do'st haqda...»	78
«Бу қандай рўй берди...»	79	«Bu qanday ro'y berdi...»	79
Шарқона	79	Sharqona	79
«Эртакда юзма-юз келар...»	81	«Ertakda yuzma-yuz kelar...»	81
Умр йўлдошимга	82	Umr yuldoshimga	82
Тажнис	85	Tajnis	85
Рахнамо	87	Rahnamo	87
Афанди	88	Afandi	88
Яхши ном	88	Yaxshi nom	88
Ойбек	89	Oybek	89
Бу боғ	89	Bu bog'	89
Онажон	92	Onajon	92
Дийдор	97	Diyor	97
Онажоним	98	Onajonim	98
Онам	99	Ona	99
Мендан нима боламга колар	100	Mendan nima bolamga qolar	100
Дуо	102	Duo	102
Эски дафтардан		Eski daftardan	
«Учқур назм отим, сен асов»	104	«Uchqur nazm otim, sen asov»	104
Яна келар сен кутган баҳор	105	Yana kelar sen kutgan bahor	105
Ўзбек боласи	105	O'zbek bolasi	105
«Бир боқди»	107	«Bir boqdi»	107
«Жамолинг тимсоли»	107	«Jamoling timsoli»	107
Куз фалсафаси	108	Kuz falsafasi	108
Фарзанд	108	Farzand	108
Қўшиқ	109	Q'o'shik	109
Хуснiddinning шеъри	109	Husniddinning she're	109
Сизни эсласам	110	Sizni eslasam	110
Содик ит ривояти	110	Sodiq it rivoyati	110
«Балки бунинг барига сабаб»	114	«Balki buning bariga sabab»	114
«Сени севишими...»	115	«Seni sevishimi...»	115
Чиптачи қизга	115	Chiptachi qizga	115
Куш сояси	116	Qush soyasi	116
Дўст бозори	117	Do'st bozori	117
«Қани, мен ҳам...»	117	«Qani, men ham...»	117
«Ахли эхтиёж мудом»	117	«Ahli ehtiyoj mudom»	117
Гул барги	118	Gul bargi	118
Азиз дўст	118	Aziz do'st	118
Оддий тақкос	118	Oddiy taqqos	118
Мухаббат	119	Muhabbat	119
Мехр	120	Mehr	120
Эркаклар ва аёллар	120	Erkaklar va ayollar	120

Юрт ишқида	
Йўлдаги туйғулар	122
От хурмати	123
Хамдардлик	124
Гарашаликлар кўшиғи	125
Баҳор ҳавоси	126
Ёмғир суви	127
Уйғониш	127
Бедор тошлар	128
Алпомиш ёди	129
«Бу боғнинг боғбони...»	130
Уддабурро Сатторбой сири	131
Ражаббойнинг белгиси	132
Кимнинг узуми ширин	134
Жийда пишиғи	141
Садакайрағоч	142
Туманли дара	142
«Тошли жойда оқкан сув»	143
Ҳамал	143
«Оқиб ўтди юлдуз тўла тун»	144
Болалик ёди	145
Қора тош	146
Суюклигим, суюнчим	147
Ота боғ ҳакида қисса	149
Она юртим	151
Болалик. Аёл, қизалоқ	152
«Тўкилмоқда олча барглари»	154
Илдизлар	154
«Менга доим шундай туюлар»	155
Излар	156
Yurt ishqida	
Yo'ldagi tuyg'ular	122
Ot hurmati	123
Hamardlik	124
Garashaliklar qo'shig'i	125
Bahor havosi	126
Yomg'ir suvi	127
Uyg'onish	127
Bedor toshlar	128
Alpomish yodi	129
«Bu bog'ning bog'boni...»	130
Uddaburro Sattorboy siri	131
Rajabboyning belgisi	132
Kimning uzumi shirin	134
Jiyya pishig'i	141
Sadaqayrag'och	142
Tumanli dara	142
«Toshli joyda oqqan suv»	143
Hamal	143
«Oqib o'tdi yulduz to'la tun»	144
Bolalik yodi	145
Qora tosh	146
Suyukligim, suyanchim	147
Ota bog' haqida qissa	149
Ona yurtim	151
Bolalik. Ayol, qizaloq	152
«To'kilmoqda olcha barglari»	154
Ildizlar	154
«Menga doim shunday tuyular»	155
Izlar	156

САҶДУЛЛА ҲАКИМ

ҚҮНГИЛ ЮЗИ

Шеърлар

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси
Бош таҳририяти
Тошкент — 2006

Мухаррир *A. Аҳмедов*
Бадиий мухаррир *M. Самойлов*
Техник мухаррир *P. Бобохонова, Д. Габдрахманова*
Мусаххилар *Ж. Тоирова, М. Зиямуҳамедова*

Босишга руҳсат этилди 17.05.06. Бичими 84x108¹/32. «Петербург»
гарнитураси. Офсет босма. Шартли босма табори 8,4. Нашриёт-хисоб
табори 7,8. Адади 10000 нусха. Буюртма № 2447. Баҳоси келишилган
нарҳда.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси,
700083, Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41.